

RA Kedingen Inv.nr 25

1791-1802. De stukken zijn geexhibeerd te Rijssen.

De zusteren **Jenneken Wolters** (*1719) weduwe van **Jan ter Horst, Gesina Wolters** (*1725) en **Janna Wolters** (*1726), als mede-erfgenamen van wijlen Jannes Colhoop, inleideren
contra

Marten Odink nu Kolhoop (*1761) pro se et noie uxoris (*namens zichzelf en zijn vrouw*) **Jenneken Meijer** (*1764), zich qualificerende als enige en universele successeuren in de boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Colhoop, uitleider.

In zake vordering tot verklaring dat inleiders zijn erfgenamen van Jannes Colhoop en uitleider mitsdien schuldig zal worden verklaard diens boedel en nalatenschap aan inleiders uit te keren.

Inventaris der stukken in de proceduure voor Jenneken Wolter wed. van J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters contra Marten Odink pro se et noie uxoris Jenneken Meyers.

1. Acta prothocollaria beginnende den 13 mey 1791 en eindigende den 16 mey 1798.
2. Patet cum documentis geexhibeerd den 6 juny 1792.
3. Berigt voor inleiderschen cum documentis A tot F geexhibeerd den 12 december 1792.
4. Justificatie van inleidinge geexhibeerd den 8 jann. 1794.
5. Document C geexhibeerd door inleiderschen den 10 december 1794.
6. Antwoord voor de uitleider cum documentis A geexhibeerd den 14 september 1796.
7. Replycq voor inleiderschen geexhibeerd den 15 maart 1797.
8. Duplicq voor den uitleider geexhibeerd den 3 jannuuary 1798.
9. Rekeningen van de bediendens der inleiderschen.
10. Rekeningen van de bediendens der uitleider welke gereserveerd zijn om binnen 6 weken aan den gerigte overgegeven te worden.

Aldus geïnventariseerd en getekend Rijssen den 19 sept. 1798.

Wilhelm Jalink Rigter J.A. ter Horst dr. J.H. Jordaan proc.

Extract prothocollair des landgerigts Kedingen

Noodgerigte gehouden Rijssen den 13 mey 1791.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren burgmr. Hendrik Dijkers en Gerrit te Horst
Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst in qualiteit van volmagtiger van Jenneken Wolters wed. van wijlen Jan ter Horst en Geziena Wolters mitsgaders Janna Wolters, luidende volmagten voor de weldele landgerigte van Delden in dato den 6 mey en van Diepenheim in dato den 7 mey 1791 op den comparant debite gepasseerd, die men verzoekt dat met het vidimus hucius diei (*gerechtelijk getekend stuk*) getekend en dien na aan comparant weder uitgereikt worden, te samen mede erfgenamen ab intestato (*zonder testament*) van wijlen haren neev Jannes Kolhoop en doet namens gemelte zijne principalinnen omni meliori modo (*op elke betere wijze*) en wel een ieder proportione hereditaria ab intestato debita inleidinge in het erfhuis van gemelte haare wijlen neev Jannes Kolhoop, ten fine en effecte als na landregte. Verzoekende dat van deeze inleidinge aan Marten Oonk nu Kolhoop voor zig zelfven en als man en voogd van zijn huisvrouw Jenneken Meyers, de wheete als na landregte moge worden afgezonden met order om binnen de tijd van zes weeken bij poene van verstek der possessie te doen uitleidinge en voorts te handelen als na landregte.

Sulks stellende cum expensis (*met onkosten*) ad decretum.

Decreet. De gedaene erfhuis inleidinge word na landregt geaccordeerd en zal hiervan de wheete aan Marten Oonk nu Kolhoop voor zigzelven en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer naar landregte gedaan worden met inthimatie en order om binnen den tijd van zes weeken op poene van verstek der possessie te doen uitleidinge en voorts te handelen als naar landregte.

Noodgerigte gehouden Rijssen den 22 juny 1791.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. H. Dijkers en proc. Wilhelm Hulskén

Compareerd in dit weledele gerigte Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop, aan hem comparant en zijne huisvrouw bij huwlijks voorwaarden in dato den 23 april 1789 gemaakt, besprooken en gegeven. Zijnde hij comparant in deezen geadsisteerd met proc. J.B. Auffmorth welke hij pro se et q prad in deezen en gevolge van dien ten uiteinde van zaken toe met magt van assumtie tot zijn bediende qualificeerd en doet omni meliori modo uitleydinge tegens al zodaene wederregelike inleidinge als Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, voorts Geziena Wolters en Janna Wolters, zig qualificeerende als mede erfgenaamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop en wel een ieder proportione hereditaria (*erfelijke aandeel*) pratensie debite in het erfhuis van gemelde Jannes Kolhoop op eene onbesonnene wijze hebben doen onderneemen. Doende wijders onder protest van prajuditie en zo verre nodig mede inleidinge in het erfhuis voormeld of wel voor die portien die bij de voorgemelde inleidinge als hunne hereditaire portien, hoewel nullo jure worden aangezien. Verzoekende dat in allen gevalle de subsidiaire whete worde afgezonden met ordre om uitleidinge te doen en bij poene alles naar landregte, alles wederom onder herhaald protest van prajuditie als mede van kosten, zulxs stellende cum expensis ad decretum.

Decreet. Quod conceditur als na landregte en zal hier van de subsidiaire whete aan Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, voorts Geziena Wolters en Janna Wolters worden afgezonden met inthimatie om hiertegens binnen den tijd ten landregte p 1 tit 8 art 2 bepaald, uitleidinge te doen bij poene als daar dele gestatueerd.

Gerigte gehouden Rijssen den 20 july 1791.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren burgmr. Hendrik Dikkers en Gerrit Schuiter
Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst als volmagtiger van Jenneken Wolters wed van wijlen Jan ter Horst en Geziena Wolters, mitsgaders van Janna Wolters in qualiteit als bij acte van inleidinge den 13 maart 1791 alhier ingediend, vermeld quo fit relatio en doet omni meliori modo uitleidinge tegens alzodaene nulle inleidinge als Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer zig pratense noemende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop aan haar beiden bij houwlijks voorwaarden in dato den 23 april 1789 zullende zijn gemaakt, besprooken en gegeven (waarvan de nulliteit en wederregelikeit suo loco et tempore volkomen zal kunnen geblijken), op den 22 july 1791 op een zeer verkeerde en met het regt strijdende wijze heeft ondernomen.

Verzoekende dat hiervan aan bovengemelde Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer voormeld naar landregte de wheete worde afgezonden ten fine en effecte als naar rechten onder protest van kosten, voorbehoudens de sequesthatie deezer erfhuisgoederen bij onpartijdige als naar landregt p 1 tit 8 art 7.

Dit een en ander cum expensis ad decretum stellende.

Decreet. Quod conceditur als na landregt en zal ten gevolge van dien hiervan de verzogte wheete aan Marten Odink nu Kolhoop voor zig in zijn zijne meergemelde qualiteit worden ten fine en effecte als naar regten.

Gerigt gehouden Rijssen den 15 maart 1792.

Coram judice J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. ter Horst en G. Schuiter
Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst als volmagtiger van de drie gezusters Jenneken Wolters wed J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters, vooraf alhier produceerende requeste en daarop verleend appointement van hun Edele Mogende de Heeren ordinaris Gedeputeerden deezer provincie in dato Deventer den 5 maart 1792, hetgeen men verzoekt met het vidimus hucius diei te tekenen en dien na aan comparant weder uit te reiken, waaruit niet alleen consteerd dat de advocaaten J.W. Tichler en comparant zijn gequalificeerd om voornoemde principalinnen pro deo te patrocineeren maar ook dat de gerigten binnen deeze provincie gelast de gerigtsjura en de ten gezeiden requeste gelibelleerde zaak te crediteeren tot uitdragt van zaaken. Wijders voordragende met verwondering vernomen te hebben dat Marten Odink nu Kolhoop pro se en als man en voogd van zijne huisvrouw

Jenneken Meyer in qualiteit van pratense eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop tegen de zo zeer gefundeerde inleidinge op den 13 mey 1791 door comparants principalinnen tegens hem pro se et gedaan op den 22 juny naastvolgende uitleidinge en zo verre nodig inleidinge heeft durven onderneemen tegens welke laatste men dezerzijds weder uitleidinge op den 20 july daaraan volgende heeft gedaan, zo als dit een en ander met meerderen ten prothocolle manifest is, waarom comparant tot verder voortzetting van deeze zaak verzoekt dat dit weledele gerigte ingevolge prascript van het landrecht part 1 tot 8 art 3 een zekeren dag gelieve te prafigeeren om daarop door beiderzijds parthijen cautie te worden gesteld door de aanleggerschen uit hoofde van derzelve bekende onvermogenheit volgens landregte part 1 tit 3 art 5 de cautie juratoir voor de kosten en door den verweerder pro se et voor de kosten, vrugten, schade en interessen naar landregte ter eerstgemelde plaatse en dat daarvan aan den verweerder pro se et de wheete moge worden gedaan. Dit alles onder herhaald en dierbaar protest van kosten ad decretum stellende.

Decreet. Quod conceditur als na landregte en word derhalven den termijn om in gevolge landregt de wederzijdsche cautie te stellen, gesteld op woensdag den 18 april eerstkomende ter gewoener gerigtsuur en plaats, waartoe de wheete aan Marten Kolhoop pro se et noie uxoris in tempore zal worden geexploicteerd.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 april 1792.

Rigter J.A.J. Baron Sloet Assessoren burgmr. H. Dijkers en Gerrit Schuitert

Den termijn van borgstelling in zaaken de gezusteren Wolters tegens Marten Odink nu Kolhoop word ter instantie van den laatsten voor 4 weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 6 juny 1792.

Rigter J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. Schuitert en G. ter Horst

Compereeren in dit weledele gerigte de drie gezusteren Jenneken Wolters wed. J. ter Hors tmet C. Hulsken, Geziena Wolters met burgmr. A.J. Stokkers en Janna Wolters met burgmr. H. Dijkers als haare respectieve momberen geadsisteerd, voorts onder adsistentie van dr. J.A. ter Horst die met en benevens dr. J.W. Tichler door hun Ed. Mog de Heeren ordris Gedeputeerden van de Staaten deezer provincie bij appointement van den 5 maart laatstleden zijn gequalificeerd tot comparatinnens bedienden en welke zij voor zo verre nodig alhier alnog qualificeeren bij deezen met magt van assumtie en substitutie in deeze zaak met de gevolgen van dezelve. Voordragende dat comparatinnens bediende dr. J.A. ter Horst bij reces van den 15 maart laatstleden een sortabelen termin tot het stellen van wederzijdsche cautie ten aanzien van comparatinnen als aanleggerschen alhier uit hoofde van derzelve onvermogenheit naar landregte p 1 tot 3 art 5 voor de kosten en ten aanzien van parthije Marten Odink pro se et als verweerder naar landregte p 1 tit 8 art 3 voor de kosten, vrugten, schadden en interessen heeft verzogt, welken termijn bij decreet van dit weledele gerigte op den 18 april jongstleden (teste prothocollo quo relatio), wel was geprafigeerd dog die tussen beiden op verzoek van parthije door dit weledele gerigte ex officio voor 4 weken wierde geprolongeed en vervolgens op verzoek van gezeide parthije bij appointement van hun Ed. Mog. in dato den 19 april laatstleden deeze zaak zelve is gesurcheerd lit hoogst derzelve nadere dispositie bij welke in dato den 25 mey jongstleden is gepersisteerd bij voornoemd appointement van den 5 maart en dat van den 19 april weder ingetrokken waarvan de resolutie onder dit weledele gerigte is berustende en alhier geproduceerd wordende sub patet waartoe men zig refereert, wien ten gevolge comparatinnen volgens appointement van dit weledele gerigte in dato den 1 juny 1792 per dubbeld aan parthije geinsinueerd ute sub A onder adsistentie als boven uit hoofde van derzelve bekende onvermogenheit blijkeliijk uit de alhier geproduceerde documenten sub C en E stellen op heede voor het ten landregte p 1 tit 3 art 4 en 5 vermelde, voorts na landregte p 1 tit 8 art 3 voor de kosten en na landregt p 1 tit 11 art 1 voor de reconventie de cautie juratoir met ook onder eede alhier te verklaaren dat zij na alle aangeevende devoiren geloven geen beeter borgstelling te kunnen doen en ten aanzien van de laatste comparantinne Janna Wolters als buiten deeze provincie geseeten niet in staat te zijn zulks te kunnen doen, niet alleen onder dit weledele gerigte maar ook nergens elders in deezer provincie; verzoekende dat door dit weledele gerigte haar comparantinne de respectieve juratoire cautien en eedelijke verklaaringen in forma worden

afgenoomen en hieronder geregistreerd ten fine en effecte als na regte. Stellende voorts als uitheemsche aanleggerschen domicilium citendi et insumandi ten huize van Gerhard ten Brinke die hier present zulks stipulata manu aanneemt, waarvan de registratie hieronder in forma mede verzogt word.

Vervolgens verwagtede dat parthije Marten Odink pro se et de naar landregte gerequireerde cautie in hoc judicio prasteere, in dien val daarvan verzoekende copie en bij defect van dien gedingende na voorgaande aaneissinge contumacie ten fine en effecte als naar landregte, zulks indien cas stellende met eisch van kosten, schaaden en interessen ad decretum, daartoe in cas van oppositie omni meliori modo concluderende cum expensis.

Hierop erschenen proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop en vrouw Jenneken Meyer zeggende dat bij absentie van desselfs advocaat die actueel te Amsterdam is, op het onverwagte heeft ontvangen eene citatie ter instantie van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters aan deeze weledele gerigte verzogt en geobtineerd ten einde wederzijds borge te stellen zo en als daar bij dat comparant de resolutie van Ed. Mog. van den 25 mey 1792 waarvan parthije gewag maakt ten eenemaal is onkundig, overzulks zig daar over ook thans niet kan uitlaaten, nog iets anders verrigten als onder protest van in deeze aangeboden borgtogt of cautie juratoir met den verderen aankleve van dien sub salvis omnibus ac singulis en onder protest van daar tegens, hetzij ten principalen of incidenteliter, zig daartegens te kunnen opponeeren, daarvan te verzoeken copie met een termijn van 6 weken aut interim onder speciaal protest dat in val deezen weledelen gerigte tegens de comparants verzoek op instantie der inleideren de eedelijke verklaringe of pratense cautie juratoir invoegen door hun aangeboden mogten periculo petensis van dezelve afneemen, comparant in dien val ten kragtigsten protesteerd, hier door niet te willen zijn eeniger maaten geprajudiceerd maar in allen te blijven salvis regtens. Summeeren de comparant de parthije in deezen om de resolutie van haar Ed. Mog. van den 25 may 1792, waarvan zij gewaagen dog niet exhibeeren, in deezen weledelen gerigte te produceeren ten einde men daarvan visie en zonodig copie erlangen kan daartoe in cas van oppositie omni meliori modo concluderende, alles onder dierbaar protest van kosten en bedenkelijke prajudicie. Afwagtede hierop de comparitie en tegenhandeling van de parthije en bij foute vandien na voorgaande aaneissinge gedingende tot contumacie (*wegblijven voor het gerecht*) ten fine en effecte als na landregte cum exp.

Hierop erschenen Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters geadsisteerd als vooren, onder protest van alle prajudicie en inhasie van de door haar geproduceerde resolutie van de hoog Ed. Mog. de Heeren ord. Gedeputeerden in dato te Deventer den 25 mey jongstleden en persisteren bij opgemelde haar reces op heeden alhier geexhibeerd en overgegeven met de stukken daarbij geapliceerd. Wederom erschenen proc. Auffmorth in zijn bekende qualiteit zeggende dat hij in de productie van de resolutie van de Ed. Mog. van den 25 mey jongstleden door parthije niet bij haar reces maar ex post overgegeven in zo verre wel genoeg neemt dog vermits uit die resolutie blijkt dat de hoog Ed. Mog. gewild hebben dat een extract dier resolutie aan wederzijdsche parthije met terugzending van haare stukken zoude worden toegezonden en dit nu nog niet geschied zijnde, als zijnde comparant vaardig met eed te verklaren tot hiertoe van geene stukken nog resolutie van zijn principaal iets te hebben vernomen, waarom hij comparant deeze demarche van parthije waarin zij met zo veel overhaasting te werk gaat, niet anders kan aanmerken als een oogmerk om comparants principaal te versnellen, overzulks hij zig genoodzaakt vind aan parthije pravie te proponeeren of dezelve niet zal kunnen goedvinden met alle verdere handelingen in deezen te supersedeeren en tot heden over 14 dagen te laten in statu quo, waarop men desselfs declaratoir zal inwagten. Dog bij ontstentenis van dien protesteerd den comparant nogmaals daardoor in zijne wettige en middelen van oppositie in allen deelen te willen zijn en blijven onverkort en hierdoor nog haare gefigureerde borgtogt voor wettig te willen hebben erkend, nog zig tot eenige verpligting te willen hebben geengageerd en aan haare verzoeken en petitien bij deeze en voorige recessen gedaan eenigsints te willen zijn gehouden de quo fit solemmissima protestatio onder protest van kosten. Wederom erschenen dr. J.A. ter Horst in zijn bekende qualiteit en persisteerd bij zijn reces reeds overgegeeven, renuncieerende voorts van verder schrijven onder protest van kosten.

Decreet. Deeze zaak word voor 4 weken in advys gehouden als wanneer daarin met of zonder advis van een regtsgeleerde nader zal worden gedecreteerd.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 july 1792.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren Gerrit Schuiter en Harmannus te Lintelo

Compareerd in dit weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth als gemagtigde van Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyers zeggende ingevolge decreet en wheete van dezen weldelen gerigte in dato den 15 en 19 maart respectivelijk jongstleden waarbij wel de dag gesteld was op den 18 april, dog welke termijn vervolgens bij appointement op parthijes request in dato den 1 juny daaraan volgende (voor zeker nimis anguste om meer dan een reden) gesteld is geweest op den 6 juny, alsnu op heden vaardig te zijn om wegens gemelde zijne principalen in de zake van in- en uitleidinge tegens Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters te stellen zodaene cautie als van hun in qualiteit als in- en lederen in gevolge landregte kan worden geveerd, wien ten gevolge comparant alhier in iudicio sisteerd de persoon van W. Odink welke bereid is deeze borgtogt stipulata manu aan te neemen, verzoekende comparant dat dezelve aan hem moge afgenomen en zulks hier onder ten prothocolle worde genoteerd. Dog gelijk men zulks dezerzijds doet onder protest van prajudicie zo verwacht comparant ook dat parthije advers van haar zijde de nodige cautien prasteere, in dat cas daarvan verzoekende copie met een termijn ad primam om zig daarover over te kunnen expliceeren; willende comparant allesints blijven salvis rechtens om daartegens zodaene remarques te maaken als hij mogte nodig oordeelen en zig ook wel uitdrukkelijk reserveerende om arte ulterionem processum productie en exhibitie te vorderen van zodaene stukken als waarbij men dezerzijds meend belang te hebben, inzonderheid van het bericht door parthije op dezerzijds request aan hun Ed. Mog. de Heeren ordris Gedeputeerden ingeleverd. Alles onder protest en met eisch van kosten, schade en interessen. Verwagende hierop comparitie.

Hierop erschienen Willem Odink en heeft de voorschreven borgtogt alhier in iudicio stipulata manu aangenoomen.

Compareeren de advocaaten J.W. Tichler en J.A. ter Horst in hunne bekende qualiteiten verzoekende handeling van parthije en desselfs borgtogt copie met een termijn ad priomam om zig dan daarover te verklaaren onder voorbehoud van alle middelen rechtens; voorts zeggende dat hunne principalinnen alhier present vaardig zijn de juratoire cautien dadeljk te procesteeren en domicilium citandi et insinuandi te stellen, verzoekende dat zulks een en ander moge worden aangenoomen.

Erschenen Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters en hebben met solemneelen eede bezwooren eerst dat zij na alle aangeevende devoiren geen beter dan juratoire borgstelling geloven te kunnen doen en wel de derde comparante Janna Wolters als buiten deeze provincie woonende, bovendien niet alleen onder deeze edele gerigte maar ook niet te geloven ergens elders in deeze provincie beter borgstelling te kunnen doen en voorts hebben de drie comparanten met eede gezwooren zig niet alleen te verbinden na landregt p 1 tit 8 art 3 voor de kosten, maar ook als uitheemsche aanleggerschen na landregt p 1 tit 3 art 4 en na landregt p 1 tit 11 art 1 borgtogt op zig te neemen voor alle kosten, schaden en interessen en om deezer zaaken wille nergens anders meer te zullen spreken en het gewijsde vol te doen of nae te komen en voor de reconventie, als ook het erfhuis te verborgen met de schulden, lasten, testamenten, legaten en andere lasten, borgtogt op zig te neemen om die mede provisie tot haar aandeel te dragen en te betaalen en hebben voorts comparanten domicilium citandi et insinuandi gesteld vermits de absentie van Gerhard ten Brinke ten huize van Gerrit Gerritsen de Wilde te Enter onder deezen weledele gerigte wonende welke alhier present, zulks in iudicio stipulata manu ten zijne huise heeft aangenomen.

Gerigte gehouden Rijssen den 19 september 1792.

Rigter J.A.J. Baron Sloet Assessoren J. Vincent en dr. Wilhelm Jalink

Den termijn in zaaken de gezusteren Wolters contra Marten Odink of Kolhoop word wederzijds voor zes weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 31 oct. 1792.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren G. ter Horst en dr. Wilhelm Jalink

Den termijn in zaaken de gezusteren Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word wederzijds voor den tijd van 14 dagen peremtoir geprolonged.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 november 1792.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren burgmr. H. Dikkers en G. Schuitert

Erschenen in deesen weledele gerigte de advocaat J.A. ter Horst in zijne bekende qualiteiten declareert dat dezerzijds in de door Marten Odink en zijn huisvrouw Jenneken Meyer op laatstleden den 18 july 1792 gestelde cautie genoeg genomen word, verzoekende voorts van de op huden door parthije in te dienen handeling copie met een termin van 4 weeken aut interim onder protest van kosten in val van geene comparitie of genoegsaame handeling gedingende na voorgaande aaneissinge tot contumacie ten profijte als na landregte zulks in dien val ad decretum cum expensis stellende.

Compareerd in dit weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth bediende van Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer zeggende op de cautie door Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters gesteld op den 18 july jongstleden immers bij provisie en voor als nog geene remarques te zullen maaken, gelijk comparant ook vertrouwd dat parthije aduers op dezerzijds ter zelve tijd gestelde cautie wel niets zal hebben in te brengen.

Dan vermits comparant zig daarbij uitdrukkelijk heeft reserveerd om productie en exhibitie te vorderen in zonderheid van het berigt door parthije op dezerzijds request aan hun Ed. Mog. de Heeren ordinaris Gedeputeerden ingeleverd, zo verwacht comparant dat daar men dezerzijds het hoogste belang daarbij heeft het voorschreven bericht, hetgeen ons nimmer onder het oog gekomen is te zien, parthije zal zijn onbezwaard om hetzelfde alhier prave et ante uttorem processum te exhibeeren ten einde men daarvan visie en zo nodig copie zal kunnen erlangen naar raade.

Waarop comparant tegendeels declaratoir inwagende vervolgens mede copie verzoekt van hetgeen parthije in hoc termino kooft te handelen met een termijn van 4 weeken, alles onder protest van kosten, schaaden en interessen.

Gerigte gehouden Rijssen den 11 dec. 1792.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. Schuitert en G. ter Horst

Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters produceerende en exhibeerende ter voldoening aan parthijes requisitie van heden 4 weeken dezerzijds bericht cum documentis als daarbij met verzoek om met het exhibitum te tekenen op parthijes request aan hun Ed. Mog de Heeren ordris Gedeputeerden ingediend, ten einde dezelve daarvan visie of copie na raade erlange en dien na hetzelfde aan comparant weder ter hand gesteld worde; vervolgens verwagende dat parthije Marten Odink nu Kolhoop zig op den volgenden termin over dezerzijds op den 18 july laatstleden gestelde cautie rondborstig declareere of daarin genoeg neemden, dan niet om zo doenlijk het wijdere moratoir handelen te verkorten en de zaak ten principaalen te vervolgen.

Hierop afgwagende comparitie en tegenhandeling van parthije sin secus na voorgaande aaneysing gedingende tot contumacie ten profijte als na landregte cum exp.

Hierop erschienen so litt proc. B.J. Auffmorth en verzoekt van voorenstaande reces copie en van het daarbij geexhibeerde bericht cum documentis visie en zo nodig copie met een termin van 4 weeken cum exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 16 january 1793.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. Schuitert en G. ter Horst

Den termin in zaaken Marten Odink of Kolhoop tegen de gezustersen Wolters word ter instantie van de eerste na voorafgaande denunciatie aan tegenbediende voor 4 weeken geprolongeed salvis expensis.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 febr. 1793.

Rigter J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. Schuitert en G. ter Horst

Compareerd in deesen weledelen gerigte proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink of Kolhoop en dient op en tegen de gezustersen Wolters sub mundo van alzodaene handeling als heden over 4 weeken aut interim reel en compleet zal overgeeven cum expensis.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en zal heden en 4 weken aut interim de reele en complete handeling aan zijden Marten Odink nu Kolhoop afwagten onder protest tegens kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 maart 1793.

Rigter J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. ter Horst en Jan Vincent

Den termin in zaaken Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word ter instantie van de eerste voor 4 weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 10 april 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren G. Schuiter en Hermannus te Lintelo

Compareerd proc. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop en diend tegens de gezusteren Wolters sub mundo van zodaene handeling als heden over 14 dagen reele en compleet beloofd over te geeven salvis exp.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en zal de beloofde handeling op zijn tijd inwagten onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 24 april 1793.

Coram judice J.A.J. Baron Sloet Assessoren dr. Wilhelm Jalink en Antony Bruggink

Compareerd in dit weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth bediende van Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer zeggende het zogenaamd bericht door de gezusters Wolters op ons gezinnen alhier in indicio geedeerd, voor als nog te willen laten in zijne onwaarde; zullende men dezerzijds wel weeten de nietigheid daarvan suo tempore ten toon te spreiden terwijl comparant inmiddels verwagten zal dat hetzelfde alhier in indicio apud acta verblijve. Willende voorts overige wel declareeren dat men dezerzijds in de cautie van parthije, immers voor als nog acquireerd over dit een en ander parthijes nader declaratoir tegemoet ziende onder protest van kosten.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusteren Wolters en verzoekt van voorenstaande handeling copie met een termin van veertien dagen onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 8 mey 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. G.J. Troost en proc. W. Hulsken

Den termin in zaken de gezusteren Wolters contra Kolhoop word ter instantie van de eersten voor 14 dagen geprolongeed.

Gerigte gehouden Rijssen den 29 mey 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. G.J. Troost en Hermannus Weyschede

Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusteren Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters op het gehandelde aan zijde van parthije Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer van den 24 april laastleden, voordragende dat daar teste prothocollo op den 18 july des voorledenen jaars door wederzijdsche parthije cautie geprasteerd is, het toen notoir de pligt van beide parthijen en wierd zig op een volgenden termin over de door zijne parthije gestelde cautie te expliceeren, wien ten gevolge men ook dezerzijds op den 14 november 1792 zig over de door parthije Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer gestelde cautie van den 18 july daar te vooren verklaard en duidelijk gedeclareerd heeft van parthije over de deezzijds op den 18 july 1792 gestelde cautie tegemoet gezien en verwacht had, dan nogtans dezelve niet alleen op dien 14 november 1792 geen rond en duidelijk declaratoir op onze bovengemelde cautie afgegeven hebbe, maar zelfs op den huidigen dag zulks niet gedaan hebbe zodat desselfs oogmerk schijnt te zijn met uitstellen en moratoire handelingen de zaak te traineeren en sleepende te houden.

Parthije heeft wel op den 14 november 1792 teste prothocollo verklaard dat de dezerzijds gestelde cautie van den 18 july jongstleeden bij provisie en voor als nog geene remarques te zullen maaken dog een verklaringe na ons inzien niet van dien aart dat daarop deezzijds met gerustheid van justificatie van inleidinge kan worden gediend, waarom men gevordert hebbe dat parthije zig na de rond en duidelijk over

de bovengemelde door ons op den 18 july 1792 gestelde cautie, zoude verklaaren dan in plaats van daaraan te voldoen, heeft parthije nog weeder op den 24 april laasteleden zig respectivelijk over de gemelde door ons gestelde cautie kunnen goedvinden uit te laten, wel te willen declareeren in de cautie pro ut facet, immers voor als nog te acquireeren een declaratoir, voorwaar geensints rond en duidelijk maar integendeel te gewikkeld en in veel opzigte met het declaratoir van partijen van 14 november 1792 overeenkomende, daar men dan nu wederzijds vermijnd dat parthije volstrekt verplicht en gehouden is om zig sente ulteriorem processum zonder een duidelijker over de door ons opgemelden 18 july 1792 gestelde cautie te verklaaren. Zo declareerd men bij deezen te zullen verwagten en te requireeren dat partije zonder verder delay in proximo termino rond en duidelijk declaratoir over die dezerzijds op den 8 july 1792 gestelde cautie zal hebben te geeven, terwijl men in contraire gevalle verplicht zal zijn denzelven daartoe te noodzaaken. Protesteerende men inmiddels ten eerlijksten regtens tegens alle nooddeloose kosten dieswegens door parthije gecauseerd wordende.

Verders te kennen geevende dat daar men dezerzijds aan parthijes requisitie van den 14 november 1792 houdende dat hij in indicio zoude exhibeeren het bericht dezerzijds op een request van parthije aan de heere ordinaris gedeputeerden deezer provincie ingediend, ten einde parthije daarvan visie en zo nodig copie zoude kunnen erlangen voldaan en hetzelfde bericht ten diene fine in indicio geedeerd had, men zig niet kan verbeelden hoe parthije nu weeder bij reces van den 24 april jongstleden kan komen te vorderen dat wij hetzelfde bericht in judicio apud acta zullen laten verblijven een vordering, voorwaar welke voor parthije geheel onnodig zij, wijl zij tog copie van dit stuk genomen hebbende of ten minsten kunnende neemen notoir altoos van zelfs in de macht had om het bij vervolg zo zij wilde bij de procedure te krijgen, hetwelk men dezerzijds ook gaarne lijden mag waarom men, schoon onverplicht declareert te mogen lijden, dat hetzelfde bericht in judicio apud acta verblijve. Afwagende onder eisch van kosten. Hierop erschienen proc. J.B. Auffmorth in zijn bekende qualiteit en verzoeke van voorenstaande handeling copie met een termin van vier weeken salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 26 juny 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren Jan Vincent en Antony Bruggink
Compareerd in dit weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop en vrouw en diend tegen de gezusteren Wolters sub mundo van zodaene handeling als heden over vier weeken aut interim reeel en compleet zal overgeeeven salvis exp.
Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en zal de beloofde reele handeling op zijn tijd inwagten onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 sept. 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren G. ter Horst en J. Vincent
Compereerd in dit weledele gericht proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer op het laatstgehandelde aan zijden van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters kortlijk voordraagende, dat daar men zig dezerzijds bij reces van den 24 april jongsteden duidlijk gedeclareerd heeft in die aan zijden van parthije gestelde cautie pro ut facet immers voor al nog te acquiesteeren, zulks ook wel duidlijk te kenne geeft dat men daarin genoegen nam en daarbij van begrip was dat parthije alnu in de zaak te principalen konden voortprocedeeren. Dat het derhalven een loutere chicane is de woorden immers voor al nog te willen capteeren, nademaal wel geen regtkundige zal willen in twijffel trekken dat er gevallen en omstandigheeden van zaaken kunnen voorkomen waarin zulk een welke juratoire gevaceerd heeft, bij ingang der zaaken evenwel naderhand verplicht kan worden om betere en reele verborginge te doen; in het geval bij voorbeeld wanneer hij bij vervolg van tijd gelijk de uitdrukkinge van het landrecht zelve luid rechtrijk word.
Dat comparant verwagten zal dat parthije advers zig in het vervolg van die gelijke nodeloose en captieuse vraagen onthoudende zal zijn onbezwaard om verder voort te procedeeren als na regte en rade, alle onder protest van kosten en verwagende hierop comparitie.
Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en verzoekt van voorenstaande handeling copie met een termijn van vier weeken aut interim salv. exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 16 8ber 1793.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren burgmr. Dijkers en G. Schuiter

Compareerd in deesen weledelen gerigte dr. J.A. ter Horst in qualiteit als bediende en gevolmagtigde van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolter geadsisteerd als in actis op het laatstgehandelde aan zijden van Marten Odink nu Kolhoop en zijne huisvrouw Jenneken Meyer, kortelijk voordragende dat men alnu uit parthijes bij desselfs laatste handeling nader gedaan declaratoir nopens de dezerzijds gestelde cautie, gezien hebbende dat dezelve in die onze gestelde cautie genoeg neemt bij deezen declareerd in gemelde parthijes nadere gedaane declaratoir opzigtelijk die onze gestelde cautie ook genoeg te neemen en dat men het poinct der wederzijdsche borgstelling thans voor afgehandeld houd en men nu niet de handeling der zaak ten principaalen eerlang gedenkt voort te procederen, alles cum expensis.

Hierop erschienen proc. Auffmorth en verzoekt van bovenstaande reces copie met een termin van vier weeken salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 13 nov. 1793.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren dr. Wilhelm Jalink en Claas Hesselink

Compareerd proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink op Kolhoop zeggende op de laatste handeling aan zijden de gezusteren Wolters dat als nu de over- en wederzijdsche borgtogt voor als nog en in deeze actueele situatie van zaaken gereguleerd zijnde, men dezerzijds onder reserve van alle regtmatige middelen en beneficien regtens welke in futura mogten opkomen ook daar in berust en lijde mag dat parthije nae haren raade voortprocedeere salv. exp.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusteren Wolters en verzoekt van voorenstaande handeling visie en zoo nodig copie salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 8 jann. 1794.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren Gerrit Schuiter en Jan Vincent

Compareeren in dit weledele gerigte dr. J.W. Tichler en J.A. ter Horst bekende bediendens van de drie gezusteren Wolters zeggende volgens acte van citatie en relaas de alhier over te gevene justificatie van inleidinge sub B annex te hebben doen citeren Marten Odink nu Kolhoop voor zig zelve en als man en voogd van zijn vrouw ten einde te zien dienen van justificatie van inleidinge zo als bij gemelde citatie heeden is omschreeven quo relatio.

Wien ten gevolge comparanten bij deezen exhibeeren justificatie van inleidinge cum documentis A en B en conclusie als daarbij voor gemelde haare principalinnen op en tegens de geciteerde Marten Odink pro se et. Afwagtende hierop comparitie en tegenhandeling van denzelven sin secus na voorgegaene aaneissinge gedingende tot contumacie ten fine en effecte als na landregte.

Hierop erschienen proc. J.B. Auffmorth en verzoekt van ingediende justificatie cum documentis A copie met een termijn van zes weeken salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 19 febr. 1794.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren Jan Vincent en G. ter Horst

Den termijn in zaaken M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word aan zijde van de eersten voor 6 weeken aut interim geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 2 april 1794.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren J.H. Bruggink en Antony Bruggink

Den termijn in zaaken Marten Odink nu Kolhoop contra de gezusteren Wolters word voor 4 weeken geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 30 april 1794.

Rigter Baron Sloet Assessoren Jan Vincent en dr. Wilhelm Jalink

Compareerd in deezen weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Ooink op Kolhoop en dient op en tegens de gezusteren Wolters ex actis kennelijk sub mundo van zodaene handeling als heeden over zes weeken reele en compleet zal overgeeven salvis expensis.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en zal de reele handeling aan zijden van Marten Ooink op Kolhoop op zijn tijds inwagten onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 28 mey 1794.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren burgmr. H. Dijkers en G. ter Horst

Den termin in zaake Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word aan zijden van de eerste voor 4 weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 juny 1794.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet Assessoren burgmr. H. Dijkers en G. Schuiter

Compareerd in dit weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop cum uxore, voordragende hoe men bevonden heeft dat de gezusters Wolters bij haare pretense justificatie van inleidinge verscheiden inbedingen gemaakt hebben en wel onder anderen het bewijs van eene positie die oogenschijnlijk erroneus is gelijk art 5, waarbij zij poseeren dat er niet alleen geene nadere maar zelfs geene andere erfgenaamen ab intestato van Jannes Kolhoop zouden nagebleeven zijn dan alleen zij.

Dat derhalven comparant ante ulteriorem processum verwagten zal dat parthije gemelde haare schriftuure zuivere van alle haare inleidingen en verklaare dezelve in die staat gesteld te zijn als waare dezelve bij het sluiten staat te verblijven om zulks voorgegaan zijnde verder te handelen als naar regte en raade. Hierop tegendeels comparitie afgagtende.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en verzoekt van voorenstaande handeling copie met een termin van 6 weken aut interim cum expensis.

Gerigte gehouden Rijssen den 17 sept. 1794.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren burgmr. H. Dijkers en Claas Hesselink

Den termijn in zaaken de gezusteren Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word aan zijde van de eersten voor 6 weken aut interim geprolongeed.

Gerigte gehouden Rijssen den 29 oct. 1794.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren burgmr. H. Dijkers en Jan Vincent

Den termijn in zake de gezusteren Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word aan zijden van de eerste voor 6 weken geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 10 dec. 1794.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren burgmr. H. Dijkers en Jan Vincent

Compareerden in deeze weledelen gerigte de advocaat J.A. ter Horst bekende bediende en gevolmagtigde van de gezusteren Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters als in actis voordragende dat bij deezen sub C exhibeert het bij justificatie van inleidinge inbedonge bewijs; declareerende voorts daar mede gevoegd bij het bewijs geapliceerd bij een bericht aan hun Ed. Mog. de Heeren Ord. Gedeputeerden van de Staaten deezer provincie gepresenteerd en in deesen gerigte bij deeze proceduure geexhibeert en het bewijs bij de justificatie zelve geconnecteerd de dezerzijds contra Marten Odink nu Kolhoop pro se en als man en voogd van zijne huisvrouw ingediende justificatie van inleidinge, in dien staat te houden gesteld waarin dezelve bij het sluiten gedenkt te laten verblijven. Afgagtende voorts cum expensis.

Hierop erschienen proc. Auffmorth verzoekende van voorenstaande handeling en documenten copie met een termin van 6 weken salvis.

Wegens de tijds omstandigheden zijn de termijnen intusschen ex offici geprolongeed (*deze vertraging in de rechtsgang heeft vermoedelijk te maken met de komst van de Fransen*).

Gerigte gehouden Rijssen den 15 July 1795.

Coram judice J.A.J. Sloet Assessoren H. Dijkers en J. Vincent

Den termin in zake M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezustersen Wolters word aan zijde van de eerste tot den eersten regtdag na de bouwferien gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 16 sept. 1795.

Coram judice J.A.J. Sloet Assessoren dr. Wilhelm Jalink en H. Grevink

Den termin in zaaken de gezustersen Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word ter instantie van den laatsten voor 6 weken aut interim geprolongeed.

Gerigte gehouden Rijssen den 28 october 1795.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren Jan Reeffer en Gerrit Eftink

Compareerd in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezustersen Wolters zeggende heden termin te zijn op welke derzelver parthije Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris moet handelen tegens comparants opgemelde principalinnen wien ten gevolge comparant staat wagten en waaren op de comparitie en handeling van parthije. In dien val daarvan verzoekende copie met een termijn van 6 weken aut interim; bij noncomparitie ofte ook geene handeling verzoekende dat dezelve daartoe aangeeischt en bij uitblijven gecontumaceerd worde ten fine en effecte als na landregte, zulks stellende ad decretum cum expensis.

Decreet. Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris ten fine voorschreven aangeeischt en hij nog niemand zijnent wegen gecompereerd word ten profite als regtens gecontumaceerd.

Gerigte gehouden Rijssen den 11 nov. 1795

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dijkers en Antony Bruggink

Compareerd in dit gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende en gevolmagtigde van de gezustersen Wolter en staat op heeden in termino wagten en whaaren op de comparitie en handeling, voorts zuivering en erlegging der contumacieele kosten in margine dezes gespecificieerd. Verzoekende dat parthije Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris heden 14 dagen gecontumaceerd daartoe mogte worden aangeeischt; bij uitblijven gecontumaceerd en van alle zijne hebbende dilatoire en declinatoire exceptien verstooken verklaard en een tweede citatie tegens heden en 4 weeken aan de gecontumaceerde moge worden geexploiteerd ingevolge landregt p 1 tit 12 art 2, zulks stellende ad decretum cum exp.

Specificatie

1795 den 28 oct. compareere in het gerigte en bedinge contumacie comp f 1-10

voor het reces f 0-12, jura van dat reces en decreet deb eod confereere daar over met de zoon van een principalinne vac f 2

mitsgaders aan mede bediende dr. Tichler f 0-12

komt zijn weledele pro lect en port f 0-8

den 7 nov. met een ander zoon van een ander principalinne geconfereert vac f 2

den 9 idem van mede bediende rescriptie ontvangen lect en port f 0-8

komt zijn weledele pro litt f 0-12

reces tegens de termin vervaardigd f 0-12

Compareerd in deezen weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth als bediende van Marten Odink op Kolhoop en desselfs huisvrouw Jenneken Meyers zeggende ter zuivering van de ter instantie van de gezustersen Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters als in actis heden 14 dagen bedongen contumacie dat parthije zeker in deze zaak voor de (*Franse*) revolutie een lange tijd hebbende gedelayeerd haar inbedongen bewijs hetwelk zij tog in handen had over te geeven, men ook dezerzijds verwagte dat zulks aangezien de absentie van comparant aan ons zoude zijn geaccordeert; also zij wel wist dat ons uitblijven heeden 14 dagen alleen uit nood en geensints tot versmading van dit gerichte geschiede. Weshalven men bij deezen ter voldoening der contumacieele kosten erlegt een duplum met presentatie der

suppletie als na regten en vervolgens diend comparant sub mundo van al zodaene handelinge als heeden over vier weken aut interim reel en compleet zal vergeeven.

Verwagtede dat parthij hier in zal accordeeren andersints daartoe concludeerende cum expensis. Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusteren Wolters en zal de beloofde reele en complete handeling aan zijden Marten Odink nu Colhoop pro se et noie uxoris heeden over vier weken aut interim afwagten.

Gerigte gehouden Rijssen den 9 dec. 1795.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren dr. ter Horst en Antony Bruggink

Den termijn in zaken Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word aan zijde van den eersten tot den eersten regtdag na de aanstaande Kersferien geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 6 jan. 1796.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren Jan Vincent en dr. Wilhelm Jalink

Den termijn in zaake Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word ter instantie van de eersten voor 14 dagen geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 20 jann. 1796.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren A.H. Nijhoff en Wilhelm Jalink

Den termijn in zake M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezusteren Wolters word aan zijden der eersten voor 14 dagen geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 3 febr. 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en J. Vincent

Compareerde in dit weledele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusteren Wolters zeggende heeden termijn te zijn in zaake gemelde zijne principalinnen contra Marten Odink nu Kolhoop aan dewelkes zijde de tourbeurt van handelen staat; wien ten gevolge comparant bij deezen staat wagten en waaren op de comparitie en handeling van parthije Marten Kolhoop voornoemd, in cas van handeling daarvan verzoekende copie met een termin van 14 daagen, edog bij oncomparitie ofte ook geene handeling van denzelven na voorgaande aaneissing gedingende tot contumacie ten fine en effecte als na regten, zulks in dien val met eisch van kosten ad decretum stellende.

Decreet. Marten Odink nu Kolhoop aangeeischt en niet erschienen zijnde word gecontumaceerd ten fine en effecte en voorbehoudens de purga als rechtens.

Gerigte gehouden Rijssen den 17 febr. 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en Antony Bruggink

Compareerd in deezen weledele gerigte proc. J.B. Auffmorth in qualiteit als bediende van M. Kolhoop en vrouw voordragende dat heden 14 dagen niet tot versmaading van dit gericht maar alleen wegens een onverwagt toeval is uitgebleven, overzulks met aanneeming der kosten van dien dag zig hier mede van dat uitblijven houd gezuiverd.

Dat voorts deeze zaak door de thans plaats hebbende omstandigheeden en daaruit geproflueerde occupatie van desselfs bediende Boet deeze zaak eenigermaate heeft getraineerd zoals dezelve ten aanzien van parthij wel eer is getraineerd geworden.

Dat men dezerzijds wel verre van gezind te zijn dezelve sleepende te houden, integendeel zig met alle mogelijkheid beijverd die voort te zetten. Dan bij het nazien der stukken is ons in het onzekere voorgekomen of eenige stukken van parthij, die dezelve voor twee jaar uit den gerigte heeft geligt, wel wederom alle zijn gereexhibeerd dan of wij daarvan de copyen hebben vermist. Het eerste komt ons het waarschijnlijkste voor en derhalven vinden wij ons in de noodzakelijkheid parthij te moeten proponeeren of dezelve tot voorkoming van confusie niet zoude kunnen goedvinden zig daaromtrent eens te recolligeeren en hunne stukken na te zien of daarvan ook nog eenige gevonden wierden. Dan vermits dezerzijds bediende advocaat een man van jaaren is die niet wel reizen kan en het belang der zaake vordert

dat hij de stukken der proceduure immers en bepaaldelijk die welke door parthije geligt en gereexhibeerd zullende zijn in originali inspecteerd; zo komt hij bij deezen voor te staan of parthij kan goedvinden aan ons te permitteeren dat die stukken onder het cachet van deezen gerigte in originali worden geligt ten einde die na den tijd van veertien daagen of op de vier of zes werkstedag of termijn, zoo als men onderling zal overeenkomen wederom met dezerzijds eerste in te dienen schriftuure zal reexhibeeren. Waarop comparant parthijes declaratoir zal inwagten onder protest van kosten.

Hierop erschienen dr. J.A. ter Horst en verzoekt van voorenstaande handeling copie met een termijn van veertien dagen onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 2 maart 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren J.H. Bruggink en Jan Nijhoff

Den termijn in zaake de gezusters Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word door de eersten voor 14 dagen geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 maart 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren J. Vincent en Hendrikus Immink

Compareerd in deezen weledele gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezusters Wolters zeggende bij examinatie der laatste handeling van parthije M. Kolhoop en vrouw in dato den 17 febr. 1796 te hebben gezien en bevonden dat dezelve de eene moratoire handeling op de andere stapelt en na zo veele tijdsverspilling nog niet ten principaalen heeft geantwoord, om zulks te vermijden laastgemelde zeker wederom is diendende daar parthije zo wel als ons bekend is dat de bewuste stukken onder cachet van de rigter door ons voor een geruime tijd uit den gerigte geligt en aldaar op zijn tijd ook weder bezorgd zijn, dat het ook even zeker is dat parthije van alle die andere stukken uitwijzen haare anterieure prothocollaire handelingen copie verzogt en ook ongetwijffeld bekomen heeft, die men nu voorgeeft vermist te hebben en onder deezen schijn en pretext worsteld om onder het cachet van deezen gerigte in originali uit het gerigte te ligten ten einde die op de volgende termijn onderling te bepalen wederom met eene als in te dienen schriftuure te reexhibeeren waarin men dezerzijds tot verminderinge van incidenten, waartoe parthije met deeze haare en dergelijke voorige handelingen meer dan een aanleidinge heeft gegeven, voor dit maal zal condescendeeren in verwagtinge dat parthije als nu van die moratoire en tijdwinnende handelingen zal afzien en op den eerstvolgende termin ten principaalen voortprocedeeren. Hierop afwagtede comparitie en tegenhandeling van parthije sin secus gedingende tot contumacie. Hierop erschienen Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris en verzoekt van voorenstaande handeling copie met een termijn tot den eersten regtdag na de Paaschferien salvis exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 6 april 1796

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dijkers en Jan Vincent

Den termijn in zaake de gezusters Wolters contra M. Odink nu Kolhoop word aan zijde van de laatste voor 4 weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 4 mey 1796

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren J. Vincent en W. Jalink

Compereerd in deezen weledele gerigte M. Odink nu Kolhoop pro se et noi uxoris in deezen geadsisteerd met proc. J.H. Jordaan welke hij comparant in deezen alnog voor zijnen bedienden erkend en constitueerd ten uiteinde van zaaken en met magt van substitutie voordraegende hoe men dezerzijds wel met verwonderinge dog teffens met eenig genoegen gezien heeft uit de justificatie van inleidinge door de gezusters Wolters ingediend, dat dezelve ons daarin summeeren om aan haar eenen articul landrechtens aan te tonen waarbij (gelijk zij spreken) geavoueed word dat een derde geen naaste in den bloede van de bruidegom of bruid over zijne geheele nalatenschap ten voordeele van die bruidegom of bruid of hunne kinderen kan en mag disponeeren. Ofschoon men nu dezerzijds zeer gereed is om in forma ten principalen te antwoorden en daarbij onder anderen aan te toonen dat de pacta successoria die bij de Romeinen waarvan de parthije spreekt zo zeer gehaat waaren moribus lodiernis, allesints geoorloofd, allesints heilig

moeten nageleefd worden.

Zo heeft men echter gemeend vooraff, daar de partij door die sommatie ons daartoe genoegzaame aanleidinge scheint te geven, haar maar eens opmerksaam te maaken op die duidelijke woorden en dispositie van het landrecht p 1 tit 2 waarvan de inscriptie is van huwlijks voorwaarden art 14 in verbis. Een ieder zal tot voltrekkinge van zijne belofte en de voldoeninge der medegave in huwlijks voorwaarden bedongen zijn gehouden.

Alles in die verwagtinge dat parthije bij nadere overweging van de ontwijffelbaare validiteit der pacta successoria jure patrin stand grijpende in het generaal en van de kracht der huwlijks voorwaarden in het bijzonder en vooral van de dispositie landrechtens straks geallegeerd zal terugkomen van haar ongegronde actie en pratensien daarvan zal afsien en dus een wijder proces en nodeloose kosten prasenteeren. Terwijl men in gevalle parthije niet mogt staan dezerzijds niet zal aarzelen van antwoord te dienen en voort te pleiten als naar regte en raede.

Hierop tegendeels declaratoir prave afwagtende staat comparant wagen en whaaren op comparitie en tegenhandeling van parthije; daartoe verzoekende aaneissing en bij gebrek van het een of het ander gedingende tot contumacie ten profijte als naar rechte. Dog in cas van tegenhandeling daarvan verzoekende copie cum termino ad proximum, alles onder protest van kosten.

Hierop erschienen dr. ter Horst en verzoekt van voorenstaande reces copie cum termino van vier weeken salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 8 juny 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren Harmannus Weischede en Antony Bruggink
Compareerd op heeden in termino vermits de ingevallen Pinxterferien in dit gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de zusteren Wolters op de handeling door derzelve partij Marten Odink nu Kolhoop den 4 mey jongstleden tegens haar ingediend, kortelijks doende regereeren dat het hoe langer hoe klaarder doorstraald dat parthije van het begin deezer proceduire tot heden toe niets anders daarbij ten doel heeft als zig met moratoire handelingen op te houden en alzo deeze zaak in langeur te trekken om als het mogelijk daardoor comparants principalinnen af te matten en de zaak onafgedaan te houden waartoe de laatste evenals alle voorige handelingen van parthije enkel en alleen is tendeerende, ons daarbij aan wijzende het landregt p 2 tit 2 art 14 in verbis een ieder, hetwelk door parthije bij gemelde haare handeling buiten verband met het begin van dezelve artikul geallegeerd, alhier van geen de minste applicatie kan zijn, eensdeels wijl die artikul in zijn verband beschouwd spreekt van verhaalen en huwlijks voorwaarden.

Nb tusschen vrienden en de maagen ten beiden zijden opentlijk opgerigt en niet van een derde, geen naaste in den bloede van bruidegom of bruid als in het onderhaavige geval en anderdeels in gemelte articul gehandeld word over de voldoeninge der medegave in huwlijks voorwaarden bedongen; dus slegts over een donatie in ter vivos en geensints over een dispositie van een evengenoemde derde over alle zijne goederen na deszelfs dood. Waarom men dezerzijds als nu regtmatig van parthije die zegt zeer gereed te zijn om in forma ten principalen te andwoorden, dat andwoord ten principalen ten eersten zonder verdere moratoire handeling zal afgewachten terwijl men andersints in de onvermijdelijke noodzakelijkheid zal geraaken om zig over zulk een ongehoord trainissement te adresseeren ter plaatse waar zulks behoord. Afwagtende hierop comparitie en tegenhandeling van parthije sin secus na voorgaande aaneissinge gedingende tot contumacie ten profijte als na landregte cum expensis.

Hierop erschienen proc. J.H. Jordaan in qualiteit als ten prothocolle bekende bediende van M. Odink nu Kolhoop en verzoekt van voorenstaande handeling copie cum termino van vier weeken onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 20 july 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. G.J. Troost en proc. Dijkers
Compareerd proc. J.H. Jordaan ten prothocolle bekende bediende van M. Odink nu Kolhoop pro se et nomine uxoris en diend Troost van antwoord voor gemelden zijnen principaal cum uxore eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van Jannes Kolhoop uitleideren ter eener, op en

tegens de gezusters Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters zig qualificeerende als erfgenaamen of te samen mede erfgenaamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop voornoemd, inleideren ter andere zijde. Met belofte om hetzelfde antwoord op den eerstkomenden regtdag reeel en compleet te zullen indienen, alles onder protest van kosten. Hierop tegendeels comparitie afwachtende cum exp.

Hierop erscheenen dr. J.A. ter Horst en zal het voornoemde antwoord op den eerstkomende regtdag reeel en compleet afwagten, inmiddels ten kragtigsten protesteerende tegens deze nodeloose kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 sept. 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren oud burgmr. H. Dikkers en proc. J. Dikkers
Compareerd in deezzen weledelen gerigte proc. J.H. Jordaan bekende bediende van M. Odink nu Kolhoop pro se et nomine uxoris Jenneken Meyer en exhibeert antwoord compleet voor gemelden zijnen principaal contra Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters met conclusie als daarbij cum documentis sub A.

Hierop tegendeels comparitie en genoegsaame handeling afwachtende, bij foute van dien gedingende. Alles met eisch van kosten.

Hierop erschienen doctor J.A. ter Horst in zijnen ten prothocollo bekende qualiteit en verzoekt van voorenstaande reces en daarbij geexhibeerde antwoord copie met een termin van zes weken onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 26 oktober 1796.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren Hendrik Dikkers en Hendrikus Immink
Den termin in zaken de gezustersen Wolters contra M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word aan zijden der eersten voor 6 weken geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 7 december 1796.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren Hendrik Dikkers en Derk Schuiter
Den termin in zaaken de gezusters Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et nom uxoris word aan zijden de eersten voor 6 weken contentie partium geprolongeed salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 18 january 1797.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en J. Vincent
Den termijn in zaake de gezustersen Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word aan zijde der eersten voor 6 weken gecontinueerd salvis exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 1 maart 1797.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. J.L. Ernst en Egbert Dikkers
Den termin in zaaken de gezustersen Wolters contra Colhoop word voor 14 dagen geprolongeed salvis exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 15 maart 1797.

Verw. Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren Jan Zeger Sloet tot Grimberg en proc. J. Dikkers
Compareerd in dit gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters in qualiteit van erfgenaamen of te samen mede erfgenaamen ab intestato van wijlen haaren vollen neev Jannes Kolhoop en exhibeert op heden in termino replica met conclusie als daarbij voor gemelte zijne principalinnen op en tegens Marten Odink nu Kolhoop pro se en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer, zig qualificeerende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van gemelte wijlen Jannes Kolhoop.
Afwachtende comparitie en tegenhandeling van parthije sin secus na voorgaene aaneissinge gedingende tot contumacie ten profijte als na landregte, zulks in dien val stellende ad decretum cum expensis.
Hierop erschienen proc. J.H. Jordaan en versoekt van voorenstaande reces en het geexhibeerde replicq

copie met een termijn van zes weken onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 26 april 1797.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren oudburgmr. H. Dikkers en J. Vincent

Den termijn in zaake de gezustersen Wolters contra Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris word voor 6 weken gecontinueerd aan zijde van den laatsten salvis exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 juny 1797.

Rigter J.A.J. Sloet Assessoren H. Dikkers en J. Altink

Den termijn in zaake M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezustersen Wolters word aan zijde van den eersten voor 6 weken aut interim gecontinueerd salvis exp.

Gerigte gehouden Rijssen den 13 sept. 1797.

Coram judice dr. Wilhelm Jalink Assessoren Hendrik Dikkers en Jan Vincent

Den termijn in zaake Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezustersen Wolters word aan zijde van den eersten voor 6 weken gecontinueerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 25 october 1797.

Coram judice dr. Wilhelm Jalink Assessoren oud scholtus J.H. Dikkers en oudburgmr. H. Dikkers

Compareerd in dit gerigte dr. J.A. ter Horst bekende bediende van de gezustersen Wolters zeggende heden uitwijsens het prothocoll termijn te zijn op welke haare parthije Marten Kolhoop pro se et noie uxoris Jenneken Meyers tegen comparants principalinnen moet handelen, wien ten gevolge comparant staat wagen en waaren op de comparitie van gemelde Marten Kolhoop en handeling van denzelven, in dien val daarvan verzoekende copie met een termijn van zes weken, edog in cas van uitblijven of geen genoegsaame handeling van hem na voorgegaane aaneissinge daartoe gedingende tot contumacie ten profijte als na landregte, zuks in dien val stellende ad decretum cum expensis.

Decreet. Marten Kolhoop pro se et noie uxoris ter bovengemelde instantie en ten fine als daarbij aangeischt, dog niet erschienen zijnde, word ten profijte als na landregte gecontumaceerd.

Gerigt gehouden Rijssen den 8 november 1797.

Coram judice dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en J. Vincent

Compareerd in deezen gerigte proc. J.H. Jordaan bekende bediende van M. Odink nu Kolhoop pro se et nomine uxoris Jenneken Meyer doende tot purge van die op heeden 14 dagen door den advocaat J.A. ter Horst erhoudede contumacie aanvankelijk voordragende, dat comparant als doen geensints uit versmadinge van dezen gerigte maar alleen uit onkunde des termijns uitgebleven is, wien ten gevolge comparant dan de contumacieele kosten bij deezen aanneemt met belofte van dezelve, hetzij bij minnelijken compositie of gerigtelijke taxatie te willen refundeeren, zodra als daarvan specificatie bekomen heeft, provisioneel erleggende een duplum cum prasentatione addendi et supplendi quatenus de fure necesse.

Dan alzo comparant nu hier meede die contumacie genoegzaam gepurgeert (*gerechtvaardigd*) agt en verder om de occupatien van desselfs bediende advocaat niet in staad is compleet te handelen, dog van tegenbediende advocaat een prolongatie van 6 weken versogten erhouden heeft, zo prolongeerd comparant den termijn in deezen voor den tijd van zes weken onder belofte van als dan dezerzijds peremtoir van duplicq te dienen, onder protest van kosten.

Hierop erschienen doctot J.A. ter Horst in zijn bekende qualiteit en zal heden over zes weken aut interim peremtoir het door parthije beloofde duplicq zonder eenige andere handeling afwagten onder protest van deeze en verder nodeloose kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 3 january 1798.

Coram judice dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en Jan Vincent

Compareerd in deesen gerigte proc. J.H. Jordaan bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop pro se

et nomine uxoris voordragende hoe zijn mede bediende advocaat wel bevreemdinge heeft moeten ervaren dat tegendeels bediende advocaat dr. J.A. ter Horst als bediende van de gezusters Wolters had kunnen goedvinden om niet tegenstaande dezelve gelijk men supposeert niet onkundig was geweest van de toenmalige indispositie van dezerzijds advocaat echter tegen comparants principalen contumacie te bedingen hetgeen te vreemder moest voorkomen omdat parthije advers na het indienen van dezerzijds antwoord bij overbodige faciliteit van deeze zijde betoond, volle zes maanden tijd genomen hadt om van replicq te dienen.

Dan daar men zig die contumacie heeft moeten laten welgevallen, zo heeft dezerzijds advocaat daarbij vernemende dat de mede bediende procureur, comparant in deezem, de voorseide contumacie in termino intermistico en dus eerder dan de parthij had kunnen vergen gezuiverd hadt, niet willen ledig staan om datelijk zijn duplicq tegens den termijn bij die zuivering geprafigeerd te vervaardigen, gelijk hij comparant dan alzo in hoc termino dient van duplicq compleet voor gemelde zijne principalen op en tegens de zusters Wolters voornoemd met contra conclusie als daarbij.

Verwagende comparant hierop comparitie en genoegsaamen handeling bij defect van het een off ander gedingende na voorgaande proclamatie tot contumacie ten profijte en effecte als naar landregte, zulks stellende ad decretum cum expensis.

Hierop erschienen doctor J.A. ter Horst bediende van de gezusters Wolters en verzoekt van voorenstaande reces en daarbij geexhibeerde duplica copie met een termijn van zes weken onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 14 febr. 1798.

Verw. Rigter Wilhelm Hulskens Assessoren Jan Vincent en dr. J.A. ter Horst

Den termijn in zaken de gezusters Wolters contra M. Odink op Kolhoop word ter instantie van den eersten voor 6 weken geprolongeerde salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 28 maart 1798.

Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren A. Jalink en Antony Bruggink

Compareerd in dit gerigte dr. J.A. ter Horst in qualiteit als bediende en gevolmagtigde van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters in qualiteit van erfgenamen of te samen mede erfgenamen ab intestato van haaren wijlen vollen neeff Jannes Kolhoop te kennen gevende dat men dezerzijds bij het duplicq op den 3 januarij laastleden door Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer zig qualificeerende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van Jannes Kolhoop ingediend, geen andere avances die althans eenige reflectie meriteeren voor desselfs perverse lusten nu te berde gebracht bevonden heeft, dan welke bereeds bij antwoord aangevoerd waeren en ook ten genoegen en volkomen dezerzijds bereeds gerescontreerd en wederlegd zijn, waarom inleiderschen in geene deele twijfelen of bij de decisie deezer proceduire zal worden begrepen dat een tertius, een derde, die geheel andere erfgenaamen ab intestato dan de bruidegom of bruid heeft over zijn geheele nalatenschap, mobile en immobile goederen invoegen als in deezem gedaan is bij huwelijck voorwaarden van zodaene bruidegom en bruid, schoon bruidegom en bruid huwelijcks voorwaarden na landregte oprigten, de ingevolge hetzelve daarbij over hunne geheele nalatenschap kunnen disponeeren en ook derzelve ouderen daarbij als bij een maagscheidinge in futurum met hunne kinderen over hunne geheele nalatenschap beschikkinge en verdeelinge kunnen en mogen maaken conform het geene dezerzijds bij justificatie art 26 geavanceerd is en dien ten gevolge verstaan worden door inleiderschen in deezem een goede inleidinge gedaan en daar tegens door uitleider een kwaade uitleidinge ondernomen te zijn.

Dat inleiderschen zig dan nog verplicht rekenen tot rescontre en volkomen ontseneering van hetgeen door uitleider bij duplicq art 225 ten aanzien van het daarbij vermelde bathemer judicaar op advis der doctoren Sandberg en Ribbius afgegeven geavanceerd is, te moeten zeggen dat dezerzijds advocaat Tichler uit den mond van een der adviseurs zelve verstaan heeft dat bij die aldaar vermelde huwelijcks voorwaarde geen tertius maar de ouders van bruidegom of bruid beschikkinge de futura successione hadden gemaakt en dus alhier voor parthije van geen de minste heul kan zijn, terwijl men dan nog eindelijk opmerkt dat alhier de bekende tertius Jannes Kolhoop, nb geheel geen pactum, geen verdrag of bedingst bij de subjecte pratense

huwelijks voorwaarden gemaakt hebbende maar, nb over zijne geheele nalatenschap, mobile en immobile goederen ten profijte van bruidegom en bruid of haare kinderen, zuiver gedisponeert hebbende om dezelve, nb na zijnen dood te genieten. Men zie art 3 dier huwelijks voorwaarden en alzo desselfs factum of daar geensints een pactum of contract zijnde, ook alhier met geene mogelijkheid eenige raisonnementen over de successio pactitia, schoon ook om andere redenen ongegrond en ontoepasselijk van enige de minste applicatie kunnen zijn. En het is om deezzen allen dat men dezerzijds onder generaale deregatie van hetgeen door parthije geallegeerd en alhier niet speciaal wederlegd mogt zijn van verder schrijven. Renuncieerende verzoekt dat door deezzen gerigte terwijl dog parthije daar niet tegen kan hebben een termijn van sluiten moge worden bepaald afwachtende cum expensis. Hierop erschienen proc. J.H. Jordaan en verzoekt van voorenstaande reces copie met een termijn tot den eersten regtdag na Paasschen onder protest van kosten.

Gerigte gehouden Rijssen den 28 april 1798.

Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. Troost en H. Dikkers

Den termijn in zaak Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezustersen Wolters word voor 14 dagen geprolungeerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 2 mey 1798.

Rigter dr. Wilhelm Jalink Assessoren H. Dikkers en L. Hesselink

Den termijn in zaake M. Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris contra de gezustersen Wolters word voor 14 dagen geprolungeerd salvis.

Gerigte gehouden Rijssen den 16 mey 1798.

Coram iudice dr. Wilhelm Jalink Assessoren proc. Wilhelm Hulsken en H. van Heek

Compareerd proc. J.H. Jordaan bekende bediende van M. Odink nu Kolhoop pro se et nomine uxoris voordragende hoe hij verwacht hebbende dat aan zijden van Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters, zig qualificeerende als erfgenamen of te samen mede erfgenamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop op dezerzijds ingediend duplicq of in forma van triplyk gediend of anders vinde van verder schrijven zoude zijn gerenuncieerd, nothans met bevreemdinge hebben moeten ervaaren dat parthije advers, nog het een, nog het ander doende bij haar wel wijdlöpige, dog niets ter zaake doende necessaire handeling van den 28 maart jongstleden zig amuseerd om op dezerzijds duplicale schriftuure eenige remarques te maaken of liever ad nauseam (*tot walgens toe*) te repeteren, daar dezelve tog bij dezerzijds voorige schriftuuren abudanter zijn gereserveerd en funditas wederlegd.

Daar de partije evenwel zig heeft veroorloofd om zulke ontijdige en weinig om het lijf hebbende reflectien te maaken als bij haar acces te blade zijn geworden, enkelijk zo het schijnt met oogmerk ut aliquid dixisse vide, zal zij van ons ook wel willen toestaan dat wij die als verweederen en gedaagdens het regt bezitten van het laatste zeggen te hebben, daarop bij deezze onze nadere aantekeningen fourneren.

In de eerste plaatse wend partije voor dat zij bij ons duplica geene andere avances voor onze sustenue bevonden hebben dan welke reeds door haar wederlegt waaren; dit is een zeggen in conmini forma en een pratext hetgeen men doorgaans ziet geemploieerd bij paidoien ten welke niets tot debat van hetgeen tegens hem is aangevoerd wetende voor te brengen, meenen met zulk eenen droogen voet pede tamsicco van het toneel waarop zij in den gantschen loop der proceduire eene droevige rollo gespeeld hebben, zig te moeten retireeren.

Voorts geeft de partije voor in geen en deele te twijfelen aan de aanstaande decisie ten haaren voordeele waanende dat de referent het stuk in questie evenzo zoude begrijpen als zij zelve heeft opgeset. Dan men moet ons niet kwalijk nemen indien wij zeggen dat wij zeer twijfelen aan de opregtheid of gegrondheid van dit door partije voorgevens vertrouwen. Veel eer mag men de inleiderschen beschouwen als verserende in het geval van die onbedagtzaam hinde in de tabel welke zig hebben laten inleiden in een stal welke voor haar niet geschikt was, aldaar na eenigen tijd ongekwetst geschuld te hebben eenen slegten troost ontving met deezze woorden si venerit ille die de zaake nauwkeurig gaat onderzoeken magna in periculo canissa versatus tua.

Trouwens het is onwedersprekelijk waar hoewel de partij bij dat haar laatste reces weer van agteren aan met stijve kaaken, dog meede en zonder eenige adstrucitie goedvind te ontkennen, het is herzeggen wij onbetwistbaar dat een tertius een derde ofschoon geheel andere erfgenamen ab intestato dan den bruidegom of bruid hebbende over zijne geheele nalatenschap, mobile en immobile goederen in voegen als in deezen gedaan is, wel degelijk en validelijk kan en mag disponeeren bij huwelijks voorwaarden van zodaene bruidegom en bruid. Dit kan een tertius een derde even zo wel doen als bruidegom en bruid zelve en evenzo dugtig als derzelve ouderen.

Maar dit is waar dat dezerzijds bediende advocaat dr. P. Hubert even voor de verzendinge van zijn duplicq zeer bij toeval vernemende dat er te Bathmen weinige dagen geleden een sententie gepronuncieerd was over eene vermaking bij huwelijks voorwaarden en het de moeite waardig gekeurd heeft om aan een der adviseurs bij missive te verzoeken hem kortelijk daar er geen tijds genoeg was om zig daarvan een copie te verschaffen omtrend de juiste omstandigheden van dien te informeeren. En ziet hier wat deeze adviseur de goedheid wel heeft willen hebben aam hem op dat point hoofdzakelijk te resoribereen. Eene van partijen hadden dat proces gesoutineerd dat de makintjen van den broeder gedaan ten voordeele van zijn zuster bij de huwelijks voorwaarden door deeze laatste met haaren bruidegom ingegaan was invalide om meer dan een rede waaronder ook deeze reede was, dat die makinge van den gemelden broeder revocabel zoude zijn geweest per L 4 D 1 adim zag A L 6 2 D de jure codille, maar hierop hebben de adviseurs aangemerkt dat die wetten geheel verkeerd aangehaald wierden als alleenlijk betrekking hebbende tot de testamenti factio en geheel en al zijnde van de successio pactitia die jures hodierno erkend is en hoedanig pactum de futura successione is een actus bilateratis die niet dan door weerzijds consent kan worden geresoindeert zoals door Voet ad fit D de pact ootal 67 breedvoerig word betoond. Dit is de schrifteljke informatie door eenen der adviseurs aan dezerzijds bediende advocaat in deezen gesuppeditoerd hoe nu daar mede overeen te brengen zijn de mondelinge informatie van een der adviseurs als tegendeels bediende advocaat in deezen gegeven is moeyelijk te begrijpen.

Volgens de laat gemelde mondelinge informatie zou niet een tertius maar de ouders van bruidegom of bruid beschikkinge de futura successione hebben gemaakt gelijk in het meergemelde reces van partij het alzo herhaald word en volgens het schriftelijke relaas aan dezerzijds bediende advocaat verleend, was het niet wel degelijk een tertius (en niet de ouders) geweest die zulk ene beschikkinge gemaakt had, want of men in deezen eenen broeder of eenen derden een tertius noemd, zulks komt zelfs na de idee van de tegen parthije op hetzelfde uit, genoeg dat het daar de ouders niet zijn geweest welk die beschikkinge gemaakt hadden, hetgeen genoeg is om aan onze tegen parthije haare uitvlugt te ontnemen die zij omtrend dat judicatum.

Maar gelijk wij hierbij gezegd en ook betoogd hebben een derde zowel als ouders of conthorale (*echtgenoten*) zelve zulen pacta successoria in en bij gelegenheid van pacta ante nuplialia validelijk ingaan zo zal het wel onnodig zijn hierover verder te spreken.

Voor het overige moest men voorwaar wel een staalen voorhoofd hebben om met de parthije staande te houden, gelijk zij bij het sluiten van haar onzinnig reces doet dat Jannes Kolhoop in het geheel geen pactum successorium zoude hebben ingegaan, waaromtrent wij niet anders behoeven te doen dan den opmerkenden lezer te renvoyeeren tot hetgeen wij ten dien opzigte in onze schriftuuren gezegd hebben. Comparant heeft nodig en dienstig gevonden dit een en ander ter bejegeninge van tegendeels reces te avanceren en daar hij van zijne zijde mag lijden dat in caussa worde geconcludeerd en een sortabelen termijn van sluiten geprefigeerd, zo verwagt hij ook dat partij nu eindelijk meede en zonder overwegen van haar zijde mede daartoe concurreere, zig in cas van verdere ter geversatie of ook si quid nori quavie congrua reserverende onder protest van kosten.

Hierop erschienen dr. ter Horst versoeckende van voorenstaande handeling copie met verklaring te mogen lijden dat er een termijn van sluiten gesteld worde salvis exp.

Decreet. Den termijn van sluiten word gesteld op heden en zes weeken waartegens de prothocollaria zullen vervaardigd worden.

Pro vero extractu Wilhelm Jalink Rigter

Extract uit het register der resolutien van de Gedeputeerden van de Staaten van Overijssel.

Deventer den 19 april 1792.

Op de requeste van Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als man van Jenneken Meyer houdende om geallegerde redenen verzoek, dat wij de drie gezustersen Janneken Wolters wed. J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters geliefden te injungeeren om niet alleen des gevorderd het juramentum paupertatis te moeten presteeren, maar ook om ons summarie van haar gesustineerd regt te doen blijken en immers tot zo lang onze dispositie van den 5 maart 1792 op haar request afgegeven, te stellen buiten effect.

Zij van deze tafel onder cachet van de provincie gesteld in handen van de beklagden ten fine van berigt, hoe eerder hoe beter. En wordt inmiddels de gebilleerde proceduure gesurcheerd tot nadere dispositie. En zal hiervan bij extract dezes aan den advocaat P. Hubert en aan den Rigter van Kedingen worden kennis gegeven.

W.F. van Hemert accordeert met voorsch. register. M. Tijdeman

Extract uit het register der resolutien van de Gedeputeerden van de Staaten van Overijssel.

Deventer den 25 mei 1792.

Bij resumtie gedelibereerd zijnde op de requeste van Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer houdende om geallegerde redenen verzoek, dat wij de drie gezustersen Janneken Wolters wed. J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters geliefden te injungeren om niet alleen des gevorderd het juramentum paupertatis te moeten presteeren, maar ook om ons summarie van haar gesustineerd regt te doen blijken en immers tot zo lang onze dispositie van den 5 maart 1792 op haar request afgegeven, te stellen buiten effect.

En daarop gezien het berigt van den beklagden Jenneken Wolters weduwe ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters gerequireerd bij ons appointement van den 19 april dezes jaars waarbij dezelve summarie haar gesustineerd regt hebben gededuceerd en bewijs overlegd, dat zij het juramentum paupertatis hebben afgelegd en verzoeken dat wij willen persisteren bij onze dispositie van den 5 maart laatstleden en dienvolgens het appointement van den 19 april deze jaars, stellen buiten effect.

Is geresolveerd te persisteren bij onze resolutie van den 5 maart dezes jaars en het appointement van den 19 april laatstleden in te trekken, gelijk geschiedt bij dezen. En zal hiervan bij extract dezes aan de wederzijdsche partijen met terugzending van hare stukken aan elk derzelve en aan den Rigter van Kedingen kennis gegeven worden.

W.A. Eekhout accordeert met het voorsch. register. M. Tijdemans

Extract prothocollair des landgerigts Kedingen

Gerigte gehouden binnen Rijssen den 6 juny 1792.

Coram judice J.A.J. Baron Sloet Assessoren G. Schuiter en G. ter Horst

Compareren in dit weledele gerigte de drie gezustersen Jenneken Wolters wed. J. ter Horst met C.

Huesken, Gesina Wolters met burgmr. A.J. Stokkers en Janna Wolters met burgmr. H. Dijkers als haare respective momberen geadsisteerd, voorts onder adsistentie van dr. J.A. ter Horst die met en benevens dr. J.W. Tichler door hun Ed. Mog. de Heeren ordris Gedeputeerden van de Staaten deeser provincie bij appointement van den 5 maart laatstleden zijn gequalificeerd tot comparantinnens bedienden en welke zij voor zo verre noodig alhier alnog qualificeeren bij deesen met magt van assumtie en substitutie in deeze zaak met de gevolgen van dezelve; voordragende dat comparantinnens bediende dr. J.A. ter Horst bij reces van den 15 maart laatstleden een sortabelen termin tot het stellen van wederzijdschen cautie ten aanzien van comparantinnen als aanleggerschen alhier, uit hoofde van derzelve bekende onvermogentheid naar landregte p 1 tit 3 art 5, voor de kosten en ten aansien van parthije Marten Odink pro se als verweerder naar landregte p 1 tit 8 art 3 voor de kosten, vrugten, schaaden en interessen heeft versogt zulken termin bij decreet van dit weledele gerigte op den 18 april jongstleeden teste prothocollo quo relatio wel was geprefigeerd, dog die tusschen beiden op versoek van parthije door dit weledele gerigte ex officio voor 4 weken wierde geprolongeed en vervolgens op versoek van geseide parthije bij appointement van hun Ed. Mog. in dato den 19 april laatstleden deese zaak zelve is gesurcheerd tot hoogste derselver nadere dispositien bij welke in dato den 25 may jongstleeden is gepersisteerd bij voormeld appointement van

den 5 maart en dat van den 18 april weder ingetrokken. Waarvan de resolutie onder dit weledele gerigte is berustende en alhier geproduceerd wordende sub patit, waartoe in quantum opus men zig refereerd wien ten gevolge comparantinnen volgens appointement van dit weledele gerigte in dato den 1 juny 1792 per dubbeld aan parthije geinsinueerd uti sub A, onder adsistentie als boven uit hoofde van derselver bekende onvermogenheid, blijkende uit de alhier geproduceerde documenten sub C, D en E.

Stellen op heden voor het ten landregte p 1 tit 3 art 4 en 5 vermelde, voorts na landregte p 1 tit 8 art 3 voor de kosten, na landregt p 1 tit 11 art 1 voor de reconventie de cautie juratoir. Met ook onder eede alhier de verklaren dat zij na alle aangewende devoiren geloven geen beeter borgstelling te kunnen doen en ten aansien van de laatste comparantinne Janna Wolters buiten deese provincie geseeten niet in staat te zijn zulks te kunnen doen, niet alleen onder dit weledele gerigte maar ook nergens elders in deese provincie. Versoekende dat door dit weledele gerigte haar comparantinnen de respective juratoire cautien en eedelijke verklaringen in forma mogen worden afgenoomen en hier onder geregistreerd ten fine en effecte als na regte. Stellende voorts als uitheemsche aanleggerschen domicilium citandi et insinuandi ten huise van Gerhard ten Brinke die hier present zulks stipulata manu aanneemd, waarvan de registratie hier onder in forma mede versogt word. Vervolgens verwagende dat parthije Marten Odink pro se de naar landregte gerequireerde cautie in loc indicio presteeren, in dien val daarvan versoekende copie en bij defect van dien bedingende na voorgaande aaneissinge contumacie ten fine en effecte als naar landregte. Zulks in dien cas stellende met eisch van kosten, schaaden en interessen ad decretum daartoe in cas van oppositie omni meliori modo concluderende cum expensis.

Hierop erschienen proc. J.B. Auffmorth bekende bediende van Marten Odink nu Kolhoop en vrouw Jenneken Meyer zeggende dat bij absentie van desselfs advocaat die actueel te Amsterdam is op het onverwagst heeft ontvangen eene citatie ter instantie van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters aan deezen weledele gerigte versogt en geobtineerd ten einde wederzijds borge te stellen zo en als daarbij dat comparant van de resolutie van de Ed. Mog. van den 25 mey 1792 waarvan parthije gewag maakt, ten eenemaal is onkundig, overzulks zig daarover ook thans niet kan uitlaten nog iets anders verrigten als onder protest van in deese aangeboden borgtogt of cautie juratoir met den verderen aankleve van dien sub salvis omnibus ac singulis en onder protest van daar tegens, hetzij ten principaalen of incidentaliter zig daar tegen te kunnen opponeren, daarvan te verzoeken copie met een termin van 6 weken aut interim onder speciaal protest dat in van deesen weledele gerigte tegen des comparants versoek op instantie der inleideren de eedelijke verklaringe of pretensen cautie juratoir invoegen door hun aangeboden mogten periculo petensis van deselve afnemen; comparant in dien val ten kragtigsten protesteerd hierdoor niet te willen zijn eeniger maaten geprejudiceerd maar in allen te blijven salvis regtens. Summerende comparant de parthije in deesen om de resolutie van hun Ed. Mog. van den 25 mey 1792 waarvan zij gewagen dog niet exhibeeren in deesen weledele gerigte te produceeren ten einde men daar van visie en zo nodig copie erlangen kan, daartoe in cas van oppositie omni meliori modo concluderende.

Alles onder dierbaar protest van kosten en bedenkelijke prajudicie afwagende, hierop de comparitie en tegenhandeling van de inleideren bij foute van dien na voorgaande aaneissinge gedingende tot contumacie ten fine en effecte als nae landregt cum exp.

Hierop erschienen Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gesiena Wolters en Janna Wolters geadsisteerd als vooren onder protest van alle prajudicie en inhesie van de door haar geproduceerde resolutie van hun Ed. Mog. de Heeren ord. Gedeputeerden in dato Deventer den 25 mey jongstleden en persisteren bij opgemelde haar reces op heden alhier geexhibeerd en overgegeven met de stukken daarbij geapliceerd. Weederom erschienen proc. Auffmorth in zijn bekende qualiteit zeggende dat hij in de productie van de resolutie van hun Ed. Mog. van den 25 mey jongstleden door parthije niet bij haar reces maar ex pote overgegeven in zoo verre wel genoegzaam neemdt, dog vermits uit die resolutie blijkt dat hun Ed. Mog. gewild hebben dat een extract dier resolutie aan de wederzijdsche parthijen met terugzending van haare stukken zoude worden toegezonden en dit nu nog niet geschied zijnde, als zijnde comparant vaardig met eede te verklaaren tot hiertoe geen stukken nog resolutie van zijn principaal iets te hebben vernomen, waarom hij comparant deese demarche van parthije waarin zij met zoo veel overhaasting te werk gaat niet anders kan aanmerken als een oogmerk om comparants principaal tee versnellen, overzulks hij zig

genoodzaakt vind aan parthije prave te proponeeren of dezelve niet zal kunnen goedvinden met alle verdere handelingen in deesen te supersedeeren en tot heden over 14 dagen te laten in statu quo waarop men desselfs declaratoir zal inwagten, dog bij ontstentenis van dien protesteerd den comparant nogmaals daar door in zijne wettige redenen en middelen van oppositie in allen deelen te willen zijn en blijven onverkort en hierdoor nog haare gefigureerde borgtogt voor wettig te willen hebben erkent, nog zig tot eenige verpligting te willen hebben geegageerd en aan haare versoeken en petitien bij deesen en voorige recessen gedaan eenigsints te willen zijn gehouden de quo fit solemnissima protestatio onder protest van kosten.

Wederom erscheenen dr. J.A. ter Horst in zijn bekende qualiteit en persisteerd bij zijn reces reeds overgegeven, renuncierende voorts van verder schrijven onder protest van kosten.

Decreet. Deze zaak word voor 4 weken in advis gehouden als wanneer daarin met of zonder advis van een regtsgeleerde nader zal worden gedecreteerd.

Pro vero extractu. Wilhelm Jalink Verw. Rigter

Fiat quod petitur. Actum Grimberg den 1 juny 1792. J.A.J. Sloet

Memorie voor de gerigtsdienaar van Kedingen

Denzelven word gerequireerd ter instantie van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters zig te vervoegen bij Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris en aan denzelven met overgaave van een dubbeld deeses te insinueeren een dubbeld van de annexe requeste en daarop verleend appointement van de heer Rigter van Kedingen ten fine en effecte als na regte.

Wordende hiervan versogt exploit overgaave van een dubbeld deeses en aangehegte requeste en appointement aan geinsinueerde Marten Odink nu Kolhoop pro se en op het origineel relaas in forma om te kunnen strekken naar behooren.

J.A. ter Horst dr.

Het dubbelt dezes met het request hier aan ex hebbe ik geinsynueert aan Marten Oonk nu Colhoop in Elssenerbroek.

Rijssen den 1 juny 1792. Antony Bruggink verw. scholte

Hoog Wel Gebooren Gestreng Heer Mijn Heer J.A.J. Baron Sloet Rigter van Kedingen

Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters remonstreeren met verschuldigden eerbied aan UHWGG dat in haare zaake tegens Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris eerst door het weledele gerigt van Kedingen op parthijes versoek ex officio prolongatie van termin tot wederzijds borgstelling in deese zaake zelve mede op versoek van parthije bij appointement van hun Ed. Mog. de Heeren ordris. Gedeputeerden is gesurcheerd; hetgeen nu bij resolutie van hooggemelde heeren gedeputeerden in dato Deventer den 25 may 1792 weder ingetrokken is met persistentie bij deeserzijds verkreegen appointement van den 5 maart laastleden zo als UHWGG uit een extract daarvan reeds ter hand gesteld of nog ter hand gesteld zullende worden volgens inhoud van welgemelde resolutie bewust is, wien te gevolge remonstranten de vrijheid neemen tot voortzetting haarer zaak, UHWGG te versoeken dat het UHWGG behaagen mooge een dag van rechte te leggen en die te bepaalen op den 6 juny eerstkoomende, ten einde remonstranten als aanleggerschen ter eene en parthije Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris als verweerder ter andere zijde, na landregte als dan borge stellen in de gemelde zaake reeds voor de weledele gerigte met in- en uitleidinge begonnen.

Hetwelk doende J.A. ter Horst dr.

Het versoek ten requeste gedaan word geaccordeerd en dienvolgens een dag van rechte gelegd die bepaald word op den 6 juny eerstkoomende ten einde remonstraten en derzelver parthije Marten Odink nu Kolhoop pro se et noie uxoris in haare zaake reeds met in- en uitleidinge voor dit weledele gerigte begonnen, als dan naar landregte wederzijds borge stellen mits dat hiervan aan gemelde Marten Odink behoorlijk insinuatie gedaan worde.

Actum Grimberg den 1 juny 1792. J.A.J. Sloet Rigter

Extract uit het register der resolutien van de gedeputeerden van de staaten van Overijssel

Deventer den 5 may 1792.

Bij resumtie gedelibereerd zijnde op de requeste van Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als voogd van zijne huysvrouw Jenneken Meyer houdende om geallegeerde redenen verzoek dat wij de drie gezusters Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters geliefden te injungeren om niet alleen des gevordert het juramentum paupertatis te moeten presteren maar ook om ons summarie van haar gesustineerd regt te doen blijken en immers tot zo lang onze dispositien den 5 maart 1792 op haar request afgegeven te stellen buiten effect.

En daarop gezien het berigt van de beklagden Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters gerequireerd bij ons appointement van den 19 april deze jaars waarbij dezelve summarie haar gesustineerd regt hebben gededuceerd en bewijs overgelegd dat zij het juramentum paupertatis hebben afgelegd en verzoeken dat wij willen persisteren bij onse dispositie van den 5 maart laatsleden en dienvolgens het appointement van den 19 april deses jaars stellen buiten effect.

Is geresolveerd te persisteren bij onze resolutie van den 5 maart deses jaars en het appointement van den 19 april laatsleden in te trekken gelijk geschied bij dezen. En zal hiervan bij extract deze aan de wederzijdsche parthijen met terugzending van haar stukken aan elk derzelve en aan den Rigter van Kedingen kennis gegeven worden.

W.A. Eekhout. Accordeert met voorschreven register M. Tijdeman

Certificeere ik ondergeteekende Rigter van Delden dat op heden voor mij en keurnooten P. Cappenberg en Jan Mossegoor persoonlijk gecompareerd en erscheenen zijn Jenneken Wolters wed. J. ter Horst en Gesina Wolters geadsisteerd met M. ter Balkt als momber en hebben na scherpe erinneringe van de zwaare meineds straffe onder eede verklaard dat zij elk voor haar zelve arm zijn, immers en in allen gevalle zo veele niet bezitten waaruit de kosten der proceduure bij inleidinge tegen Marten Odink nu Kolhoop pro se voor het landgerigte van Kedingen begonnen, mitsgaders de sportulen en het salaris der bedienden en andere onkosten dien aangaande, kunnen betaald worden.

In kennisse der waarheid en om te kunnen strekken naar behooren hebbe ik rigter voornoemd deese eigenhandig geteekend en gezegeld.

Actum Delden den 30 april 1792. C.F.H. Cramer Rigter

Ik Steven ten Raa verwalter rigter van Diepenheim doe cond en certificeere hiermede dat voor mij en adsessoren als Berend Bannink en Waander Bloemendal persoonlijk erscheenen is Janna Wolters wed. van Frans Jansens Visscher geadsisteerd met E.B. ten Raa als momber en heeft na scherpe erinneringe van de zwaare meineds straffe onder eede verklaard dat zij arm is, immers en in allen gevalle zo veel niet bezit waaruit de kosten der proceduure bij inleidinge tegens Marten Odink nu Kolhoop pro se voor het landgerigte van Kedingen begonnen en aangevangen, mitsgaders de sportulen en het salaris de bedienden en ander onkosten dien aangaande kunnen betaald worden.

In kennisse der waarheid en om te kunnen strekken naar behooren hebbe ik verw. rigter voornoemd deese eigenhandig geteekend en gezegeld.

Actum Diepenheim dem 1 mey 1792. Steven ten Raa Verw. Rigter

Wij ondergeteekende nabuuren van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst en van Gesina Wolters beide woonagtig in het Deldenerbroek gerigts Delden bekennen, verklaaren en attestereen onder aanbod van zulks des gevordert wordende met eede ten allen tijden te sterken, dat gemelde Jenneken Wolters wed. J. ter Horst en Gesina Wolters niet alleen geen vaste en mobile goederen bezitten maar ook in een armoedigen staat zijn. Zonder arg of list en in kennisse der waarheid, voorts om te kunnen strekken naar behooren hebben wij deese eigenhandig geteekend.

Actum Deldenerbroek den 25 febr. 1792. Gerrit ten Siethof Gerrit ten Dam

Vraagarticulen om daarop ter instantie van Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst en Gesina Wolters nae voorgaane wettige citatie en erinneringe van de swaare meineds straffe onder eede te verhoren Gerrit ten Zijthof en Gerrit ten Dam.

Getuygens ouderdom en verwantschap te vragen.

Getuyge zegt om de 63 jaar oud en aan producent onverwant te zijn.

Hebben getuygen die alhier aan haar vertoonde en met het vidimus van heden getekende attestatie niet eigenhandig getekent en afgegeven ?

Zegt de eerste getuyge dat hij de alhier vertoonde attestatie welke aan getuyge is voorgeleesen en daarnae met het vidimus betekent eygenhandig getekent en afgegeven heeft.

Behelst deselve ook niet in alle hare deelen als alleenlijk uitgesondert dat door de daarin gemelde nabuuren verstaan wil hebben in het Deldenerbroek mede woonagtig de suyvere en opregte waarheid ?

Zegt eerste getuyge dat deselve in alle haare deelen alleenlijk uitgesondert dat men door de daarin gemelde nabuuren verstaan wil hebben in het Deldenerbroek mede woonagtig de suyveren opregte waarheid behelst.

Eerste getuyge alleen te vragen of deszelfs gedeponeerde op den 5e articul namens Marten Odink nu Kolhoop den 5 april 1792 alhier geproduceert niet door misverstand van getuyge is veroorzaakt ?

Zegt eerste getuyge dat deszelfs gedeponeerde op den 5 articul namens Marten Odink nu Kolhoop op den 5 april laatleden door misverstand is veroorzaakt.

Ik C.F.H. Cramer j.u.dr. en wegens zijn Doorlugtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassauw Erfstadhouder der capitain en admiraal generaal deser provincie rigter van Delden certificeere hiermede dat voor mij en assessoren P. Cappenberg en M. ter Balk na voorgaende citatie gecompareert is vorenstaande getuyge, al zijnde de laatste wegens absentie niet gecompareert, de welke na scherpe erinneringe van de sware straffe des meineds en in forma geprasteerde eede op jeder der vorenstaande articulen heeft gedeponeerde als onder deselve staan geregistreert.

Des ten oirconde dese getekent en gezegeld.

Actum Delden den 30 april 1792. C.F.H. Cramer Rigter

Vraagarticulen om daarop ter gerigtelijke instantie van Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst en Gesina Wolters nae voorgaande wettige citatie en erinneringe van de sware straffe des meineds onder eede te verhoren Gerrit ten Dam.

Getuyges ouderom en verwantschap te vragen.

Zegt getuyge in het 63 jaar oud en aan de producenten onverwant te wesen.

Heeft getuyge die alhier aan hem vertoonde en met het vidimus geteekende attestatie niet eygenhandig getekent en afgegeven ?

Zegt de getuyge de alhier aan hem vertoonde en met het vidimus getekende attestatie eygenhandig geteekent en afgegeven te hebben.

Behelst dieselve attestatie ook niet in allen deelen de suyvere en opregte waarheid ?

Zegt de getuyge voor zoo verre hij weet behelst deselve de suyvere en opregte waarheid.

Ik C.F.H. Cramer j.u.dr. en wegens zijn Doorlugtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassauw Erfstadhouder der capitain en admiraal generaal deser provincie rigter van Delden certificeere hiermede dat voor mij en assessoren P. Cappenberg en M. ter Balk na voorgaende citatie gecompareert is vorenstaande getuyge, al zijnde de laatste wegens absentie niet gecompareert, de welke na scherpe erinneringe van de sware straffe des meineds en in forma geprasteerde eede op jeder der vorenstaande articulen heeft gedeponeerde als onder deselve staan geregistreert.

Des ten oirconde dese getekent en gezegeld.

Actum Delden den 9 may 1792. C.F.H. Cramer Rigter

Wij ondergeteekende nabuuren van Janna Wolters woonagtig in het kerkdorp Gelselaar oner de heerlijkheid Borculo bekennen, verklaaren en attestereen, onder aanbod van zulks des gevorderd wordende met eede ten allen tijden te sterken, dat gemelde Janna Wolters niet alleen geen vaste en mobile goederen bezit maar ook in een armoedigen staat is.

Zonder arg of list en in kennisse der waarheid, voorts om te kunnen strekken naar behooren hebben wij deese eigenhandig geteekend.

Actum Gelselaar den 18 febr. 1792. Harmen Roesynk Garryt Eldrinck

Vraagarticulen om daarop ter gerichtelijke instantie van Janna Wolters wed van Frans Visscher te Gelselaar na voorgegaan arrest en wettige cietatie en errinneringe van de zware meineds straffe onder eede te verhooren Harmen Roesink en Garrit Eldrink beide te Gelselaar woonagtig.

Getuigens ouderdom en verwantschap te vraagen ?

Eerste getuige Harmen Roesink oud in zijn twee en vijftigste jaar en geen verwant.

Tweede getuige Garrit Eldrink oud rijkelijk drie en vijftig jaaren en geen verwant.

Hebben getuige die alhier aan haar vertoonde en met het vidimus van heeden geteekende attestatie niet eygenhandig getekent en afgegeeven ?

Eerste getuige zegt de alhier aan hem vertoonde en met het vidimus getekende attestatie eygenhandig getekend en afgegeeven te hebben.

Tweede getuige zegt de alhier vertoonde en met het vidimus geteekende attestatie eygenhandig geteekend en afgegeeven te hebben.

Behelst dezelve ook niet in alle haare deelen de zuivere en oprechte waarheid ?

Eerste getuige zegte dezelve in alle haare deelen de zuivere en oprechte waarheid te behelzen.

Tweede getuige zegt dezelve in alle haare deelen de zuivere en oprechte waarheid te behelzen.

Ik Steeven ten Raa wegens Hooger Overheid Verwalter Richter te Diepenheim certificeere kragt deezes dat na voorgaande wettig arrest en cietatie voor mij en assessooren dewelke waren Berend Bannink en Waander Bloemendal persoonlijk gecompereerd en erscheenen zijn Harmen Roesink en Garrit Eldrink dewelke na voorgaande errinneringe van de sware straffe des meineds en daarop de eed in forma hebben gepresteerd en afgelegd zo en in diervoegen als onder jeder vraagarticul geschreeven staat hebbende gedeponereerd en verclaart.

Des ten waren oorconde hebbe ik verw. richter voornoemd deeze eygenhandig getekend en gezegeld.

Actum Diepenheim den 1 may 1792. Steven ten Raa verw. richter

Edele Mogende Heeren Mijne Heeren de ordinaris Gedeputeerden van de Staaten der provintie Overijssel Jenneken Wolters weduwe ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters in gevolge U Ed Mog appointement in dato den 19 april 1792 op de request namens Marten Odink nu Kolhoop pro se et nomine uxoris Jenneken Meyer gepresenteerd verleend zullende dienen van berigt, hebben de eer met terugsending van dat request onder cachet van de provintie ontfangen, dan op en teegens alhier aan te merken dat het in de eerste plaats een notoir onwaer voorgeeiven van den pretensen remonstrant is, dat der berigtgeverschen bediende dr. J.A. ter Horst op den 15 maart laastleden het daarin vermelde request aan het landgerigte van Kedingen geproduceerd, datelijk terug genomen zoude hebben, nb om alsoo den pratensen remonstrant van de ingredienten van op het versoek daerbij gedaan gebouwd was, ganschelijk onkundig te laten ten betooge van het teegendeel is dienende dat men op dien 15 maart deesersijds van reces diende en daarbij van het gerigte versogte praxie aan zekere dag om weederzijds naa landregte borge te stellen waarbij men teevens om geen gerigtsgeld uit te tellen, dat request en appointement van U Ed Mog produceerde en vervolgens weeder naa zig nam om daarvan intusschen bij andere gerigten, waervoor men deezer zaaken halven het een of andere te verrigten hadde, gebruik te maaken ten zelven einde als voor het gerigte van Kedingen op den 15 maart gedaan is en geensints met zulk een oogmerk als de pratense remonstrant abusive voorgeeft, dan men hem ook op de eerste requisitie daags daer aanvolgende de copien heeft doen ter hand stellen uti sub A en B ten zijnen requeste annex en dus zoo spoedig als die van het gerigte gegeven worden, zoo dat dit voorgeeiven van alle schijn van waarheid ontbloomt is, gelijk ook de daarop volgende remarque van deeze pratense remonstrant dat deeze Jannes Kolhoop gaarne zoude gezien hebben (gelijk het natuurlijk was, of liever onnatuurlijk) dat sijn geheele erve Kolhoop en boedel onverdeeld kwaame aan eenen van zijne naaste maagschap (die men teegens natuur en reeden booven sijne naaste bloedverwanten zoude prefereren) daar in teegendeel, terwijl de geheele boedel van hem en sijn vrouw voor de helfte door de dood van sijn vrouw aan sijn wijlen zoon (*Gerrit*) vervallen was en deeze naa enige tijd met des pratensen remonstrants vrouwe getrouwd geweest te zijn en uit dat huwelijk een kind te hebben geprocreeerd tot sijn bittere smart op het onverwagts overleden was, waardoor deeze halve voormelde gemeene boedel op dat kind is gedevolveerd welken

gemelde Jannes Kolhoop zeeker ook gaarne met zijne helfte des boedels naa zijn dood zoude gebeneficeerd hebben, was hij niet tot vergroting van zijne voorzeide smerte en leetweezen daarin door een meede onverwagtst vooroverlijden van dat kind verhinderd geworden, zoo dat hij toen zonder kroost en nakroost en dus zig ten zijnen huise zonder bloedverwanten slegts met deese schoondogter bevindende natuurlijk zijne helfte des gemeenen boedels, waervan de andere helfte teegens alle verwagting door de voormelde twee sterfgevallen aan en ander buiten die van zijnen bloede vervallen was, nu liever aan de naaste in den bloede van hem, zijnde berigtgeeverschen, desself volle nigten uti sub A naa landrechte part 2 tit 6 art 3 wilde nalaten.

Waarom hij daerover ook geen testament heeft willen maaken zoo als hij anders zeekerlijk hadde kunnen doen maer om de wijnige voor hem nog overige levensdagen met die zijne schoondogter, de meede eigenaresse des gemeenen boedels en haaren teegenswoordigen man, in vrede en zonder twist die anders mogelijk plaats zoude gehad hebben, te eindigen een inutile en pratense gifte aan deese beide bij haare huwelijk voorwaarden heeft goedgevonden te doen, waervan hij het nullo en onbestaanbare begrijpende en evenswel geen testament ten voordeele deeser beide gemaakt hebbende, natuurlijk moet geprasumeerd worden zijne goederen aan zijne naaste in den bloede te hebben willen nalaten.

Avanceerende men voorts tot summier bewijs van de nulliteit en onbestaanbaarheid deeser inutile en pratense gifte bij die huwelijks voorwaarden gedaan dat er in regten zeekere wijzen zijn ingevoerd waerbij en op welke iemand zijne goederen naa zijnen dood kan doen overgaan, te weeten testamenten, codicillen, giftingen ter zaake des doods, legaten en fideicommissen waervan ons landrecht part 2 tit 5 art 1 zig tot de twee eerstgenoemde testamenten en codicillen alleen met uitsluiting van alle andere bepaald waerom ook de reeden van het regt vorderd dat wij op eigen gesag ons geen andere wijzen fingeren en dat alle overige wijzen buiten de opgenoemde door de wetten geimprobeerd worden, blijkt klaar uit de L 15 cod de pactis A L 5 cod de pact convert quia hereditas pacto non datur et alii sunt modi solenniter constituti quibus de bonis suis quis post mortem pectate disponat quod sequi oportet non autem novae et auctoribus legum ignotas excogitare vid. Fachineus contro. jar lib 5 C 84 in fine.

Dat geen erffnisse of opvolging in alle goederen, mobile en immobile, obligatien en crediten niets uitgesonderd aan een ander buiten de naaste in den bloed of buiten de erfgenamen ab intestato, anders als bij testament of codicil kan devolveren, leert ons landrecht II. En dat zulx op generley wijze bij maniere van verdrag of overeenkomst zelfs in huwelijks voorwaarden geinsereerd, waervan de onderhavige per copiam authenticam authentica hierbij sub B nog maer slegts een schijn heeft, kan of mag geschieden, blijkt uit de aangehaalde L 15 cod de pact vid J. Sande L 2 T 2 def 7 Radelant deeis 19.

Wat ook hierteegen deese of geene op eigen gesag, eigen sentimenten of abusive interpretatien van andere wetten die alleenlijk op de pacta circa datem et donatiorem propter nuptias kunnen en moeten toegepast worden, te berde moogen gebragt hebben, daarvan zullen UEdMog bij attente examinatie en conponatie van deese geallegerde wetten en regtsmaximen overeenkomstig ons landrecht d l et p 2 t 2 art 14, met die welke een teegengesteld gevoelen mogte voorbrengen zeer gemakkelijk het abusive en verkeerde ontwaer worden waerin ten voorligten dienen kan Fachineus contrav lib 5 cap 85 en 87.

Daar nu ten landrechte part 2 tit 2 geen verandering in de volgende titel 5 omtrent het subjecte geval bevonden word gemaakt te zijn, zoo volgt alleen daar uit dat alle andere gemeene wetten het teegengestelde slegts en onvermoedelijk schijnende te dicteren, buiten alle applicatie op ons onderhavige geval gesteld worden en deese onse positie in het onderhavige geval daar iemand die nb geheel andere erfgenamen ab intestato als de pratense remonstrant en vrouw heeft, volkomen zeeker gesteld worden; te meer om deeze noodzakelijke distinctie tussen huwelijks voorwaarden van bruidegom en bruid waerbij zij haare ouders en haare overige broeders en zusters enige verdere conditien van verdeling der ouderlijke goederen naa doode van dezelve maaken die dan in effecte als een maagscheidinge in futurum kunnen en moeten worden geconsidereerd en als zodanige bestaan en tusschen zulke huwelijks voorwaarden als de onderhavige waarin Jannes Kolhoop die bekendelijke berigtgeeverschen en geensints remonstrant en vrouwe tot erfgenamen ab intestato heeft slegts van zijne kante een inutile nulle en pratense giftinge doet die van de andere kante ook zelfs niet is geaccepteerd zoo als evenwel alle giftinge na regten absolut moet geaccepteerd worden, men zie Heinnecius in recit in elem jur cw sec prd p tit padr 458 p 283, Zoesius ad ff lib 39 tit 5 n 34 et 39, Voet ad ff lib 29 tit 7 num 8 en de aldaer geallegerde Ant. Mattheus de success

disp 3 num 8, 9, 11.

Gelijk dit ook dagelijks geobserveert word door de gerigten in het registreren van ter leen gevinge en ter leen aanneming, welke beide aldaar moeten consteren zoo zulx van effect zal zijn, zoo dat in deesen geene prasumtie kan plaats hebben maar in teegendeel de acceptatie aan zijde van de donatarii zoo wel als de donatie aan zijde van de donator met uitdrukkelijke woorden moet consteren waer teegen van geen consideratie kan zijn, parthijes gebrekkige gevolgtrekking dat zij principalen contractanten en dus acceptanten zouden zijn dan dit, gaat alleen door ten aanzien van haer te voltrekken huwelijk en de conditien daerbij door haar en haere ouderen gemaekt die in zoo verre als een maagscheidinge in futurum kan worden aangezien, dog geensints ten aanzien van de onderhavige pratense donatio mortio canta daer zijdelings geinsereerd en nimmer als een maagscheidinge kunnende worden geconsidereerd. Aangaande de noodzakelijke expressus consensus kan nog ingezien worden een sententie in zaeken tusschen Jan Stokkers ter eenre en L. Jansen ter andere zijde voor het stadgerigte van Rijssen den 30 january 1782 gepronuntieerd ref G.W. Westerlo.

Zoodane pratense gifte van alle goederen, mobile en immobile, obligatien en crediten niets uitgesonderd als de onderhavige, strijd ook teegen onze zeeden en gewoontens naa de leere van Groeneweg de leg abrog cod lib 8 t 54, dan van een der voornaamste redenen geevende omdat daardoor de libera testandi facultas word weggenomen dat op geenerlij wijze mag geschieden cum voluntas sit ambulatonia ad mortem usque.

Dezelve contrariant ook teegens het jus publicum tanquam continens votum captanda mortis et eventus tristissioni ae periculo si plenum adimers testandi facultatem. Waarom ook ons landrecht part 2 tit 2 van zulk een pactum en pratense gifte wegens desselfs nietigheid en onbestaanbaarheid een diep stilswijgen houdende alleenlijk meldinge maakt van een meedegane, zijnde slegts een gedeelte van iemands goederen bij welke zoodane donateur de volkomen libera testandi facultas over zijne overige goederen behoud; welk laaste geval overeenkomstig met het landrecht part 2 tit 2 art 14 verschillende is van het geval waervan in de vorige art 13 II gehandeld word en waeruit de hiervooren gemaakte distinctie veluti ex prono alveo komt voort te vloeyen.

En zoo deese pratense gifte al eens geaccepteerd was gelijk zeeker neen, dan zoude deselve eenig en alleen naa de leere van voornoemde Heineccius II par 465, 466 pag 282 een donatio mortis causa zijn moeten waertoe naa regten ten minsten een vijftal van getuigen gerequireert word, zie Heineccius par 460 en 461 pag 285, om redenen aldaer geallegeerd, Voet ad ff lib 39 tit 6 num 4 in fine waer meede ons landrecht p 2 t 5 art 12 in verbis ten aanhooren en in prasentie van nog andere getuigen daartoe geroepen instemt, daer in tegendeel in het onderhavige geval slegts vier getuigen gebruikt zijn zoodat al bestaat een huwelijks voorwaarde als huwelijks voorwaarde en zoo veel kragt heeft als of zij voor den rigter uitgegaan was, zij dan nogtans geen verandering kan maaken in de noodzakelijke vereischters tot een donatio mortis causa die sonder acceptatie en het gebruik van een vijftal getuigen in plaats van het gerigte niet bestaan kan.

Hier meede van summier bewijs van deesertijds regt waarbij teevens aan UEdMog getoond is dat berigtgeverschen tot het entameren deeser proceduure niet door een kwaade intentie om aan parthije slegts moeylijkheden te verwekken maar enkel door een goede intentie en uit hoofde van deeserzijds regtvaardige zaak gekomen zijn, vid Berlich part 1 concl 7 en 76 gedient houdende, zal men nu nog met wijjnige onze armoede bewijsen, zoo als men aan parthije bij insinuatie van den 29 maart laastleden de beediging onder attestatien ook bereeds heeft aangeboden uti sub B ten haaren requeste annex, dog waervan de requestrant hoe breedsprakig zijn request ook is, geen meldinge of aanmerkinge daarop heeft gelieven te maaken, als kunnende dit in zijn kraam niet dienen, want de attestatien alzo beedigd zijnde gelijk de attestanten bij reproductie van parthije ad art 11 sub C ten haaren requeste annex ronduit verklaren en niet behoorlijk kunnende weederlegt worden, maaken een volkomen bewijs onder armoede uit en dit zoude men met veel meer bewijsen kunnen staaven, zoo men die overtolligen omslag en kosten niet liever wilde spaaren, alleenlijk hierbij sub C en D voegende het juramentum paupertatis conform Berlich part 1 concl 7 num 93.

En zoo men deesersijds aanbod bij opgemelde insinuatie sub B bij parthijes request vervat, om op requisitie van hem Marten Odink pro se de beediging (en dus een volkomen bewijs) in forma te

produceren, eens vergelijkte bij de onbesonnen uitdrukkingen van de pratense remonstrant op de tweede en volgende bladzijden van sijn request, dan zullen UEdMog en elk onpartijdige met ons (om de eigen woorden van remonstrant te gebruiken) de klaarblijkelijkste onwaarheid van die zijne gezegdens en uitdrukkingen omtrend deesersijds gemelde attestatien middagklaar bespeuren, te meer als men daerbij inziet het voormelde geallegeerde gedeponeerde ad art alt ten haaren requeste sub C, mitsgaders de beediging van die attesten zelve hierbij sub E en daaruit moeten besluiten dat op remonstrant applicabel kan gemaakt worden reonim est fugere undecurque moram nectere en dat hij als een vermogend man ons die in een armoedigen staat zijn door kostbaare en tijdwinnende voorlopens wil afmatten om dusdoende deeserzijds regtmatigste zaak ten principalen buiten vervolge te houden, hetgeen juist het werk is van een vermogene dog schuldige parthije teegens eene armoedige mens zaeke alle kenmerken van regtvaardigheid draegt.

Belangende nu nog eindelijk het verkeerdelijk geposeerde van parthije omtrent het einde van de vierde bladzijde van haar request met relatie tot Janna Wolters in het eigendommelijke plaatsjen door haar zoon beseeten wordende. Dit is reeds op den 29 juny 1759 blijkens het extract hierbij sub F met een capitaal van f 600 beswaerd en bovendien met een capitaal van f 100 en alle onbetaelde renten sub F. Terwijl voorts zeer te onregte door remonstrant geposeert word dat deese drie gesusteren alhier zouden paroisseren en niet haare zoons die wel goede cautien zouden kunnen stellen om die daarvan alzo te bevrijden aangezien het dog notoir is en vanzelve spreekt dat de moeders een graad naader aan de overledene Jannes Kolhoop bestaande, zij ook notoir en niet haaren zoons als intestate erfgenamen van denselve kunnen en moeten ageren.

Achtende wij alnu ter voldoening aan des remonstrants versoek met het juramentum paupertatis hetgeen werkelijk geprasteert is en daarbij ten overvloede ook verdere geapliceerde bewijsstukken, als ook met het vooraangetogene summier bewijs van ons regt hetgeen men meede ten overvloede genoegsaam heeft daar gedaan, alhier volkomen te kunnen volstaan en zullen daarom onder generale negatie van hetgeen niet speciaal mogte zijn gedebatteerd en protest van niets nadeligs van teegendeels request tacendo vel pratereundo te willen hebben gestendigst, maer alle hetzelve als inpertinent en irrelevant gepasseerd, eerbiedigst vertrouwen en versoeken dat UEdMog op bovengemelde gronden zullen gelieven te persisteren bij hoogst derselver dispositie van den 5 maart laastleden op deezerzijds requeste afgegeven en diensvolgens het appointement op parthijes request in dato den 19 april 1792 verleent, te stellen buiten effect. En voorts te ordonneren dat in deeze procedure van in- en uitleidinge der weederzijdsche borgstelling op den eersten regtdag zal worden gepresteerd met verwijzing van den requestrant Marten Odink in de kosten.

Hetwelk doende. Jan Willem Tichler dr.

Vraagarticulen om daarop ter instantie van Jenneken Wolters weduwe Jan ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters na voorgaande citatie en erinneringe van de swaare straffe des meineeds onder eede te verhoren Gerrit Groot Rouweler en Jan Platenkamp.

Getuygen ouderdom en verwandschap te vragen ?

Op articulo een verklaard eerste getuyge Gerrit Groot Rouweler in de vijftig jaaren oud en aan de producenten onverwant te zijn.

Op articulo een verklaard tweede getuyge Jan Platenkamp in de seventig jaaren oud en aan de producenten niet bevriend te zijn.

Kennen getuygen niet zeer wel producenten alhier ?

Op articulo twee verklaard eerste getuyge dat hij Jenneken Wolters weduwe Jan ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters zeer wel kent.

Op articulo twee verklaard tweede getuyge Jenneken Wolters weduwe Jan ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters zeer wel te kennen.

Weeten getuygen ook niet zeer wel dat producenten zijn kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenne Semmekrot en dat gemelde Hendrik Wolters is geweest een volle broeder van wijlen Maria Wolters ?

Op articulo 3 verklaard eerste getuyge dat de producenten in desen zijn kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenneken Semmekrot en dat gemelde Hendrik Wolters is geweest een volle broeder van wijlen

Maria Wolters.

Op articulo 3 verklaard tweede getuyge dat de producenten in desen zijn kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenneken Semmekrot en dat gemelde Hendrik Wolters is geweest een volle broeder van wijlen Maria Wolters.

En dat deese Maria Wolters is gehuwt geweest aan Harmen Colhoop in het Elssenaarbroek en dat uit dit huwelijk is voortgeteeld Jannes ten Colhoop in het Elssenaarbroek gewoond hebbende en aldaar voor eenige tijd overleeden ?

Op articulo vier verklaard eerste getuyge dat dese Maria Wolters is gehuwt geweest aan Harmen ten Colhoop in het Elssenaarbroek en dat uit dit huwelijk is voortgekoomen Jannes ten Kolhoop in het Elssenaarbroek gewoont hebbende en aldaar voor eenige tijd overleden.

Op articulo vier verklaard tweede getuyge dat dese Maria Wolters is gehuwt geweest aan Harmen ten Colhoop in het Elssenaarbroek en dat uit dit huwelijk is voortgeteeld Jannes ten Colhoop in het Elssenaarbroek gewoont hebbende en aldaar voor eenige tijd overleden.

Ik Jacob Groll van wegens hoger overigheid verwalter rigter des landgerigts Delden doe cond en certificeere kragt deses dat voor mij en assessoren Albert Staverman en Hendrikus Homborg na voorgaande citatie erschienen zijn Gerrit Groot Rouweler en Jan Platenkamp de welke, nadat haar alvorens de sware straffe des meineds scherpelijk was voorgehouden, daarop den eed in forma hebben afgelegd en op jeder der vorenstaande vraagarticulen gedeponereert zoo en als onder jeder derselver staat geregistreert. Des ten oirconde dese getekent en gezegeld.

Actum Delden den 28 febr. 1792. J. Groll verw. rigter

Op heden dato ondergeschreven isser onder inwagtinge van des Heeren zegen en met voorkennis van naastbestaande vrienden een christelijk houwelijk beraamt en gesloten tusschen den eerbaeren jonkman Marten Oodink als bruidegom ter eener en Jenneken Meyers weduwe wijlen Gerrit ten Kolhoop bruid ter andere zijde, op de navolgende maniere opgerigt.

Beloofden bruidegom en bruid na drie gedane kerkelijke proclamatie met maalkander na kerkenorder te trouwen, den eennen den anderen nooyt te verlaten voor en alleer haar de dood komt te scheiden.

De bruidegom zal tot sijne bruid komen intrekken op het erve en goed het Kolhoop gelegen in het Elsenaarbroek; tot stuiver en onderstand beloofd de vader en moeder van gemelde bruidegom tot een bruidschat meede te geven de summa van agt hondert gulden, segge f 800. Daarbij een koe en een gust beest, beddeging met ordentelijk toebehoor en zal gemelde bruidegom voor vader en moeder goed zijn en blijven afgesoend.

Jannes ten Kolhoop maakt en geeft na doode van hem zijne geheele nalatenschap, soo mobile en immobile goederen, obligatie en crediten niets uitgesondert, aan zijne neef Marten Oodink en sijn schoondogter Jenneken Meyers of de langstlevende van dien, te weten van bruidedom en bruid bij vooroverlijden van beyde aan haare wettige kinderen.

Bruidegom en bruid maken en geven de eerststervende aan de langstlevende alle zijne of haaren nalatenschap, soo mobile als immobile goederen, obligatie en crediten niets uitgesondert, om door de langstlevende te kunnen keeren en wenden na sijnen of haren raade.

Ten waeren oirconde is deese huwelijkse voorwaarde zonder ergh ofte list op het Colhoop in het Elsenaarbroek door bruidegom en bruid, verdere presente vrienden getekend op den 23 april 1789.

Was getekend en gehandmerkt Marten Oodink bruidgom, Jenneken Meyers als brut, Jannes Kolhoop, dit is het K handmerk van Jan Oodink vader van den bruidgom, Dina Oonk moeder van de bruidegom, Willem Meyer vader van bruid, Jan Hendrik Meyer als broer van de bruyd, Wyllem Oodink, Hendrick Wilgerink als getuge, Derk ter Keurst als getuige, Gerrit Kampman als getuig, H. Grevink getuige.

Pro vera copia. Wilhelm Jalink verw. rigter

Extract protocol van attestatie der heerlijkheid Borculo

Actum coram consule Elberus loco judicis absentis scubs Spancker et ter Maert den 29 juni 1759 voor de middaags ten tien uren.

Erscheenen Vrans Visschers alias Vrans Vransen en Janna Walters eheluiden tutore marito en bekenden in

de beste en bestendigste forma regtens deugdelijk en opregt wegens ter leen voorgestreckte en wel ontfangene penningen schuldig te wesen aan Arent Rengerink en desselvs ehevrouw en erven, eene capitale somma van zes hondert caroli guldens ad 20 stuivers het stuk. Met belofte van voorschreven somma jaarlijks en alle jaar na dato dezès te zullen verrenten met drie en een halve guldens van ieder hondert en zulk tot de effective aflosse toe, die alle jaar zal kunnen, moogen en moeten geschieden mits de opsage daarvan een halv jaar voor den verschijnsdag worde aangekondigt.

Voor welke capitale somma en daarop te verloopene interessen comparanten verbinden haare personen, gereede en ongereede goederen en in specie haar lieder eigendommelijk toebehoorend huis en daar agter geleegeen hoff de Franssen plaetse genaamt in dese heerlijkheid Borculo voogdie Gelselaar in sijn bekende bepalinge geleegeen. Voorts meede comparants eigen toebehoorende kempken bouwland in de Gelselaarschen esch tusschen de landerijen van Hendrik Tiberink, Reint Vokkink en Garrit Freriks meede in dese heerlijkheid Borculo voogdie Gelselaar kennelijk gesitueert.

Ten einde de crediteuren sig daar aan in cas van onvermoedelijke en onverhoopte misbetalinge, soo van capitaal ala interessen, cost en schaadeloos sullen, kunnen en moogen verhaalen. Renuncierende wijders van alle exceptien den inhoud deeses eenigsints contrarierende met versoeck van prothollatie en registratuuren. De super stipulando.

De comparanten hebben nae duidelijke voorleesinge deeses hierop handtastinge gedaan.

Pro vero extractu. P. Velsen landschrijver

Justificatie van inleidinge voor Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst met proc. W. Hulsken, Gesina Wolters met burgmr. A.J. Stokkers en Janna Wolters met burgmr. H. Dijkers als hunne respective momboiren geadsisteerd, in qualiteit van erffgenaamen of te zaamen meede erffgenaamen ab intestato van wijlen haaren vollen neev Jannes Kolhoop inleiderschen ter eene, op en tegens Marten Odink nu Kolhoop pro se en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer, zig qualificeerende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop uitleider ter andere zijde.

Weledele Gestrenge Heer Mijn Heer en mr. W. Jalink Verwalter Rigter van Kedingen

Om deeserzijds gedaane inleidinge van den 13 mey 1791 behoorlijk te justificeeren als meede het wederregtelijke van tegendeels daartegens gedaane uitleidinge ten klaarsten aan te toonen.

Merken de inleiderschen aanvankelijk aan dat zij bekendelijk zijn kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenne Semmekrot en dat deese Hendrik Wolters is geweest een volle broeder van wijlen Maria Wolters gehuwd geweest met wijlen Harmen Kolhoop en uit welk huwelijk is geprocreerd een eenig kind Jannes Kolhoop over welches nalatenschap alhier verschil is.

Zodat de inleiderschen en wijlen Jannes Kolhoop zijn geweest volle broeders en zusters kinderen en dus volle nigten en neev elkanderen in den vierden graad van bloedverwantschap hebbende bestaan, waarvan het bewijs reeds bij berigt aan hun Ed Mog de Heeren ordris Gedeputeerden op zekere requeste van parthije is geapliceerd en welke een en andere op requisitie van parthije als een gedeelte deeser proceduure zal gehouden worden, dog het nader bewijs daarvan in cas van onvernoedelijk inficiatie inbedingende.

Ten gevolge dat Jannes Kolhoop welke zonder kinderen of descendenten na te laten overleeden is, als zijnde zijn eenige zoon en deszelves kind voor hem Jannes Kolhoop overleeden, gelijk overbekend is en waarvan men in cas van inficiatie meede het bewijs inbedingt.

Geen andere of nadere erffgenaamen ab intestato nagelaaten heeft of kan nagelaaten hebben dan de inleiderschen in deesen, dat meede notoir is en waarvan andersints bij ontkenning het bewijs word inbedongen.

En wijl er dus geen nadere bloedverwanten van wijlen Jannes Kolhoop nagebleeven zijn of nagebleeven zijn kunnen dan de inleiderschen, waaromtrent geen verschil ook niet tusschen in- en uitleideren is en dezelve wijlen Jannes Kolhoop zonder testament is overleeden, is het zeker en ook na landregte van Overijssel p 2 tit 61 art 1 klaar, dat inleiderschen de naaste althans zeker meede de naaste tot den boedel en nalatenschap van haaren wijlen gemelden vollen neev Jannes Kolhoop zijn.

En zijn daarom ook volkoomen bevoegd en beregtigd geweest in het erfhuis van gemelden Jannes

Kolhoop door uitleider en vrouw als pratense eenige en universeele successeuren in hetzelfde beseeten wordende, inleidinge te doen.

Waarteegens Marten Odink pro se et op den 22 jummy 1791 heeft kunnen goedvinden een frivole uitleidinge te doen op een nietig fundament zo als uit die acte van uitleidinge consteert van namelijk pratense eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop aan hem en zijn vrouw bij huwelijks voorwaarde in dato den 23 april 1789 tusschen uitleider en vrouw ingegaan, pratenselijk zullende zijn gemaakt, besproken en gegeven.

Een duidelijke blijke dat de uitleider pro se et zijn gesustineerd regt in deesen niet deriveert uit, nog bouwd op gesustineerde naaste verwantschap met denzelven overledenen Jannes Kolhoop, nog te ook op een door denzelven gemaakte nagelaaten testament, zodat uitleider pro se et alhier niet voornoemt als erffgenaamen ab intestato, nog te ook ex testamento.

Maar als pratense eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop uit kragte van zeeker instrument zijnde een zogenaamde huwelijks voorwaarde den 23 april 1789 tusschen uitleider en vrouw nb ingegaan.

Zodat het verschil of uitleider pro se et tot de boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop beregtigd zij, of niet? Daarvan afhangt of namelijk dezelve Jannes Kolhoop bij die zelve zogenaamde huwelijks voorwaarde tusschen Marten Odink en zijn doenmaalige bruid nu vrouw ingegaan, over zijne geheele boedel en nalatenschap invoegen hij daar bij gedaan heeft, validelijk gedisponeerd hebbe, dan niet?

Waarvan de affirmative door de uitleider pro se et en de negative door inleiderschen gesoutineerd word. Het zal dus noodig zijn dat wij ons tot die pratense huwelijks voorwaarde bepalen en dezelve ter discussie brengen.

Van dezelve word een authenticque copie hier bijgevoegd sub A, waaruit geblijkt dat dezelve op den 23 april 1789 opgerigt zij ter gelegentheid dat Jenneken Meyers, welke te vooren met de eenige zoon van Jannes Kolhoop getrouwd geweest was, wederom hertrouwd met Marten Odink.

Wordende in dezelve art 3 gezegd Jannes ten Kolhoop maakt en geeft na doode van hem zijne geheele nalatenschap, zo mobile en immobile goederen, obligatien en crediten niets uitgesonderd, aan sijnen neef Marten Odink en zijn schoondogter Jenneken Meyers of de langstleevende van dien, te weeten aan bruidegom en bruid bij vooroverlijden van beide aan haare wettige kinderen.

Hier omtrend nu valt zoals gezegd de vraag of dezelve Jannes Kolhoop alzo en in diervoegen validelijk over zijne geheele nalatenschap gedisponeerd hebbe dan niet? Waarvan inleiderschen de negative om verscheiden volgende redenen en argumenten vermeinen met volkoomen zeekerheid te kunnen en te moogen souteneeren.

Onse wel gereguleerde landregt van Overijssel p 2 tit 5 art 1 statueert een ieder mag van zijne goederen dispponeeren en dezelve geeven bij testament ofte codicil den geenen die het hem belieft, niets.

Terwijl bij vervolg van die titul de requisiten en solemniteiten welke tot het oprigten van testamenten en codicillen vereischt worden, bepaald en opgegeven worden.

En wijl dus ons statuit zig alleen tot testamenten en codicillen met uitsluiting van alle andere wijsen bepaald, spreekt het vanzelve dat alle die andere wijsen welke zig iemand mogte willen fingeeren bij hetzelfde geimprobeerd en afgekeurd worden.

Hierom moogen inleiderschen met de regtsgeleerde Fachineus contro jur l 5 cap 84 in fine met regt zeggen solemnes suut modiconstituti quibus de bonis suis quis post mortem recte disponat quos seque proinde nosoportet non autem novos et auctoribus legum ignotos excogitare.

Als mede met diezelve regtsgeleerde ll cap 84 in init, dat een erffenisse door geen pactum, verdrag of overeenkomst validelijk kan vermaakt worden, zeggende daarom voormelde regtsgeleerde certi juris est hareditatem pacto dari non posse, allegerende tot staving van die doctrine l 15 cod de pact et l 5 cod de convent.

Ja niemand welke de klaare en duidelijke wet van de Keiseren Diocletianus en Maximianus geboekstaaft in l 4 cod de inutil stipul, immer geleesen heeft zal aan die onse opgegeven doctrine eenige twijffel kunnen slaan.

Ex eo enim instrumento, dus luid de wet nullam voskabere actionem in quo contra bonosmores de successione futura interposita fuit stipulatio manifestum est cum omnia qua contra bonosmores vel in

pactum vel in stipulationem deductatur nullius momenti sint.

Waarmede zig in zeer significante bewoordinge conformeert de regtsgeleerde Gaill obs pract 1 2 obs 126 n 1 pactis. Zo laat hij zig hooren hareditatem dari non posse notum est adeo ut ne jurata quidem valenat neque statuto aut consuetudina firmari queant, zie ook dezelve Gaill obs pract 1 2 obs 125 n 2.

En waarlijk te regte en ook overeenkomstig onse hedendaagsche regten en gewoonten.

Ja UWEdM en aankomstige heeren referenten zullen met ons diezelve leere niet alleen in het generaal als zeker avoueeren, maar ook conform ons landregten bevinden dat, schoon bij uitzondering van bovengemelde generaale regt in huwelijks voorwaarden bruidegom en bruid over hunne geheele nalatenschap kunnen disponeeren en ook derzelve ouders, daarbij als bij een maagscheidinge in futurum met hunne kinderen over hunne geheele nalatenschap in deese provincie beschikkinge en verdeelinge moogen maaken, de zodaanige beschikkingen en verdeelingen als maagscheidingen in futurum worden geconsidereerd en als zodaanige bestaan, nogtans zeer zeker een tertius die geheel andere erffgenaamen als intestato dan de bruidegom en bruid gelijk alhier heeft over zijne geheele nalatenschap niet validelijk kan of vermag te disponeeren bij huwelijks voorwaarden van zodaane bruidegom en bruid.

Aangesien men dan niet alleen de cauteles en solemniteiten welke onse wetgeeveren in en omtrend het maaken van testamenten zeer wijsselijk ingevoerd en bepaald hebben inutil onnoodig en als niets te achten zoude maaken, maar men ook nergens bij onse landswetten zulks ten aansien van zodaanig tertius also gedisponeerd vind.

Ten gevolge zat men zeeker moet stellen dies aangaande in onse landswetten bij het gemeene regt verbleven te zijn.

Te meer daar uit kennelijk omdat onse landregt willende voorkoomen dat niemand zig met renversaalen en de huwelijks voorwaarde zoude behelpen, wel uitdrukkelijk p 2 t 2 art 14 zegt, dat ieder der vrienden en maagen tot voltrekkinge van zijne belofte en voldoeninge der medegaave in huwelijks voorwaarden bedongen, gehouden zij.

Ten gevolge dat de beloften en engagementen welke de de vrienden of maagen ten aansien der huwelijks giften aan de jonge lieden te doen op zig neemen, gestand moeten gedaan worden.

En deese zijn dus notoir medegaaven van zekere bepaalde goederen direct of jaarlijks aan de jonge lieden te doen en geensints beschikkingen of dispositien over iemands geheele nalatenschap na de doode zullende exteeren.

Ja mijne heeren, wij summeeren parthije dat dezelve ons een eenige artikel landsregtens aantoonde waarbij geavoueed word dat een derde geen naaste in den bloed van bruidegom of bruid bij huwelijks voorwaarden van zodaane bruidegom of bruid over zijn geheele nalatenschap na zijn dood ten voordeele van die bruidegom en bruid of hunne kinderen kan en mag disponeeren.

En dit niet kunnende doen zoals zeeker is, moogen wij veilig stellen dat men in deese provincie ten dien opzichte verbleven is bij de leere van het gemeene regt.

Ja dat zodaanige derde of zodaanig iemand over alle zijne goederen ofwel over zijne geheele nalatenschap na zijnen dood willende disponeeren, zulks bij testamente met adhibitie van de bij landregte bepaalde requisiten en solemniteiten moet in het werk stellen en geensints zulks kan of vermag te doen bij een huwelijks voorwaarde tusschen andere lieden bruidegom en bruid ingegaan wordende.

Is ook ten klaarsten af te neemen uit ons landregt p 2 t 5 art 4 alwaar, nadat te vooren gestatueerd was wat iemand in deese provincie over zijne goederen willende disponeeren, moet observeeren en in acht neemen.

Als een faveur en uitsondering omtrend de mobile goederen dies aangaande aldus gestatueerd word.

De mobile of beweeglijke en gereede goederen als ook van personeele schulden of obligatien mach men voor twee geloofwaardige getuigen en manspersoonen hetzelfde gerigte onderhoorig bij testamente disponeeren ofte giftinge doen, niets dat zulks schriftelijk geschiede en van de getuigen met haare eigene handen onderteekend zal worden en niets dat zodaane gifte niet grooter zij als het vierde part van de mobile of beweeglijke en gereede goederen van den donateur.

Den notoire gevolge dat onse statuenten alleen die uitsondering omtrend een gedeelte der meubilaire goederen maakende, zeer zeeker willen dat ten opzichte van dispositien over een geheele nalatenschap als in deesen verbleven zal worden bij de dispositien der voorige artikelen bepaalende de requisiten en solemniteiten in testamenten geadhibeerd moeten worden.

Het staat dus vast dat wijlen Jannes Colhoop aan uitleider en vrouw bij de pratense huwelijks voorwaarden tusschen deese beide opgericht, zijn geheele nalatenschap na doode van hem niet validelijk hebbe kunnen geeven en maaken.

Het zal ook aan parthije mede niet kunnen helpen voor te wenden dat na het gevoelen van eenige regtsgeleerden een donatio mortis caussa, schoon niet gerigtelijk en bij forme van testament gedaan valide zoude zijn en dat dus de subjecte pratense gifte van Jannes Kolhoop als zodaanig beschouwd bij dezelve huwelijks voorwaarden validelijk zoude gegeeven zijn.

Wijl dan nog naar het oordeel van die regtsgeleerden zelve zodaane gifte of donatio mortis caussa van een geheele nalatenschap als de onderhaavige niet konde bestaan, terwijl dezelve een donatio mortis caussa met een legatum gelijk stellen waarom Voet ad dig de mortis causa donat par 4 zegt, regulaviter quales res et quibus et per quos tegari possunt etiam mortis causa recte donantur.

En het overvloedig bekend is dat geen legatum van een geheele nalatenschap bij mogelijkheid kan bestaan aangesien tog zeer zeeker een erfgenaam van de legaten de quarta falcidia toekomt l 5 cod ad leg falcid et Voet II.

Dus de pratense subjecte donatie van de geheele nalatenschap zelfs naar het oordeel van die regtsgeleerden invalide is.

Maar gesteld al eens voor een ogenblik buiten prajudicie der waarheid en als wel degelijk neen, een gifte ter oorzaake des doods konde eens geschieden van een geheele nalatenschap en dat wel bij een ongerigtelijk instrument waarvoor een huwelijks voorwaarde niet qua talis maar ten opzigte van zodaane gifte notoir moet gehouden worden, dan nog zoude die pratense gifte als zodaanig ongerigtelijk zijnde zelfs volgens het gevoelen dier regtsgeleerden, welke het meeste voor een donatio mortis caussa pleiten, moeten geschied geweest zijn.

Ten eerste in pratentie en ten overstaan van ten minsten vijf getuigen.

Ten tweede zoude dezelve door de donatarii expresselijk moeten geaccepteerd zijn.

Gelijk zulks opzigtelijk de pratensie tegenwoordigheid van ten minsten vijff getuigen geleerd word door Heineccius in recit in elem jur cis secund ord justit lib 2 tot 7 par 460 en 461 en Voet de mort caus donat num 4.

En van de acceptatie der donatarii bij dezelve Heineccius II par 458 en Zoesus de mort caus donat w 34 en 39.

Daar bekendelijk in het onderhaavige geval of bij de onderhaavige pratense huwelijks voorwaarden slegts vier getuigen aanweesig geweest zijn.

Ten gevolge dat, al kon dat instrument al eens bestaan als een huwelijks voorwaarde hetwelk men dan nogtans geensints toestaat, omdat ons niet geblijkt dat bij dezelve geadhibeerd zijn beiderzijds huwelijks vrienden ofte dedingsluiden of te wel het meerendeel en over de helft van dezelve vrienden. Zoo als nogtans onse landregt part 2 tit 2 art 1 tot de validiteit van huwelijks voorwaarden expresselijk requireert, hetzelve nogtans onvoldoende tot bewijs van en de requisiten tot een donatio mortis caussa zoude zijn. Zo wel omdat bij dezelve maar vier getuigen geadhibeerd zijn, als ook omdat van de expresse acceptatie der donatarii niet geblijkt.

Van deese tog word bij dat instrument niets gewaagt.

En evenwel word zulks zelfs bij die doctoren tot de bestaanbaarheid derzelve uti antea expresselijk gerequireerd.

Zodaanig dat ook bij die regtsgeleerden geen prasumtive acceptatie voldoende gehouden word maar willen dezelve integendeel dat zo wel van de expresse acceptatie aan zijde der donatarii als van de donatie aan zijde van de donans of donator moet consteeren, zie loc supra laud.

Zodat zelfs bij die regtsgeleerden niets geld het voorwendsel van parthije bij haar zelve deeser zaaken halven voorheen aan heeren gedeputeerden gepresenteerd geinsereerd dat zij principaale contractanten en daarom acceptanten zouden zijn, alzo dog niet alleen niemand kan stellen zulks verder te kunnen aangaan dan ten aansien van haar te voltrekken huwelijk en de conditien door haar en haare ouders gemaakt en geensints ten aansien van de onderhaavige pratense donatio mortis caussa, zijdelings in deese huwelijks voorwaarden geinsereerd, maar daaromtrent als gezegd, zelfs die doctoren die het meest voor een donatio mortis caussa pleiten, vorderen dat zo wel van de expresse acceptatie aan zijde der donatarii als van de

donatie aan zijde van de donans of donator moet consteeren.

Het is derhalven om deesen allen klaar en zeeker dat de pratense successie van uitleider en vrouw in de nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop alleen rustende op gederiveerd wordende uit de pratense huwelijks voorwaarden tusschen uitleider en vrouw opgericht nul, nietig en informeel is.

Als zijnde het ook na regten een uitgemaakte waarheid quod si actus in forma deficiat nullo modo sustinatur et quod is qui facit actum qui non habet formam requisitam prasumitur scire cum esse nullius momenti l 8 d in princ de acceptil Gail l 1 obs 124 n 4 en Mantic de conject ultim volunt lib 12 tit 17 n 14. Inleiderschen achten voorts hier meede haare voormelde gedaane inleidinge van den 13 mey 1791 voor als nog genoegzaam gejustificeerd te hebben en de gronden waarop tegendeels uitleidinge van den 22 juny 1791 moet rusten, gedestruereerd te hebben.

En dien wijders na wel en wettig gedaane citatie en relaas hierbij sub B onder imploratie van het nobile judicis officium ex dictis dicendis nobiliterque in omissis supplendis omni meliori modo concludeeren. Dat bij definitive sententie van dit weledele gerigte zal worden verstaan dat door inleiderschen op den 13 mey 1791 een goede inleidinge in het erfhuis van gezeide haar wijlen vollen neev Jannes Kolhoop gedaan is en daartegens aan zijde van Marten Odink pro se et op den 22 juny 1791 een kwaade uitleidinge ondernoomen is en dat voorts dien tengevolge Marten Odink pro se et zal worden gecondemneerd niet alleen om de nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop aan inleiderschen voornoemt te moeten uitreiken en te laten volgen, maar ook om aan inleiderschen te moeten vergoeden en uitkeeren alle de schaaden, vrugten en interessen zeedert die tijd daarvan genooten of hebbende kunnen genoten worden, als mede met condemnatie van denzelven pro se et in alle de kosten deeser proceduure.

Jan Willem Tichler dr. J.A. ter Horst dr.

Memorie voor de gerigtsdienaar van Rijssen

Om na behoorlijk verkregen rigterlijk consent ter instantie van Jenneken Wolters wed. J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters geadsisteerd als in actis in qualiteit van erffgenaamen of te zaamen mede erffgenaamen ab intestato van wijlen haaren vollen neev Jannes Kolhoop tegens woensdag den 8 january 1794 ter gewoener regtsuur en plaatse te citeeren Marten Odink pro se en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer, zig qualificeerende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop, ten einde alsdan te zien dienen van justificatie van inleidinge op den 13 mey 1791 naamens citanten in het weledele gerigte van Kedingen ingediend en daartegens naamens en door geciteerde pro se et op den 22 juny 1791 uitleidinge ondernoomen en om voorts daarop te doen en handelen na raade.

Wordende hiervan versogt exploict overgaave van een dubbeld deese aan gemelde Marten Odink pro se et en daarvan op het origineel relaas in forma om te kunnen strekken ten fine en effecte als na regten onder protest van kosten.

Jan Willem Tichler dr. J.A. ter Horst dr.

Het dubbelt deezes hebbe ik gernzyuiert aan Marten Odink.

Rijssen den 4 jann. 1794. Jan Hendrik Bruggink scholte

Vraagarticulen waarop ter gerigtelijke instantie van Jenneken Wolters weduwe Jan ter Horst, Gesine Wolters en Janna Wolters na voorgaande wettige citatie en erinneringe van de zwaare meineds straffe onder solemneelen eede de waarheid getuigenis geeven zullen Gerrit Groot Rouweler en Jan Platenkamp. Getuigen ouderdom en verwantschap te vragen?

Verklaard eerste getuige Gerrit Groot Rouweler rijkelijk 60 jaar oud en onverwant te wesen.

Verklaard tweede getuige Jan Platenkamp in de 70 jaaren oud en onverwant te zijn.

Getuigen ter instantie van producenten op den 28 febr. 1792 voor het weledele landgerigte van Delden onder eede gedeponneerd hebbende dat zij de producenten zeer wel kennen en dat producenten zijn kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenneken Semmekrot en dat gemelde Hendrik Wolters is geweest een volle broeder van wijlen Maria Wolters; voorts dat deese Maria Wolters is gehuwd geweest aan Harmen ten Colhoop in het Elsenaarbroek en dat uit dit huwelijk is voortgekoomen Jannes ten Colhoop in het Elsenarbroek gewoond hebbende en aldaar voor eenige tijd overleeden. Zullen alsnu nog nader moeten

verklaren of niet mede zeer wel weten dat deese genoemde Jannes ten Colhoop is getrouwd geweest en op het Colhoop in het Elsenerbroek gewoond heeft?

Eerste getuyge zegt dat Jannes ten Kolhoop is getrouwt geweest en op het Colhoop in het Elsenerbroek gewoont heeft.

Twede getuyge zegt het gevraagde de waarheid te zijn.

Weeten getuigen niet zeer wel dat deese Jannes ten Colhoop maar een eenig kind gehad heeft en wel een zoon genaamd Gerrit ten Colhoop?

Eerste getuyge zegt dat dese Jannes ten Colhoop maar een enig kind heeft gehad genaamt Gerrit ten Colhoop.

Twede getuyge zegt op het gevraagde ja.

Is deese Gerrit ten Colhoop zoon van gezeide Jannes ten Colhoop niet getrouwd geweest met Jenneken Meyers en hebben deese lieden niet met dezelve Jannes ten Colhoop op het Colhoop in het Elsenerbroek gewoont?

Eerste getuyge zegt op het gevraagde in desen ja.

Twede getuyge zegt op het gevraagde in desen ja.

Is uit het huwelijk van Gerrit ten Colhoop en Jenneken Meyers niet een eenig kind geprocreeerd?

Eerste getuyge zegt op het gevraagde ja.

Twede getuyge zegt op het gevraagde ja.

Weeten getuigen niet zeer wel dat uit het huwelijk van Gerrit ten Colhoop en Jenneken Meyers niet meer als een kind geprocreeerd is?

Eerst getuyge zegt niet meer te weten als een kind uit het huwelijk van G. ten Colhoop en Jenneken Meyers geboren te zijn.

Twede getuyge zegt niet meer als van een kind te weten dat uit het gevraagde huwelijk geboren is.

En weeten getuigen niet zeer wel dat dese Gerrit ten Colhoop en hetzelfde kind van Gerrit ten Colhoop beide voor opgemelte Jannes ten Colhoop overleeden zijn?

Eerste getuyge zegt op het gevraagde in desen dat Gerrit ten Colhoop en het kind van G. ten Colhoop voor Jannes ten Colhoop overleden zijn.

Twede getuyge zegt dat de beyde gevraagde in desen niet anders of zijn voor Jannes ten Kolhoop overleden.

Weeten getuigen ziet zeer wel dat na doode van deese Gerrit ten Colhoop en van hetzelfde kind van Gerrit ten Colhoop de nagelaaten weduwe van Gerrit ten Colhoop Jenneken Meyers hertrouwd is met Marten Odink?

Eerste getuyge zegt het gevraagde in desen de waarheid te zijn.

Twede getuyge zegt het gevraagde in desen de waarheid te zijn.

Weeten getuigen ook ziet zeer wel dat opgemelte Jannes ten Colhoop zonder kind, kinderen, descendent of descendentes na te laten overleeden is?

Eerste getuyge zegt dat gemelde Jannes ten Colhoop zonder kinderen na te laten overleden is.

Twede getuyge zegt het gevraagde in desen de waarheid te zijn.

Weeten getuigen eindelijk ook niet zeer wel dat opgemelte Jannes ten Colhoop geen nadere nog andere zo naa aan hem in den bloede bestaande vrienden nagelaaten heeft als de producenten welke zijn volle nigten waaren, gemelden Jannes ten Colhoop in den vierden graad van bloedverwantschap bestaande?

Eerste getuyge zegt niet te weten dat gemelde Jannes ten Colhoop nadere vrienden of erfgenamen hadde als de producenten in desen.

Twede getuyge zegt niet anders te weten of de producenten in desen waren de naaste vrienden in de bloede van Jannes ten Colhoop.

Ik Jacob Groll wegens Hoger Overigheid verw. rigter van Delden certificere hiermede dat voor mij en assessoren in margine vermeld na voorgaande citatie erschienen zijn vorenstaande getuygen en hebben na scherpe erinneringe van de sware straffe des meineds en daarop in forma geprasteerde eede op jeder der vorenstaande vraagarticulen gedeponereert zoo en als onder jeder derselver staat geregistreert.

Des ten waren oirconde hebbe ik verw. rigter voornoemt dese eigenhandig getekent en gezegeld.

Actum Delden den 29 october 1794. J. Groll verw. rigter

Andwoord voor Marten Odink nu Kolhoop voor zich en als man en voogd van zijne huisvrouw Jenneken Meyer eenige en universeele successeuren in den boedel en nalatenschap van Jannes Kolhoop uitleider ter eener, op en tegens Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Gezina Wolters en Janna Wolters, zig qualificerende als erfgenaamen of te saamen mede erfgenaamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop voornoemd inleiderschen ter andere zijde.

Weledele Gestrenge Heer mr. W. Jalink Verw. Richter van Kedingen

Om te betogen dat de inleiderschen, ofschoon zich noemende mede erfgenamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop, geen het minste recht hebben tot desselvs hereditieit, boedel en nalatenschap.

En dat zij dus zich nullo jure hebben doen inleiden in desselvs erfhuys.

Dat derhalven uitleideren op welke en op welke alleen die successio, hereditieit of boedel is gedevelopeert, optimo jure zijn beregtigd geweest daartegens uitleidinge en van haare zijde zo verre nodig ook inleidinge te doen.

Met een woord om van andwoord op de preetensie justificatie van inleiding van partije te dienen.

Zullen wij onder emploi van alle gediensstige middelen, indulten en beneficien rechtens die ons eenigsins te stade kunnen komen en onder de gewone protestatien in zonderheid contra onus superflui.

Vooraf aanmerken dat partije geen groot ongelijk heeft wanneer zij in substantie zegt dat het verschil afhangt van de vrage of Jannes Kolhoop over zijnen boedel en successie validelijk hebbe gedisponeerd of niet?

Maar welk eene vraage!

Partije erkent immers dat hij gedisponeert hebbe en wel pacto gedisponeert hebbe.

Wat is er billijker en met de gezonde rede overeenkomstige dat een pactum hyelig agtervolgd worde? Hoe kan men dan nog vragen of een pactum valide zij!

En in de daad indien de gezusters Wolters aan haar eigen gezond menschen verstand overgelaaten daarop zouden moeten andwoorden, dan zouden zij, des houden wij ons overreed, de dugtigheid van de overeenkomst van een formeel accoord van de plegtige voorwaarde onder faveur van welke zulk eene heylige verbintnisse al is die van een onverbreekbaar huwelijk is ingegaan, volmondig en openhartig erkend hebben.

Maar die lieden zijn door haare raadgevers geleerdelijk (se dus placet) onderricht, men heeft haar uit het jus quiritorium aan het verstand zoeken te brengen, men heeft ten haare faveure uit het codex justinianicus zoeken te betogen dat Keyzeren van Romen en van haaren constantinopolitaanschen zetel bij hunne klemmende verordeningen eens voor al daarvoor gezorgd hadden dat ingezetenen van de landschap Overijssel (welke die magtige despoten tog niet eens bij naame kenden) geen pactum, geen verdrag over eene aanstaande hereditieit, over eene verwagt wordende erfenisse, immer meer mogten ingaan.

De wetten welke dese gediensstige raadgevers daartoe bijbrengen (zie D Asthey 22 en 23 van partijes justificatie van inleidinge) zijn l 5 c d pact cons en l 15 c d pact pactum (de fortuna successione) of dotale instrumento comprehensum neque ullam obligationem contrahere neque libertatem testamenti faciendi poterit auferre.

Voorts de l 4 c dd inutil stipul ex instrumento in quo contra bonos mores de successione futura interposita est stipulatis nullam vos habere actionem est manifestum.

Zoo stellig meent men spreken deze wetten!

Maar gelukkig dat ze een land en volk hetgeen betere en zuiverer zeden heeft dan de Romeinen en nieuwere Grieken ooit hadden, niet raaken.

In de daad partije had zig niet moeten misleiden met dese bizarre wetten. En zij had zulks gemakkelijk kunnen verhoeden indien zij maar de magte, de geringe moeite, genomen had om op den rand van die wetten naar te zien wat de vermaarde en sterfelijk hooggeachte kanttekenaar Diorre Gothoffredus daarop heeft aangetekend in zijne noten.

Zijne nooten zeggen wij hetgeen een werk is hetgeen volgens het getuigenis van den geleerden professor te Parijs Ferriere voor altoos aangezien zal worden als een meesterstuk van klaarheid, van netheid en van diepe geleerdheid.

Hij tekend naamlijk ad d l 5 c de partis sub litt c aan quod contrarium ex stat in lutto c de inutil stipul.

Quod idem quoque negat lionis constit 19.

Dit niet valleen maar ook quod idem negat praxis en brengt daartoe als een getuige die omni exceptione majoris, bij den beroemden Franschen rechtsgeleerden en practisijn Paponin.

Specialijk remarqueerd hij op de woorden pactum dotali instrumento comprehensum de futura successione nullam obligationem contrahere sub signo crucis aan hoe non servatur ut pauld ante diximus.

Op de l 5 c de pactis conventis renvoyeerd hij ons sub litt g eenvoudig ad ea qua serisis ad l 15 c de partis hierboven aangehaald.

Op de l 4 c de inutil stipul (waarmede de partije art 42 van haare justificatie zo ongemeen veel schijnt op te hebben), wijst hij ons sub litt B ad ea quee disfit ad l 19 c de pact.

En wat zegt hij daar? Hij zegt litt P dat ofschoon volgens die wet eene conventio de mutua successione aanleenlijk is toegelaaten aan de milites, het egter waar is dat teste totomanno heec lex ad paganos extenditur communi omnium gentium usi.

Zie daar dan nu bereeds aan de partije haare vermeende sterke steun uit de handen ontruk.

Maar om nog iets te zeggen van het voorgemelde Romensche recht, wat mogt tog wel de reden zijn van die grillige dispositie?

Hoe was het mogelijk dat een volk hetwelk zig zoo zeer beroemde op zijne goede trouwe wiens zedemeesters en rechtsgeleerden op zo veel plaatsen duidelijk erkennen nihil tam congruum esse fidei humane quam pacta conventa fervere, juist de pacta successoria van alle verbindende kragt wilden ontbloot hebben.

Welke magt dog wel hiervan wij herhaalen dese vraage de waare reden zijn? Want de pratense rede welke de Romeinen daarvan geven alsof die pacta successoria zouden strijden contra bonos mores is inderdaad niet anders dan en louter pratekst en alleenlijk uitgedagt om die wonderlijke dispositio pacti sucessorii prohibitiva te coloreren te bemantelen en aan die verdorvene natie eenigsins smaaklijk te maaken.

Trouwens indien het waar was dat zulke pacta tegens de goede zeden der menschen zouden strijden hoe kon men dan de validiteit van dese pacta successori erkennen (gelijk zij egter duidelijk erkennen) die tusschen milites gesloten waaren?

Of voedde men betere gedagten van de meer zuivere reden van den soldatenstand van lieden waarvan de Romeinen zelve getuigden.

Nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur.

Maar dit ver van de zaake en hetgeen wij hier zullen laten volgen is de vera ratio lesprit de la loi.

Apud romanos scilicet divitiarum cupi disfundi in pejus ruentibus prisus moribus nemodives vitam sine periculo agebat eujur heres esset notur.

Illiur enim wortem captabat heres illi strucbatinidias illum quamprimum malo venero vel aliis diris madis interimere studebat ut haberet hereditakem quam expectare nimis lentum negotium videbatur.

Et hoc erat votum captandee mortis lexii c de tranvact quale ellud apadovid quo fibius ante diem patrios inquiri in annos. Zo spreekt er over Heineccius jur germ l 2 tit 6 pr 146 in scholio.

En in de daad met moet van afgrijzen terugdeinzen wanneer men de gruwelen inziet waaraan zig dat volk ten dien opzigte schuldig maakte!

Non extranci tantum sed fratres fratribus liberi parentibus et quod incredibile nosho seculo videbitur parentis liberis obhane gausfam insidias strucbant.

Nei matros liberis jam natis saltem verum in utero existentibus etiam lucri caussa insada bantur.

Ziet maar de l 39 d de pan alwaar de rechtsgeleerde Tryphoninus verhaald muliarem gravidam a marito relictam accepta ab heredibus posthumo substitutis pecunia partum sibi abegisse.

Daar dit de eige moeders deeden wat zouden dan niet vreemden doen!

Seneca l 6 contra 4 verhalende een geval waarbij een huysvrouwe die haaren egtgenoot bij testamente tot erfgenaam gesteld had, bevonden was door vergift om het leven gebragt te zijn, voegd er bij nolito mirari si tam efficax venenum heres est quiden.

Ja men vergenoegde zig niet hiertoe gift of staal te gebruyken.

Maar men pleegde ook op eene meer zeekere en behendige wijze ten dien einde het nodig voedsel en dienstige geneesmiddelen aan de zieken te onttrekken l 3 de his quee ut indignis Leyser ad pand sp 43.

Geen wonder dan dat bij zulk een volk de pacta successoria als zeer gevaarlijk en tristissimi eventus

moesten worden aangezien en daarom bij eene gedwongene noodzakelijkheid verboden moesten worden. Dog dan hadden de legum latores eigenlijk niet moeten zeggen gelijk zij doen quad pacta successoria bonis moribus sint contraria.

Maar zij hadden indien zij openhartig een naar waarheid wilden spreken de oorzaake van hun verbod in deeser voegen moeten uitdrukken malis depravatis perversis de perditis moribus vestris nimium inferveremus si pacta vestra successoria sustinere et rata esse vellemus.

Geheel anders was het bij de Deutschen bij de Germanen onder welken Facitus zekerlijk ook de ingesetenen onser landen verstaat.

Nihil horum erat quod metuerent germani zegt Heinneccius d l de quibus Facitus cap 20 quanto plus propinquorum quo major adfinium numerus tanto gratiosior senactus nee ubla orbitatis pretia.

En daarom zijn de pacta successoria bij alle natien van Deutschen afkomst en dus ook in onze landen van ouds af en tot op den huidigen dag gerespecteert.

Uti inter illustres ita interprivatos quoque non mado generatum juhusmodi pacta successoria acquisitiva valent ac irrevotabilia habentur si per modum contractur incentur.

Verum etiam in speece vatasunt pacta dotalia super hereditatur conjugis pramontis Heincc. jus germ l 2 ht 6 par 171.

Quin ejusmodi pacta datalia quee juris romani princajecis plare repugnant ubique pan in Europa valere jam ab alus observatum est.

De Belgio id tetantur sandi Zijpeus van Leuwen de gallis chassan de sabaudis Faber de Hispanis Dion Gothefrid Hein d l in scholio.

Voeg hierbij Leyser ad pand spec 43 nr 5 ubi jus germanio inquit omnia pacta successoria in genere valent.

Aquum enim est promissum et fidem datam sicum bonis moribus non pugnet servare.

Accedit conslafus summarum ictorum qui pacta successoria universali germania convactudine sustineri asserunt asserture que suum revuirs judicatarum auctoritate confirmant ex quibus memorat struvium schilterum Bergerum.

En hij voegde erbij alionam quoque gentium mores cum germanicis huc in parte conspirare Groenewegens de leg abs ad l 15 c de pactio et quorille longa serie nominat DD testantur.

Eindelijk ruimt hij nog uit den weg het voornaamste contrarie opinionis patronorum presidium que ajunt pacta illa catencis ad huc Looie contra bonos mores esse quod efficient ut is cui alterius hereditar promissa est mortem promittentis ex spectet opsit que im probe arte voto.

Want hij merkt daartegens met het grootste recht aan quod hoc vitium est non pacti ses hominum quod tamen ad improbanda penitus pacta ista non suffius.

Nam se sufficerat tota quoque doctrina de successoria ab intestato item de legitima ex qua etiam non varo improba ejus modo vota oriunta tollenda esset.

En om dat stuk ganschelijk te voldingen haald hij aan een lesponsum van de ilti Witenberg waarbij duidlijk verklaard word dat na de hedendaagsche door geheel Duitschland ingevoerde rechten de successiones universales niet alleen bij testamenten, codicilles, donationes mortis caussa, maar ook per contractus en pacta inter vivos nagelaaten kunnen worden.

En nog een van de ilti Helmstad waarbij met zoo veele woorden word ter neer gesteld dat de pacta successoria in gansch Duitsland gelden en aan den geenen welke zig daarop funderen even het zelve recht geven hetwelk een geinstituteerde erfgenaam uit een testament heeft.

Dit allles is zoo algemeen waar dat Hellfeld in zijne jurispa forensis ad pand par 540 methodi uci et secundum regulas logices eene divisie zullende maaken van de heroditatum delationes, zegt dat eene hereditatis delatio is drierley, zij is naamlijk vel pactitia, vel testamentania, vel ab intestato.

Hij ruimt dus aldaar aan de pactitia wel de eerste plaatse in aan welke onze vermetele partije in het geheel geene plaatse wil gunnen.

Dog wij willen niet alleen van Deutsche rechtsgeleerden spreken maar wij zullen ook onze Nederlandsche rechtsgeleerden doen spreken.

Hoord wat onze vermaarde Voet hierover zegt, hune hactenus inquit abilla juris Romani lopositione (waarbij verboden waaren pacta de futura successione tertis certi etiamnum viventis) ubique necessum est

quod pactis dotalibus de futura conjugum successione inter se ut et conjugum in bonatēstie vel tertii in bona conjugum jure tractetur ad pand tit de pact n 16.

En nog nader ad ti de pait dotal n 7 pacta dotalia quee de futura agunt successione jure qui dem civili improbata moribus tamen in tabulis ante nuptialibus probata sunt ades ut perca statutis de successione agentibus derogari possit.

Quale pactioneum genus cur tam frequenter miptus preesertum in Hollandia pramitti solet rationes accurate descriptit Neostadius.

Nec dubium quim multiforiam hee conventiones interponi queant.

Etenien vel concernunt conjugum ipvorum successione iater se vel respiciunt successione tertii in bona conjugum.

Vel tractant de successione in bona tertii in talia pacta conventientis.

Dum forti sponsi sponveere parentes aut cognati ant etiam Nb extranei ad promenvenda sponsalia promessionem pacto dotali instrunt qua sponsum aut sponsam eorum liberos ex eo matrimonio nasuturos sibi ex asse vel ex parte successuros invent, zo verre onze Dignisfimis Voetius.

Het moge dan zijn dat deze zaaken aan cenen juris Romani studissus vreemd kunnen voorkomen.

Gelijk daarom Heineccius voor de pacta successoria volgens de heden daagsche rechten in het generaal sprekende zegt hec omnia sane ita comparata sunt ut solius jures Romani innutritus principuss ea pro monstris habiturus ieta elem jur germ 1 2 tit 6 art 170.

Naa de zaake zelve is zeker.

Fr. a Sande verklaard duidlijk pactis conventis desertur fututa hereditas inimo feudorum successio perinde ac legibus publicis quibus hujusmodi pacta in tabulis ante nuptialibus conventa Gelria et Nb vicinarum dibonum moribus aquiparatur comm in gelr cons Fend tit 2 cap 3. Quod inseribitur de successione conventionalives.

Dit niet alleen maar gelijk Cothman vol 2 resp 78 en 176 (aangehaald bij Hesar in loc comm p 2 loc n 32), zig over de sulke die het tegengesteld durven staande houden, bedroefd en die vivegers met medelijden is aangedaan.

Zeggende qui contra hane observantiam pacta futura successionis hodie de consuetadine approbantem scholastice disputare velit elle imdolendum esse quod quee quotidiana sunt non didicerit et jus in quo versamur ignoret.

Zo spot onze voorgemelde Sande d l met de zulke en hij kan zig weerhouden deselve openbaarlijk uit te lachgen.

Ridendi sunt laat hij aldaar volgen qui contendunt hujus modi pacto statutis ac moribus stabiliri non porse. Zo gaat het! Eene zelve zaak. Daar Heraclijt om schreyd moet Demoerijt om lachgen.

Maar a propos (en terwijl tog de namen deser oud Grieksche filosofhen in ons discours te pas komen). Indien dese oude wijsgeeren het raisonnement gezien hadden en hetgeen partije voerd bij hun adetres of berigt aan de gedeputeerden in hoc judicio op ons gezinnen geexhibeert den 12 dec. 1792.

Waarbij de partije onsen vroomen schoonvader Jannes Kolhoop willen doen voorkomen als had hij opzettelijk eene inutile en preetense gifte, gelijk partije zig uitdrukt, aan zijne schoondogter en neev bij hunne huwelijks voorwaarden gedaan, waarvan hij het nulle en onbestaanbaare zelve begrepen zoude hebben.

Waarbij zij desen eenvoudigen man desen oprechten landbebouwer in Kedingen afschilderen alsof hij doorleerd in de Italiaansche staatkunde door zulks met de machiavellistische streeken en de bekendigste listen van cartouche de geveintsheid en het doorsleepen bedrog in formam artis had weeten te brengen.

En dat hij daarom onder eene voorgewende zucht van het toekomend geluk van zijne schoondogter en neev (welke laatste buiten dat door zijn vader een erfgenaam ab intestato van hem was) en van hun toekomend nageslagt bestendig te vestigen, deselve zoo schandelijk misleid had.

En dat wel om gelijk de partije aldaar duidlijk zegt om de weinige voor hem nog overige levensdagen met die zijne schoondogter en eigenaresse des gemeenen boedels en haaren tegenwoordigen man, in vrede en zonder twist (maar tog gelijk men ons wel zal willen toestemmen in dat geval niet met vrede en niet zonder twist met zijn eigen knagens wroegend en dood brakend geweeten) te eindigen.

Indien herzeggen wij de voorgemelde twee oud Grieksche wijsgeeren zulk een raisonnement gezien

hadden welke eene houding denkt ge dat ze zouden hebben aangenomen?

Wij voor ons vooronderstellen dat geen van beiden zijn eigen aangeboren character zoude hebben weeten te maintaineren.

De een zou zo min geschreyd als de ander gelachgen hebben, maar zij zouden de een zo wel als ander hunne grijze hoofden indignabundi hebben agterwaards gewend!!

Want hoe verschillend ook twee aangeboren characters kunnen zijn en al zijn ze zelfs vlak tegenstrijdig, zo komen zij tog daarin overeen dat ze beide ter gelijker tijd kunnen verstommen!!!

Sede diverticuli et dignassione rediamus in viam.

Onze Fr. a Sande dien we zo even voor onze digressie verlaaten hebben spreekende van de reden waarom de Romeinen de pacta successoria hadden verboden, quod scilicet captandee mortis votum imduant, laat onmiddelijk de l daarop volgen valaat hac ratio inter italos.

Nostratibus ista suspocie non tanti est ut non mages matrimonus faveamus ad desendimus pacta quibus invitantur jomines as nuptias contrahenders quee que sine interitit salutis ceterna observari possunt.

Inter italos zegt hij.

En het is juist een Italiaan welken de partije tot stavinge van haar gevoelen aanhaald.

(Want wat Gail dien zij mede allegeerd betreft men behoeft de plaatsen waar heenen zij ons wijst maar in te zien om op te merken hoe verkeerdelijk men zig daarop grond).

Het is de Italiaan Fachineus jure consultus foroliviensis van farli in Romagna in stato cella chiesa onmiddelijk onder de souverainiteit van de Roomschen Bisschop en dus is hij een eigelijk gezegde hedendaagsche Romein.

Een natie welke is pejor avis naquior parentibus max datura progenien requisioem, gelijk hun landgeboot Horatius zich uitdrukt.

Eene natie welke over het algemeen genomen (want onder alle natien zelfs de bedorvenste worden tog altoos eenige bravem eenige probi gevonden) zig in geen en deele gecorrigeert heeft van de ondeugden van de euveldaaden van het heerscheid character van hunne voorzaaten, zelfs niet onder den heilzaamen invloed van de christelijke zedeleere!

Men erinnere zich slegts om hiervan overtuygd te zijn de euveldaad van Ludovicus sfortia die zijn eigen broeders zoon Johannes Galeateus Hertog van Milaan, aan wien indien dezelve stierf hij in de regeringe moeste opvolgen met vergif heeft uit den weg geruimd, volgens het verhaal van Jov. Pontianus de prudentia cap 4.

Men brenge zig te binnen indien men daartoe moeds genoeg heeft het gruwelstuk door Gods rechtvaardig oordeel gestraft gruwelstuk van den onheiligen vader Paus Alexander de Sesde.

Welke met zijn bastert zoon Valentinus voor den zeer rijken cardinaal Adrianus Cornetus op wiens ervenisse hij loerde een vergiff beker bereid had om denzelven bij een gastmaal opzettelijk ter eere van desen genoodelen aangerichts aan hem te doen toedienen.

Dog welken giftdrank de Paus bij onvoorzigtigheid van zijnen mondschenker zelve heeft ingeslokt en daardoor jammerlijk is omgekomen volgens het getuigenis van Gucciardin Hestor sui temp l 6.

Geen wonder dat dan de goede Fachineus met zijne rechtsgeleerde landgenooten weetende dat de ratio legis onder zijn natie nog wel degelijk sussisteerde ook getuyge dat de dispositio legis aldaar dezelfde blijft.

Maar zulke zaaken zijn bijkans ongehoord onder de Noordelijker volken.

Daar we dan nu niet eene welke van rechtsgeleerde getuigen beweesen hebben dat die Romeinsche wetten de pacta successoria verbiedende, genoegzaam door alle Europeaansche volkeren verworpen worden.

Was het dan wel nodig dat we nog afzonderlijk van Overijssel spreken?

Men behoeft den titul van ons lavac, waarvan het opschrift luid van huwelijks voorwaarden maar in te zien en men zal bevinden dat de validiteit van de pacta successoria aldaar ten duideljksten gestaafd word. Zelfs Abr. a Wesel ad nov const ultra art 7 n 25 en 26 gezegt hebbende quod nov leonis 19 quatales pactiones juris vinculo sunt adstricta populari gentium usu compobate est quo pacto hereditatum receptitia jura in valuerenit noemd, na zo veele andere allegaten uitdrukkelijk ook het landregt van Overijssel p 2 tit 2 van huwelijks voorwaarden.

Zekerlijk gelden bij ons ook pacta successoria mida.

Maar indien deselve influeren in huwelijksche voorwaarden dan zijn ze waarlijk *pacta judicialia* omdat huwelijks voorwaarden de kracht van *judicialia* acten hebben landregt d l a 1.

Al is het ook gelijk wij gezien hebben ook een *tertius* en *cognatus* of ook een *extraneus* daarbij als *paciscens* voorkomt.

Want huwelijks voorwaarden worden niet alleen tusschen de *conthorales* opgericht (gelijk de partij zich schijnt te *figureren*), maar wel degelijk ook tusschen *wederzijdsche* vrienden en magen gelijk het landregt spreekt bed art 14 hetgeen de *Latijnsche* *constumieren* uitdrukken met de woorden *propinqui et amia*. De verbindende kracht daarvan is zo sterk dat niet alleen vader of moeder of naastbestaande, maar zelfs een ieder ander die *ad concilianda sponsalia* iets beloofd of tot eene medegave zich verplicht heeft tot voltrekkinge van zijn belofte en voldoeninge der medegave, welk als een beding word aangemerkt gehouden is, landr. bed art 14 in fine.

Welke middelen zal men aanwenden om eenselve welmoedige partij te overtuigen die voor dusdane duidelijke bewijsredenen oogen en ooren sluit? Gelijk onze partij in den koop deser procedure duidelijk heeft getoond op de laatstgemelde dispositie landrechtens in het geheel niet te achten.

Maar eindelijk en om te sluyten (want men word moe in re tam clara nog verder uit te weiden) indien de partij nieuwsgierig genoeg mogte zijn om een gesijsde eene *Overijsselsche resjudicata* dieswegens te zien.

Dan zal zij deselve kunnen vinden in zekere sententie welke gelijk wij vermenen geprononceerd zoude zijn voor het landgerichte van Endschede den 3 oct. 1761 in zaake tusschen burgmr Andries ten Duischate als man en voogd over zijne huysvrouw Maria Aleida Raterink inleideren ter eener en Gerrit Breman cum uxore uitleideren ter ander zijde.

Alwaar de referenten zijnde wijlen de doctoren R. Veen en A.B. Vestrink, duidelijk verklaard en verstaan hebben hoe de wille van onze wetgeveren bij landrechte geweest is dat huwelijks voorwaarden in forma opgericht, even zoo veel kracht zullen hebben alsof zij voor den richter bekend of uitgegaan waaren. En dat gelijk de eigen woorden deser referenten luiden niet slechts ten respecte van de ondertrouwden of de toekomende man en vrouw.

Maar Nb ook ten aanzien van alle andere diensgelijks voorondersteld worden dat mede bij huwelijks voorwaarden over hunne goederen kunnen disponeren.

Wat hebben wij dan om onze tegenpartij terug te werpen en a *limma judici* te repelleren, meer nodig dan onze formeele *pacta sponsalia*.

Pactiones dotales bij de partij bekend en bij haar onaangevogten gebleven.

Het is dan ook maar dat instrument hetgeen wij per *copiam authenticam* hiernevens voegen sub A.

Doende *ex dictio diendis nobiliterque supplendis* onder protest van niets nadeligs hetgeen niet *speciatum* mogte zijn aangeroord, te willen hebben gestendigt, zulks alles per *mera generalia juris et facti* als *impertinent* en *irrelevant* passerende *omni meliori modo* concluderen.

Dat bij eindvonnis van desen gerichte zal worden verstaan dat de inleideren en aanleggerschen in haaren eisch en conclusie invoegen en maate deselve door haar is genomen niet zijn ontvanglijk en dat derhalven de uitleideren en gedaagden daarvan kost en schadeloos zullen worden geabsolveert met *condemnatie* van de inleiderschen en aanleggerschen in alle de kosten, schaden en interessen hierbij reeds geleeden of nog te lijden.

P. Hubert dr.

Replicq voor Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters in qualiteit van *erffgenaamen* of te zaamen mede *erffgenaamen ab intestato* van wijlen haaren vollen neev Jannes Kolhoop inleiderschen ter eene, op en tegens Marten Odink nu Kolhoop prose en als man en voogd van zijn huisvrouw Jenneken Meyer zig qualificeerende eenige en universeele *successeuren* in den boedel en nalatenschap van wijlen Jannes Kolhoop uitleider ter andere zijde.

Weledele Gestreng Heer mr. Wilhelm Jalink Verwalter Rigter van Kedingen

Om kortelijks te bewijzen dat uitleider bij zijn andwoord den 14 september 1796 ingediend de voornaamste gronden waarop deezerszijds *justificatie* van inleidinge gegrond is bijna geheel onaangeroord gelaaten heeft.

En zig slegts heeft opgehouden met een Romeinsch historisch verhaal en eenige regts aucteuren allegatien die mogelijk in een ander geval en alwaar ons landregt ter decisie van hetzelve niet genoegzaam was, zouden kunnen dienen dog in dit geval van geen applicatie zijn, te minder daar het landrecht in deezee alleen genoegzaam is ter bejegening van hetgeen wij slegts narrative bij justificatie omtrend de pacta successoria jure Romano hebben ter nedergesteld.

Zal men vooraf onder de gewoone imploratie van alle salutare middelen, indulten en beneficien regtens aan inleiderschen eenigsints kunnende te staade koomen en protest tegens de last van overtollig bewijs. Als in een praambule (om van parthijes woorden de onse te maaken) toonen dat uitleider nullo jure bevoegd is geweest teegens deezerszijds inleidinge uitleidinge te doen.

En dat inleiderschen als de naaste in den bloede van wijlen Jannes Kolhoop uti in confesso est uit hoofde van de successio ab intestato desselvs erffgenaamen zijn.

Gevolgljk tot zijne nalatenschap berechtigd en alleen bevoegd om daarin inleidinge te doen.

Ten welken einde men slegts alhier te letten heeft dat de cardo quastionis en het eenigste geschil point tusschen parthijen alhier alleenlijk daarin bestaat.

Of een tertius geen naastbestaande van bruidegom en bruid zijnde maar geheel ander erffgenaamen ab intestato (gelijk inleiderschen uit de stukken bekendelijk in deezee zijn), hebbende bij huwelijks voorwaarden van die bruidegom en bruid aan deselve of haare descendente naa zijn dood alle zijne goederen, mobile en immobile, actien en crediten, enz naar landregt van Overijssel valide heeft kunnen maaken en geeven. En dan nog wel invoegen als daarbij.

Om deezee quastie affimando uit te leggen geeft zig uitleider bij zijn andwoord alle moeite.

Om te beweeren dat deselve is een dugtige overeenkomst een formeel accoord.

Dat de wetten en aucteuren daar teegens door ons bij justificatie van inleidinge aangevoerd ad leges abrogatas zouden behooren en alhier geen applicatie vinden.

Daartoe eenige commentatoren een zeer breedvoerig verhaal van een Romeinsche historie daar meede zullende quadreeren bij zijn andwoord voorbrengende.

Zullende dienen tot wederlegging van deezerszijds justificatie van inleidinge en staving van zijne sustenue. Dog waartoe alle die omwegen ingeslagen daar onse landregt alleen in deezee ten rigtsnoer kan en moet dienen en onse geschil point beslissen.

Hetzelve geeft immers eerst in het generaal op de wijsen volgens welke iemand over zijne nalatenschap naa zijn dood kan en mag disponeeren, men zie het zelve p 2 tit 5.

Terwijl men art 4 aldaar van mobile of beweeglijke en gereede goederen als ook van persooonee schulden of obligatien voor twee geloofwaardige getuigen en manspersoonen, hetzelve gerigte onderhoorig bij testament mag disponeeren ofte giftinge doen, mits dat zulks schriftelijk geschiede en van de getuigen met haar eigene handen onderteikend zal worden. En mits dat zoodaane gifte niet grooter zij als het vierde part van de mobile of beweeglijke en gereede goederen van den donateur.

Daar hetzelve landregt te vooren part 2 tit 2 nog een andere wijze van disponeeren over zijne nalatenschap aan bruidegom en bruid alleen voorschrijft conform parthijes andwoord art 50.

Uit welke laatstgenoemde plaats landrechtens art 14 handelende slegts van belofte ende voldoeninge der meede gaave in huwelijks voorwaarden bedongen, parthije zeer verkeerdelijk bij haare handeling van den 4 mey 1796 en ediametro strijdig met haar eigene naderhand bij antwoord art 114 gedaane confessie wil concludeeren.

Dat volgens dien zelvden articul elk een bij huwelijks voorwaarden van bruidegom en bruid zonder onderscheid aan deselve zijne geheele nalatenschap naa zijn dood valide kan geeven en maaken.

Wij herzeggen strijdig met haare eigene confessie bij antwoord art 114 gedaane alwaar zij in het midden van denzelve volmondig erkent en belijt in deezee woorden iets beloofd etc. Dat volgens dien articul landrechtens wel slegts iets kan beloofd worden waartoe de beloover gehouden is.

Dog geensints gedisponeerd worden over zijne geheele nalatenschap ten profijte van bruidegom en bruid of iemand anders.

Dit is uit de woorden zelve van dien articul landrechtens klaar en manifest.

En zulks word ook ten duideljksten geleerd bij J. Schraffert comm ad reform velavia cap 27 num 18 pag 445 in verbis nisitamen parentes vel etiam alu in favorem matrimonii Nb aliquid conferre promiserint.

Ja wat nog meer is om over zulk eene belofte om iets (dus geensints zijne geheele nalatenschap naa zijn dood zoo als parthije perverse wil) ten huwelijk te geeven, naderhand geen dispuut te hebben, is het geraaden als iemand zulke belofte doet om iets te geeven na zijn overlijden dat men dan hem hetzelfde goed of geld of obligatien tegenwoordig effectuelijk doet geeven, behoudens hem geever daar aan zijn lijfucht ofte vrugtgebruik zijn leeven lang gedurende vid G Wassenaar praxis judic cap 16 par 25 pag 229 et auctores ibid alleg.

Ten bewijse dat men aan zulke beloften zonder daadelijke prastatie aldaar geen verbindende kragt attribueerd.

Waartegens onses eragtens niet in consideratie koomt hetgeen Voet door parthije bij haar antwoord art 66-71 geallegeerd slegts exempli causa zonder eenig gezag van wet aldaar recenseert, men zie denzelven ad tit ff de pact dotal num 57 in fine in verbis hoc exempli causa recensuisse suffecerit.

Waaromtrent het bekende zeggen non exemplis sed legibus judicandum moet plaats vinden.

Trouwens met stelle eens voor een moment contrair de waarheid dat Voet II voor parthije pleite, wat zoude zulks haar in deezen kunnen baaten.

Daar onse landrecht zelve gelijk bij justificatie van inleidinge overvloedig getoond en beweezen is de wijzen op welke de ingeseetenen alhier over hunne geheele nalatenschap na hunne dood kunnen en moogen disponeeren duideljk klaar en bepaaldeljk voorschrijft.

En boovendien hen aansien van een bruideom en bruid alleen de huwelijks voorwaarden daarbij voegd zoo als bij justificatie van inleidinge art 26 reeds is gezegd.

Waarvan zij parthije bij antwoord art 155 geheel ignorant schijnt te houden of zulk inattent over het hoofd gezien te hebben ofte (om de eigen woorden van parthije aldaar hier eens weder te gebruiken) oogen en ooren daar voor te sluiten.

Zodat wij derhalven alhier met de regtsgeleerde Fachineus contro jur lib 5 cap 84 in fine bij justificatie van inleidinge art 20 reeds geallegeert met regt bij herhaaling moogen zeggen.

Solennes sunt modi constituti quibus de bonis suis quis post mortem recte disponit quos sequi proinde nos opostet non autem novos et auctoribus legum ignotos excogitare.

En waarom zouden wij meerdere ofte andere en nieuwe wijzen van disponeeren als onse landrecht dat daarin overvloedig is voorschrijft, uitdenken of verzinnen en ons daar naa gedragen.

Dit kan en mag zo min geschieden als een jus subsidiarium in het beoordeelen van zulk een quastieuse zaak te volgen daar onse jus patrium onse eigen landregt daartoe genoeg en overvloedig is.

Dat nu het landrecht part 2 tit 2 art 14 slegts handelt over eene belofte ende voldoeninge der meedegaave dat is van een bepaald gedeelte zijner goederen, hetzij van mobile, penningen of obligatien.

Gelijk wij hier vooren art 20-24 gezien hebben en dus geensints van zijne geheele nalatenschap naa zijn dood in huwelijks voorwaarden bedongen is een zeeker en uitgemaakte zaak.

Gevolgeljk kan van dat iets of bepaalde gedeelte zijner goederen en dus a particulari ad universale naar de bekenden axioma niet geconcludeerd worden.

Zodat wij onze landrecht part 2 tit 2 ten aanzien van bruidegom en bruid alleen in deezen in het oog houdende de delatio hareditatis door parthije bij haar antwoord art 62 ter nedergesteld, meede zouden kunnen goedkeuren als zullende zijn drierley, pactitia scilicet inter conjuges conform het landregt II vel testamentaria vel ab intestato.

Hiermeede genoegsaam, ja overvloedig getoond hebbende dat een derde, geen naastbestaande van bruidegom en bruid zijnde maar geheel andere erffgenaamen, ab intestato gelijk inleiderschen in cas subject zijn, hebbende bij huwelijks voorwaarden van die bruidegom en bruid aan dezelve off haare descendentes na zijn dood alle zijne goederen, mobile en immobile, actien en crediten, enz naar landrechte van Overijssel volgens welk alleen deeze subjecte quastie zal moeten beslist worden, niet valide heeft kunnen maaken en geeven en in sonderheid niet in het geval als het onderhavige.

Zullen wij nu nog kortelijks deeze pratense gifte en maakinge uit een ander oogpunt dat is van een donatio mortis causa beschouwen.

En met de regtelijke vereischten tot dezelve vergelijken.

Wanneer bij onderzoek van die noodzaakelijke requisiten ras en klaar zal geblijken.

Dat dezelve de regtelijke toets op geenerley wijze zal kunnen doorstaan.

Alzoo een donatio mortis causa na regten moet in zig bevatten een volkoomen expressus sensus dantis et accipientis, welk laatste van de pratense donatarii alhier niet aanwezig is.

Zo als zeker en ongetwijfeld had moeten zijn volgens de bekende regtsdoctrine, leerende quod aque facile expeditur quastio altera cuinam donari possit, donatio inter vivos est pactum, pactum non initur sine unius promissione et acceptatione alterius.

Ergo et donatio requirit acceptationem.

Nec lac in redifferentia est inter donationem inter vivos et mortis causa.

Ultra que acceptanda est.

Quin in eo positum est diserimen inter mortis causa donationem et legatum vel fidei commissum.

Quod Nb illa a prasente donatario acceptanda sit hoc autem et absenti et ignoranti relinqui possit vid Heineccius in reeitat in elem jur civ par 458 pag 283.

De kenmerken van inutile stipulationen waaronder deeze pratense donatio mortis causa om geallegerde redenen behoord, geeft gemelte aucteur par 869-871 pag 458 meede aldus te kennen.

Tertio et in forma aliquando latete vitium stipulationes dat ten aanzien van de acceptatie hetzelfde met de donatie is, idque efficit ut ea sit inutilis.

Forma autem stipulationis consistit.

1. in consensu contrahentium
2. interrogatione et responsione congrua
3. in verbis ore prolatis utroque prasente.

Si quid ex tribus his defuerit stipulatio esse desinit.

Ex primo ergo requisito colligimus omnes stipulationes esse inutiles ubi promissor et stipulator non consenserunt in idem placitum.

Waarmede Mantica de conjecturis ultim volunt lib 12 tit 17 num 14, zig geheel en al conformeert in deeze woorden.

Unde si actus in forma deficiat nullo modo sustinetur natio est quia is qui facit actum qui non habet formam requisitam prasumitur scire eum esse nullius momenti l 8 ff in pr de acceptil.

Een enkel geval waarin de acceptatio tot de perfectie van een donatio niet noodzaakelijk zoude zijn maar ex post geprasumeerd worden, allegeert Voet ad ff lib 39 tit 5 num 11 in fine.

Hoe wel anders te vooren in die zelfde num ronduit zeggende quod donationes sine acceptatione sint inutiles.

Welke eene en enkele geval hier egter niet applicabel is als daar van geheel verschillende.

In het onderhaavige zijn de donatarii bruidegom en bruid aanwezig en prasent geweest en in dat door Voet aangehaald, word een absentie en afwezigheid van bruidegom en bruid gesupponeerd, in welk laatste geval de afweesige donatarius en bruidegom of afwezige donataria en bruid word geprasumeert haare respectie acceptatie uit te drukken.

Even als een andere absente donatarius per nuncium vel epistolam zulks doen kan vid Voet II num 12.

Zo dat daaruit alhier een argumentum a contrario kan, mag en moet getrokken worden, nam exceptio finmat regulam in casibus non exceptis.

Nu alhier de beide donatarii bruidegom en bruid te gelijk zijn aanwezig en tegenwoordig geweest, zo als uit de huwelijks voorwaarden constreert en dus deeze pratense en prasente donatarii conform de leere hier vooren art 51 geallegeerd, die donatio mortis causa hadden moeten accepteren met uitdrukkelijke woorden sive actu externo vid Loesius ad ff lib 39 tit 5 num 39 en 40.

Cum donatio contractibus annumerata sit et quidem stricti juris et Nb inter pretationem strictam accipiat, zie de voorige num 34.

Waaruit dus volgd dat men ten minsten van de aanwezige donatarii geene acceptatie mag prasumeeren maar met woorden moeten uitdrukken.

Evenals een donator aan zijne zijde, zijne maakinge en giftinge met woorden moet uitdrukken.

Bovendien is het geallegerde geval van Voet nog van het onze verschillende, daar in word bedoeld een donatio inter vivos zoo als meerendeels in die geheele titul daarop gesinspeeld word.

En onze geval zoude dan nog aan zijde van de donator alleen een donatio mortis causa schijnen te zullen zijn.

In het eerste geeft de donator overeenkomstig het landregt p 2 tit 2 art 14 terstond iets.

En in onse onderhaavige geval maakt en geeft de donator Jannes Kolhoop na doode van hem eerst en dus geduurende zijn leeven aan deese pratense en prasente donatarii slegts een hoope waarvan zij eerst naa doode van hem het genot zouden kunnen hebben.

Het onderscheid tussen een donatio inter vivos et mortis causa quo ad effectum et rationem probandi geeft Coccejus in jur contro v lib 39 tit 6 ons duidelijk te verstaan, zodat wij daarover ons hier niet wijdloopiger hebben uit te laten.

Wijders worden tot de validiteit van een donatio mortis causa onder anderen gerequireerd vijf getuigen l ult cod par ult de codicillis.

En in het onderhaavige geval zijn er slegts vier getuigen aanweesig.

Welk vijftal van getuigen zelvs bij onse statutaire wetten landregt p 2 tit 5 art 12 gerequireerd word in verbis ten aanhooren en in prasentie van nog andere getuigen daartoe geroepen.

Hoewel nu in deeze laatst gesublinieerde woorden geen bepaald getal van getuigen uitdrukkelijk gevonden word.

Ligt daarin evenswel van zelvs opgesloten dat er een zeeker bepaald getal van getuigen vereischt word.

En men dus om dat te vinden zijn refugium tot het jus commune receptum moet neemen vooral in deeze pratense onderhaavige donatio mortis causa cum donatio mortis causa est in star legati testamenti et codicilli.

Waaromtrent Heineccius d l par 460 pag 285 deeze treffende reeden geeft quia simul de natura ultimarum voluntatum participat.

En met geen mindere reden word hetzelvde geleeraard door Voet ad ff lib 39 tit 6 num 4 circa finem hisce disertis verbis.

Nee minus uti in ultimis voluntatibus atque adeo in ipsis quoque legatis ita etiam in mortis causa donationibus insinuatione apud acta opus non est.

Cum id nulla lege inductum sit sed Nb ejus loco ad minimum quinque testium prasentia requiritur.

Uti nostris moribus solemnitas tabellionis et duorum testium perinde ac si testamento vel codicillis liberalitas conferretur.

Et quamvis forma donandi mortis causa qua ex jure civili est sublata non sit ideoque nihil vetet coram quinque testibus sine tabellione eam fieri exemplo testamentorum ac codicillorum.

Non tamen adhibito pauciore testium numero absque tabellionis publici interventu perfici potest.

Ten duidlijksten bewijse dat anders een donatio mortis causa gerichtelijk moet geschieden en ten gevolge van dien ten prothocolle geregistreerd worden.

En dat dezelve nu in plaats van zulks ten minsten voor vijff getuigen moet geperfecteerd worden.

Waarmede onze hiervooren aangehaalde landregt p 2 tit 5 art 12 volkoomen instemt permitteerende.

Dat iemand dewelke aan de daar gemelde ziekte krank is voor den predikant en een getuige ofte voor twee andere getuigen die geloofwaardig en buiten suspicie van eenige parthijschap zijn, van alle zijne allodiaale beweeglijke ende onbeweeglijke goederen, schulden en obligatien mag disponeeren.

Welke testamentaire dispositie of maakinge zoo kragtig zal weezen als of die gerigtelijk gedaan en uitgegaan waare, mits dat zodaane dispositie des kranken datelijk ende voort daar naa voor de deure Nb ten aanhooren en in prasentie van nog andere getuigen daartoe geroepen, zal worden opentlijk uitgeleezen.

Schoon nu het getal van die nog andere getuigen ten landregte niet bepaald word, zo is het egter juist in dat geval des niet temin, zeeker noodig gelijk wij hier vooren art 62 et seqq gezegd hebben.

Dat men die bepaling elders zoeke en wel in het gerecipieerde gemeene regt als een jus subsidiarium willende daartoe ten minsten een vijftal van getuigen buiten suspicie van eenige partijschap zijnde, ribe landr. II gebruikt hebben.

Ten klaaren betooge dat onder eigen statutaire wet tot zulke ongerigtelijke maakinge van alle zijne allodiaale beweeglijke en onbeweeglijke goederen, schulden en obligatien als in de pratense onderhavige geen twee of vier maar ten minsten vijff getuigen, in plaats dat zulks anders gerichtelijk moet geschieden, requireert conform het gemeene recht en de leere van Voet II. En al stelde men eens ongeprajudiceert dat ons landr. p 2 t 5 art 12 in de woorden ten aanhooren en in prasentie van nog andere getuigen geen vijftal requireerde, maar een minder getal van getuigen sufficient keurde, als wel neen, dan nog zoude zodaane

uitzondering in dat speciaale geval van contagiouse ziekte alleen toegelaten de generaale regel requireerende een vijftal van getuigen, bevestigen.

Zijnde ook het landrecht part 2 tit 5 art 4 bij justificatie in inleidinge art 35 reeds aangehaald zo decisoir dat daarover geen de minste twijffel kan nablijven.

En hier tegens niets opereeren.

Dat huwelijks voorwaarden naa landrechte opgerigt evenzo veel kragt hebben alsof zij voor den rigter bekend en uitgegaan waaren.

Wijl dezelve of de sponsalia aldaar als qua talia moeten beschouwd worden en geensints betrekkelijk gemaakt worden tot eene beschikkinge van een derde of extraneus als hier over alle zijne goederen of geheele nalatenschap, zo mobile en immobile goederen, obligatien en crediten, niets uitgesonderd na zijn dood aan bruidegom en bruid als in cas subject.

Het tegendeel blijkt zoo klaar uit de geheele saamenhang van dien titul landrechtens vergeleeken met de volgende 5e titul aldaar.

Dat elk die niet ziende blind wil weeten bij lecture en attente examinatie van die beide titulen landregtens daarvan ten vollen overtuigd moet zijn.

Trouwens partije zal ook geen enkel geval gelijk met het onderhaavige, waarbij in contraditorio zulks naar de sustenue van parthije alhier is gedecideerd, kunnen allegeeren.

Waartoe ook ongetwijffeld niet kan dienen het gewijsde van wijlen de doctoren R. Veen en A.B. Vestrink door parthije bij haar antwoord art 188 aangehaald, dog bij ons niet bezeeten.

Alsoo de woorden art 120 van antwoord ter nedergesteld en uit dat gewijsde zullende zijn getrokken niet verder na regten kunnen en mogen geextendeerd worden.

Als tot het belooven en geeven van iets zoals parthije zelve art 114 te vooren heeft geavoueed conform onse landrecht p 2 tit 2 art 14.

En geensints zo als te vooren hier meer is gezegd en bewezen tot een donatio mortis causa of een beschikkinge en dispositie van een derde of een extraneus over alle zijne goederen naa zijn dood ten profijte van bruidegom en bruid en bij vooroverlijden van dezelve van haare wettige kinderen.

In welk aspect parthije bij handeling van den 4 mey 1796 zeer te onregt en contrair haar eigene naderhand bij antwoord art 114 gedaane confessie heeft getragt hetzelve te doen voorkoomen.

Om was het mogelijk dit gerigte en den aanstaanden referent door schijnredenen, welke geheel en al met de status quastionis alhier niet quadreeren en direct aanloopen tegens de statutaire wetten en onse landregt, dat in deezen ten eenigen rigtsnoer kan en moet dienen, in het verkeerde begrip van haar over te halen.

Wij hebben hier vooren telkens zo men vertrouwd genoegsaam aangetoond dat onse eygen landregt de wijzen van disponeeren over zijne nalatenschap na zijn dood overvloedig aan ons heeft voorgeschreeven.

En voor bruidegom en bruid alleen en in het bijzonder nog eene andere wijze part 2 tit 2 heeft ingevoerd.

Namentlijk de huwelijks voorwaarden tussen dezelve waarbij ook haare ouders zig kunnen verbinden.

Om dezelve haare kinderen, bruidegom en bruid in haar erfdeel bij testament ofte laatste wille niet te zullen verminderen nog beswaaren vid art 13 aldaar.

In welke onze wetgeeveren ten duideljksten het onderscheid ten respecte van de ouders tusschen huwelijks voorwaarden bij haare kinderen opgerigt en testament of laatste wille te kennen geeven.

Gelijk ook art 14 aldaar een ieder der vrienden en de maagen tot voltrekkinge van zijne belofte en voldoeninge der meedegaave (dat is van een zeeker bepaald iets zoals wij hier vooren overvloedig getoond hebben), in huwelijks voorwaarden bedongen zal zijn gehouden, men zie hier bij art 113 van parthijes antwoord, alwaar hetzelve op gelijke wijze erkend word.

Alle hetwelke bij de minste oplettende beschouwing ten klaarsten bewijst.

Dat niemand buiten bruidegom en bruid bij huwelijks voorwaarden tusschen dezelve opgerigt over zijne geheele nalatenschap ten profijte van die bruidegom en bruid ofte bij vooroverlijden van haare kinderen naa zijn dood kan disponeeren en in het bijzonder niet invoegen en maaten als bij de onderhaavige waarin geen acceptatie nog het vereischte getal van getuigen aanweesig is.

En dit is inzonderheid evident uit hetgeen men art 97 hier vooren heeft getoond, alwaar de ouderen haar slegts kunnen verbinden.

Om bij uitzetting van iemand haarer kinderen ten houwelijk dezelve haare kinderen in haar erfdeel bij

testament of te laatste wille niet te zullen verminderen noch bezwaaren.

Waaruit dus veluti exalveo prono volgt dat de ouderen zelve bij huwelijks voorwaarden van haare kinderen aan dezelve haar niet verder als tot het voorschreevene kunnen verbinden.

Terwijl aan haar ten landregte met ronde woorden het testament of laatste wille om over haare geheele nalatenschap na hunner dood te disponeeren, word voorgeschreeven.

Daar nu de ouderen aan hunne kinderen bij derzelve huwelijks voorwaarden niet kunnen disponeeren over haare geheele nalatenschap na haaren dood.

Maar zulks bij testament ofte laatste wille naar landregt p 2 tit 2 art 13 moeten doen.

Hoe veel te minder zal dan een tertius en een extraneus geen naastbestaande van bruidegom en bruid zijnde, maar geheel andere erffgenaamen ab intestato gelijk inleiderschen in cas subject zijn, hebbende en nalatende bij huwelijks voorwaarden van die bruidegom en bruid aan dezelve of haare descendentes na zijn dood volgens hetzelfde landregt alle zijne goederen, mobile en immobile, actien en crediten, enz valide kunnen maaken en geeven.

En dat nog wel inzonderheid in voegen en maaten als in het onderhaavige geval waarin nog de noodzaakelijke expresse acceptatie van de donatarii (uitleider en vrouw alhier) nog het evenzo noodzaakelijke vijftal van getuigen aanwezig is.

Is het niet wonder dat uitleider en desselvs bediende advocaat bij het inzien van de zo klare en duidelijke wet landregts als hier vooren getoond is, het verschil point alhier op zulke verkeerde en van het landregt alieene gronden liever heeft willen vestigen.

Als naar behooren het cedimus zingen en aan inleiderschen als de erffgenaamen ab intestato alhier haare wettige erfportien laten volgen.

En welke middelen (om al wederom de alhier gepaste woorden van parthije bij haar antwoord art 115 te onregte geplaatst bij retorsie te gebruiken), zal men aanwenden in zoo een klare zaak als de onderhaavige van deze zijde is.

Om een wrevelmoedige partij te overtuigen die voor dusdaane duidelijke bewijsredenen, meest alle uit onse landregt aangevoerd, oogen en ooren sluit.

Gelijk onse parthije in het behandelen deezer procedure duidelijk heeft getoond.

En de dispositie landrechtens op de subtielste wijze met allegatien van Duitsche regtsgeleerden en een wijdloopig Romeensch-historisch verhaal getragt te ontduiken, ten minsten te verdraayen en zeer verkeerdelijk te interpreteren.

Om nu nog met een woord ter bejegening van art 82 van parthijes antwoord en tot slot van deeze handeling te spreken van deezerzijds bericht aan de gedeputeerden den 12 december 1792 in dit gerigte op parthijes vordering geexhibeerd.

Zo hetzelfde op zulke slegt gronden als uitleider voorwendt was gebouwt.

Dan hadden zeekerlijk welgemelte gedeputeerden het versoeck ten requeste van parthije gedaan waarop geseide bericht is gerequireerd, wel geaccordeerd en niet gepersisteerd bij haar appointement op deezerzijds te vooren gepresenteerd request afgegeeven.

Uitwijzens de resolutie dien aangaande genoomen waarin zij de gronden bij deezerzijds berigt aangevoerd en met de alhier gelegde strockende voor goed en gaar erkennen en houden.

En gevolgelijk de oppositie daartegens als onwettig en vexatoir.

Gelijk het ook in der daad en waarheid zo is om deeze arme inleiderschen van haare wettige erffnisse ten minsten een geruimen tijd en hangende deeze procedure te frusteeeren.

En parthije zelve daarmede zig te mesten welke geen erfgenaam ab intestato van gemelde wijlen Jannes Kolhoop is, zo als zij art 85 in parenthesi van antwoord nude poseert dat men alhier forte et firmiter ontkent.

Indien men deeze zaak dus in haaren aart en waare gestalte beschouwd.

Wat zouden dan de twee oude Grieksche wijsgeeren Heraclyx en Democryt door uitleider bij andwoord art 80 op het toneel gevoerd over zulk eene zaak gedagt en gezegd hebben.

Wij vertrouwen vast zo haare wijsbegeerte met recht en billijkheid overeenkwam.

Dat Democryt in plaats van te lachgen met Heraclyt zoude geschreid hebben over het schreeuwend ongelijk aan inleiderschen door uitleider met zulke verkeerde en wederregtelijke oppositie veroorzaakt.

Hier meede kortelijks en klaar van replicq gediend houdende en daarbij de volkoomen nietigheid van parthijes gedaane uitleidinge naader aangetoond hebbende.

Doen inleiderschen ex dictis dicendis nobiliterque in omissis supplendis onder wel expres protest van niets nadeelijks bij parthijes antwoord hetgeen niet speciaal mogte zijn gedebatteerd en wederlegd, te willen hebben gestendigd.

Zulks alles per mera juris et facti generalia als impertinent en irrelevant passeerende omni meliori modo persistum.

Bij al zodane conclusie als bij deesersijds justificatie van inleidinge is genomen ofte zoo als aldaar hadde behoren genomen te worden, idque cum expensis.

J.W. Tichler J.A. ter Horst

Duplicq voor Marten Odink nu Kolhoop voor zich en als man en voogd van zijne huysvrouw Jenneken Meyer enige en universele successeuren in den boedel en nalatenschap van Jannes Kolhoop uitleider ter eener, op en tegens Jenneken Wolters wed J. ter Horst, Gesiena Wolters en Janna Wolters zig qualificerende als erfgenamen of te zamen mede erfgenamen ab intestato van wijlen Jannes Kolhoop voornoemd inleiderschen ter anderen zijde.

Weledele Gestrenghe Heer mr. W. Jalink Rigter van Kedingen

De aantijginge van de partije is wel zeer vreemd en zonderling.

Daar ze ons straks in proano van haar replycq beschuldigt.

Als hadden wij de voornaamste gronden waarop haare justificatie van inleidinge quasi gegrond was bijna geheel onaangeroerd gelaten.

Welke was dan wel de vermeende grond van partijes zeldzaame justiecue.

Om hierover op goed fundament te oordeelen zal het dienstig zijn ons hier kortelijk te erinnern de species facti welke aanleidinge tot het onderhavig geschil gegeven heeft.

Deselve is deese de oude Jannes Kolhoop weduwnaar zijnde had eenen eenigen zoon welke getrouwd is geweest met Jenneken Meyer (thans huysvrouw van den uitleider Marten Odink nu Kolhoop genaamd).

Uit dat eerste huwelijk van Jenneken Meyer met de zoon van den ouden Jannes Kolhoop is een kind verwekt geworden waarop de vader van dat kind de jonge Kolhoop is komen te overlijden.

En kort daarna ook het kind is komen te sterven.

Zoo dat toen de weduwe Jenneken Meyer met haaren schoonvader den ouden Jannes Kolhoop den geheelen boedel in gemeenschap bezat.

Want de helft van dien gemenen boedel was op wijlen haar man als zijn moederlijk goed verstorven geweest.

Nu was het gansch natuurlijk dat de oude Jannes Kolhoop gaarne zag dat zijne schoondogter een tweede huwelijk aanging tot zijn genoegen.

En dus inzonderheid met zulk een jongman welke aan hem zeer na in den bloede bestond.

Ten einde dus met de nalatenschap van zijnen eenigen overledenen zoon ook zijne eigene nalatenschap bestaande in de wederhelft van dien gemenen boedel in zijne eigene familie bloed en geslacht te conserveeren.

En het is om dieselve reden geweest dat hij ad concilianda hac sponsalia et promovendum hoc fibi optatis fimum matrimonium.

Bij de huwelijks voorwaarden zijne geheele nalatenschap heeft besprooken aan deeze beyde jonge lieden.

Waarvan de eene reeds zijne schoondogter en de ander de zoon was van zijn volle neev, welke volle neev ook nog bovendien zijn naaste bloedvriend was en dus mede erfgenaam ab intestato zoude zijn geweest indien hij de oude Jannes Kolhoop intestatus of zonder dispositie gemaakt te hebben, was overleden.

Deeze jonge lieden bleven dus ook bij hem op het erve Kolhoop inwoonen.

De oude man zag zijne wenschen vervuld. En hij aldus zijn huys besteed hebbende konde gerustelijk zijn hoofd neder leggen en daalde alzoo ten grave zonder eenige andere dispositie of beschikkinge over zijnen boedel nalatenschap of hereditieit gemaakt te hebben.

Dit is de species facti. En de vraage welke de partije daaruit doet resulteren is deeze, of de dispositie, de beschikkinge, het pactum door hem bij de huwelijks voorwaarden van de jonge lieden gedaan en gemaakt

bestendig zij, dan niet ?

Wij houden de affirmative staande, dog de partije wil invita nostra themidi de negative met handen en tanden defenderende.

Het gevolg van de resolutie hujus quastionis is zeker aanmerkelijk en groot.

Want had de partije recht en gelijk in haare perverse stelling dat naamlijk die dispositie, beschikkunge of pactum van den ouden man onbestendig en dus nul was.

Dan moest hij als gene andere dispositie en beschikkinge gemaakt hebbende, geoordeelt worden intestatus te zijn overleden.

Waarvan de onvermijdelijke sequele zoude zijn geweest dat zijn nalatenschap had moeten vererven ab intestato op zijne naaste bloedverwanten.

Onder welke de inleiderschen zig noemende volle nigten van den ouden Jannes Kolhoop zig mede tellen.

Partijen heeft het derhalven der moeyte wel waardig geacht reele dog vergeefsche moeite aan te wenden om eenigen schijnbaaren grond op te delven waarop zij haar averchtsche sustenue mogte bouwen.

En dezen grond zoekt zij genoegzaam eenig en alleen in den text landrechtens p 2 tit 5 art 1.

In verbis een ieder mag van zijne goederen disponeren en dezelve geven bij testament of codicil den genen die het hem belieft, ziet haare justificatie van inleidinge art 17.

Maar welk een bewijsreede zou men daaruit met relatie tot ons tegenwoordig verschil kunnen trekken ?

Geene andere dan deze dat indien dan de defunctus over zijnen boedel en nalatenschap niet mogt hebben gedisponeert bij testamente of codicil als dan ook niemand bevoegd zij om zijne hereditieit ex testamento vel codicillis (als niet aanwezig zijnde), te adieren of met andere woorden zig als hares testamentarius te gedragen.

Wil de partije dat alleenlijk daarmede zeggen dan kunnen wij gansch koel en droog daarop antwoorden concedimus totum argumentum.

Want in de daad wij matigen ons die nalatenschap niet aan ex testamento hetgeen wij zoo wel als partije weeten dat er niet exsteerd.

Maar wij vindiceren dezelve vi parti consenti vi tabularum antenu plialium die gelijk men weet bij ons zijn firmis fimi roboris et vigoris.

Dog de partije wil veel verder springen dan de vermeende polsstok welken zij uit dezen text landrechtens poogt te ontleenen reiken kan. Zij zal bij dezen pols nedervallen en nederplossen in den voor hun gevaarlijken sloot welken zij daarmede zo gaarne gewenscht hadde, over te kunnen springen.

Het landrecht zegt blotelijk een ieder mag van zijne goederen disponeren bij testament.

Het verleend dus de faculteit aan een ieder om indien hij zulks goed vind over zijne nalatenschap bij testamente of codicille dat is in vim ultima voluntatis te disponeren.

Maar de wetgever heeft door zulk eene verleende permissie en faculteit niet weggenomen andere middelen en wegen alios disponendi modos om over zijne goederen en geheelen boedel beschikkingen te maken bij acten, inter vivos, per modum pacti, tabularum anterup tialium, familia ceriscunda, transactionum, moetsoens, brieven.

Deeze wijsen van disponeeren over zijn hebben en houden zijn van veel ouderen datum bij ons dan de testamente.

Inter majores nostros dicitis fime testamenta ignorasere qui intra rhenum se continue tunt in primis gelii salii et trajectini.

Bij de salii de fransisalani is de facultas testundi in later tijden opgekomen en verleend.

En deeze facultas sestandi is in den gedagten text landrechtens herhaald en de noro gecorroboereerd, dog daardoor heeft de wetgever geenzins uitgesloten de pacta successoria in zonderheid niet die in fabulis anterup tialibus worden geconstitueerd.

Wij menen bij ons antwoord dit stuk in tegenstelling van het oude Romeinsche recht zo duidelijk te hebben voorgesteld en opgehelderd.

En al hetselve door de autoriteit, zo van inheemsche als uitheemsche rechtsgeleerden gestaafd en betoogd, dat we het naulijks der moeite zouden waardig achten om verdere allegatien op een te stapelen hetgeen nochtans gemakkelijk te doen viel.

Daar echter de partije ons landrecht ten dien opzicht zoo zeer te miskennen dat ze durft staande houden

(hetgeen tot nog toe zich niemand anders heeft durven ondervinden), dat de pacta successoria daar mede niet over een te brengen zouden zijn.

Zoo kunnen wij niet voorbij ten haare beschaminge daar nog bij te voegen onzen vaderlandschen Overijsselschen rechtsgeleerden, wij meenen vader Nessink.

Een man die oud en grijs geworden zijnde in onze Overijsselsche practicq ex professo het Overijssels landrecht heeft gecommantarieerd gelijk bekend is.

Deeze in zijne door den druk gemeen gemaakte aanmerkingen en annotatien komende tot den 8e art van den 8e titul des eersten deels van ons landrecht en wel tot de woorden erfhuysrecht.

Merkt daar op aan dat erfhuysrecht is inleidinge in het erfhuys.

Dat dit recht niet alleen plaatze heeft in de eerste plaatze omtrent een hares testamentarius.

En ten tweeden althans hedendaagsch in erfgenamen ab intestato.

Maar ook ten derden wanneer iemand bij huwelijks voorwaarden tot erfgenaam is geïnstitueerd.

Hij allegeerd tot stavinge van dit zijn onwraakbaar gevoelen den vermaarden Schraessert ad consust velar cap 33 art 1 nr 4.

Ubi tractatur inquit in domo martuarum univervaliter de bonorum possessione absque locorum distinctione idque ab eo.

Qui titulo universali successionem prætendit sive ex pacto ante nuptialibus sive denique ex testamento.

En de kundige Nessink laat zich wijders daarover uit in de sterkste en stelligste termen.

Hij zecht dat dit is buiten eenig bedenken.

En hij voegd daarbij deeze welbekende maar peremptoire reden.

Want zo vervolgd hij hedendaags niet minder bij eene huwelijks voorwaarde als bij een testament ook van eene gehele nalatenschap kan worden gedisponeerd.

Hij zoude om dit te staven hondert rechtsgeleerden van gezach hebben kunnen allegeeren.

De futura successione hodie non testamentis solum cavemus sed et padis dotibus zegt Mattheus 8 parom 9 *onleesbaar*.

Maar hij vergenoegt zig (en hij had ook niets meer nodig), met de allegatie van ons eigen Overijsselsche landrecht 2 d 3 tit 4 art.

Alwaar duidelijk gestatueerd is dat een ieder tot voltrekkinge van zijne belofte in huwelijks voorwaarden bedongen zal zijn gehouden.

En dit is juist den text landrechtens waarover wij breder bij ons antwoord gesproken hebben en die alleen door de partije en door niemand anders word misverstaan.

En wij kunnen niet voorbij hier nog te reflecteren hoe het eene vreemde zo wel als belagchlijke interpretatie is van partije of haare bediendens.

Willende het zo verstaan hebben dat iemand wel iets zoude kunnen mede geven of beloven aan toekomstende conthorale maar niet zijne nalatenschap of hereditieit.

Even of een hereditieit en nalatenschap niet iets maar integendeel niets was en of iemand zijne nalatenschap ten huwelijk hebbende beloofd, niets beloofd had.

Neen, voorwaar een ieder is gehouden tot voltrekkinge van zijn belofte en voldoeninge der medegave, al heeft hij zijne gansche nalatenschap beloofd en gegeven.

En dus zoude allezins en in allen gevalle aan die geene welke als haredes ab intestato zijne erfenisse wilden prætenderen obsteren de exceptio pacti et doli.

Terwijl zij tog altijd in die qualiteit het factum defuncti verpligt waeren te prasteren, dat is de erfenisse uitkeeren aan den geenen welke deselve ex practo geacquireerd had.

Wijders reflecteeren wij dat in dien eene hereditieit of nalatenschap bij huwelijks voorwaarden niet ten huwelijk konde worden mede gegeven en beloofd, het onzinnig zoude zijn dat de rechtsgeleerden in deze materia spreken van een judicium universale van een titulus universalis.

Want indien er alleen een res singularis eene bepaalde zomme of een zeker iets, gelijk de partije verkiest zig uit te drukken, ten huwelijk word mede beloofd dan moet het indien de belover of zijn plaatsvervanger in gebreke blijft hetzelfde te prasteren judicio singulari door de conthorale gezocht worden.

Maar titulo universali successio ex pactis dotibus petitur zecht Schraessert loc alleg.

En Nessink spreekt van erfhuysrecht uit kragt van huwelijks voorwaarde hetgeen niet anders is dan het

judicium universale van inleidinge na erfhuysrecht.

Hetgeen Nessink dus aldaar zecht is genoegzaam voor een gezond menschenverstand om daaruit te leeren dat de pacta successoria bij huwelijks voorwaarden gemaakt bij ons landrecht voor onverbreekbaar gehouden worden.

Dog indien dat gelijk het schijnt niet genoegzaam is voor het doorzicht van de partije dan zou het ook wel onnut voor haar zijn geweest om zijne verdere aantekeningen waartoe hij aldaar relatie maakt te weten op landregt 2 d 2 tit 14 art te leezen.

Dog welke immers tot nog toe ongedrukt gebleven zijn, alzoo gelijk men weet zijn commentarius maar gaat over de eerste elf titulen van het eerste deel.

Uit dit alles oordeele men dan nu of de partije ons met eenigen schijn van redenen beschuldigen kan, als hadden wij de gronden van haare justificatie van inleidinge bijna geheel onaangeroerd gelaaten.

Wij vertrouwen op vaster fundament en zijn wel versekert dat partijes geheele eisch en inleidinge door de rechtsgronden bij ons antwoord aangevoerd in duigen zal spatten uti ruunt subductis tuta columnis.

Het zou bijkans overtollig zijn meerder daarbij te voegen.

Dan nademaal het der partije goed gedagt heeft bij een uitgebreid replicq op haare valsche gronden voort te draven.

Zoo zullen wij bij deeze duplicque haar droggronden en verkeerde raisonnemente alle hors de saison zijnde nog kortlijk doorloopen een perstringeren.

Partije stelt bij de replicque art 7.2 seq de novo ter neder de cardo quastionis gelijk zij het noemd en het verschilpoinct van welks decivie de geheele uitslag deses processes zal afhangen.

En wij hebben reeds van onse zijde bij antwoord art 6 gedeclareerd dat de partije in het bepaalen van de vraage en quastie geen ongelijk had. Dus zijn beide partijen het daaromtrent eens.

Met dat groot onderscheid echter dat door partije de vraage of wijlen Jannes Kolhoop over zijne goederen en nalatenschap bij de onderhavige huwelijk voorwaarden validelijk hebbe gedisponeert, dan niet, negative wil beantwoord hebben.

Wij integendeel de affirmative daarvan uit onses vaderlandsche wetten ons eigen landrecht en hedendaagsche rechtsgeleerden commentarien en aucteuren op het overtuigendst meenen gestaaft te hebben.

Ende wel zulks met wederlegginge van hetgeen parthije bij haare justificatie uit oude Romeinsche wetten en den Italiaansche auteur had aangevoerd.

Dan de partije spreekt niet juist wanneer zij art 11 replicq zegt alsof wij beweerd hadden dat de wetten door haar bij justificatie van inleidinge aangehaald zouden behooren ad leges abrogatas.

Abrogatio legis voorondersteld altoos een voorgaande vigor legis in dat land alwaar ze geabroyeerd word. Wij zouden ons derhalven aan een groote onnaauwkeurigheid in de uitdrukkinge aan eene groove taalfout hebben schuldig gemaakt indien wij van abrogatie gesproken hadden.

Neen, maar wij hebben duidelijk beweesen dat die Romeinsche wetten hier nimmer zijn aangenomen geweest, nooit vim legis gehad en hier te lande nergens ooit tot een regtsnoer verstrekt hebben.

Waartoe zoude dan hier eene abrogatie dienen van wetten die hier nooit nec rogata ne recepta zijn geweest.

Voorts spreekt men art 12 replicq zeer flauw van de commentaroes bij ons antwoord voor onse zaak en stellingen aangevoerd, niet tegenstaande deselve alle zijn rechtsgeleerden en gerenomeerde aucteuren waarvan de commentarien zijn van eene decivoire auctoriteit in onse Overijsselsche rechtbanken.

Evenmin kan aan de partije behaagen ons verhaal uit de Romeinsche historie bij ons antwoord voorkomende.

Hetgeen wij daarbij hadden laten influeren en sich en alleen om ex ortu et progressu juris Romani te doen zien, hoe dwaaslijk men handele indien men diergelijke wetten die alleen voor den Romeinschen staat pasten, dog hier altoos met veragtinge zijn aangezien geweest voor onse vaderlandsche rechtbanken, wil emploreren. Dit heet terecht cruda studai in forum propellere.

Maar ja, die geheele omslag welke aan partije art 14 replicq zo zeer tegen de borst schijnt te zijn, was niet nodig geweest indien zij zelve zig volgens de les door haar ibid aangehaald, gedragen had en gelijk zij zelve spreekt ons landrecht alleen in dezen ten richtsnoer had willen nemen en doen dienen om ons

geschilpoint te beslissen.

Zo hadden wij het ook begrepen en wij meenen onse doctrine over de *pacta successoria*, in sonderheid die bij huwelijks voorwaarden, inkomen uit het landrecht en alle onse rechtsgeleerden die hetzelfde gecommentarieerd hebben, bondig gestaafd te hebben.

Maar wat doet nu partij? In plaatze van te spreken over de *pacta successoria* amuseerd zij zig om datelijk daarop (art 15 *replicq*) te spreken van de *materia testamentorum*.

Wij weten wel en een ieder weet dit dat volgens ons landrecht iemand over zijne nalatenschap na zijn dood kan en mag disponeren bij forme van testament.

Wij weeten ook dat iemand een testament of uiterste wille begerende op te richten, zulks doen moet volgens de forme bij het landrecht voorgeschreven.

En heeft hij dat alles in forma verricht dan, ja dan, heeft hij eene dispositie gemaakt over zijne nalatenschap na zijnen dood, dat is in vim *ultima voluntatis*.

Hij heeft dan eene valide dispositie gemaakt maar die validiteit ofwel die gehele dispositie duurde niet langer dan zulks aan hem selven behaagd.

Die zijne *declaratio voluntatis* is revocabel of gelijk men de zaake rechtskundig uitdrukt die zijne *voluntas* is *ambulatoria usque ad ex stremum vita halitum*.

En men kan, eigenlijk gesproken, niet zeggen dat een testator een testament gemaakt hebbe daaruit aan een ander eenig recht geschapen zij, voordat zij den laatsten snik gegeven hebbe.

Want het testament begint eerst kragt te hebben van dat oogenblik af dat de testamentmaaker gestorven is. En het word daar voorgehouden alsof hij in dat jongste oogenblik zijne dispositie gemaakt had.

Dit herzeggen wij, weeten wij en een ieder met ons.

Maar waartoe spreekt de partij hier van testamenten van *donationes mortis causa* ?

Wij fundeeren ons niet op en testament, wij gronden ons dugtig en irrevocabel recht op eene *actus inter vivos*, op eene *pactum*, op een contract waaraan de overledene zelf, nadat het ingegaan was gedurende al zijn leven, geen de minste atteinte heeft vermoogen toe te brengen.

Even zo min gronden wij ons op eene *donatio mortis causa* waarover de partij raaskalt bij haar *replicq* art 15 en 16.

Voorts spreekt parthije art 17 nog van eene andere wijze van disponeren over zijne nalatenschap welke aan bruidegom een bruid landregt p 2 tit 2 Nb alleen zoude hebben voorgeschreeven.

En hierbij beroept zij zich met een goedkeurende miene op ons antwoord en wel art 50 aldaar.

Het is zoo dat wij aldaar geposeerd hebben quod in *specia rata sint pacta dotalia super hereditate conjugis pramorientis*.

Partije is dan tog tot zoo verre in de engte gedreven dat ze in *vito ore* moet toestaan dat althans in dat geval en eene wijze van disponeeren over zijne gehele nalatenschap gevonden word die niets gemeen heeft met testamenten en uiterste willen.

Die rechtstreeks strijd met de *prohibitue wetten* van de Roomsche keyseren.

Die rechtdraads aanloopt tegens de leere van den Italiaan *Fachineus*.

Eene wijze van disponeren de *hereditate sua welta irrevocalibus* is als ingegaan bij een *pactum* bij een contract hetgeen de belanghebbende altijd onverbreekbaar kan doen gelden.

Maar het is in het oog loopende dat partij het wordeken alleen daar inlascht.

Dat zulks aan een *ponsus* en *sponsa* alleen en met insluitinge van een iegelijk ander zoude geoorloofd zijn, zulks staat nergens.

Wij hadden art 50 uit ten vermaarde rechtsgeleerde geallegeerd de woorden in *specie rata sunt hoc pacta dotalia de hereditate conjugis pramorientis*.

Maar de woorden in *specie* betekenen niet dat zulke *pacta* alleen zouden gelden *inter conthorales* en dat ze ten aanzien van anderen verboden zouden zijn.

Neen maar wij hebben wel duidelijk bij ons antwoord *passim* in sonderheid art 68 et *seqq* bewesen.

Dat zodane *pacta allesins* stand houden *sive concernant conjugum ipsorum successionem interesse sive respiciant successionem testu in bona conjugum fuc tractent de successione in tona sertu in talia pacta consentientis*, welk laatste hier justement het geval is.

Men zal voorzeker niet in versoeking komen om de woorden in *species* bij dat geval door de

rechtsgeleerden gebruikt te capteeren.

Indien men zig maar erinnerd dat het dit geval juist was waaromtrent de Roomsche keysers het pactam successionem zoo stellig en strenglijk verboden hadden.

En welke wetten de klippen zijn waar op de partije hun kiel te bersten zal stooten.

Maar nog zonderlinger en bespottelijker is de captie welke de partije maakt op onse uitdrukkingen die wij in art 113 van antwoord gebezigd hadden.

Wij hadden aldaar gezecht dat de verbindende kragt der tabula antenuptiales zoo sterk zij dat niet alleen vader of moeder of naastbestaande, maar zelf een ieder ander die ad concilianda sponsalia iets beloofd of tot eene medegave zig verplicht had tot voltrekkinge van zijne belofte en voldoeninge der medegave welke als een beding werd aangemerkt, gehouden zij volgens landregt p 2 tit 2 art 14 in fine.

Partije vind goed dit wordeken iets door ons gebruikt te attrapperen art 20 en seqq en meend op eenen zegevierenden toon daaruit wonderlijke avantageuse gevolgtrekkingen te mogen afleiden.

Voor al omdat zij dat zelfde wordeken dog in het Latijn ook vind bij Schrassert loco art 23 repl allegato in verbis si parentes vel etiam alu in favorem mutrimonii Nb aliquid conferre promiserint.

Ha, meent zij iets aliquid slegts kan men wel mede geven en beloven maar niet zijn gehele nalatenschap.

Partije moet wel een zeer donker en bekrompen denkbeeld hebben van de rechte betekenis van het wordeken iets aliquid.

Ondertusschen is het er zo verre vandaan alsof het juist iets gerings zoude betekenen, dat het integendeel dikwijls wat groots te kennen geeve.

In dien zin word het bij Grieksche en Latijnsche schrijveren gelijk nog in alle levende taalen gebruikt.

Hoor maar Ovidius, een auctor classicus die de kragt der taale grondig kende en het gewigt, zwaar gewigt, van elk woord naauwkeurig wist af te weegen.

Est aliquid singt hij. Est aliquid niopsisise jovi jovis esse sororem.

Het is wil de dichter met dit aliquid zeggen iets grootsch, iets uitnemendst, een schitterend benijdenswaardig lot, kortom het is gansch geen wissewasse, gelijk partije die betekenis aan dat woord aliquid schijnt te hegen.

Dit is de notio van de uitdrukkinge aliquid of iets. En zou dan die geen welke niet weet wat iets is, niet in een verdagt kunnen komen dat hij niets wist.

Trouwens er zijn beroemde wijsgeeren geweest welke het zich tot eene eere rekenden om gelijk dat ook in hun leerstelsel in kwam, openslijk te professeeren dat zij niets wisten.

Maar laat ons ernstig spreken.

De uitdrukkinge iets of aliquid betekend enkel eene onbepaalde zaake, eene les in de terminata en is juist het tegengestelde het oppositum van niets.

Dit had de partije of die van haaren raade tot hunne bestieringe kunnen leeren van den apostel Paulus in zijnen brief aan de galat 6 v 3 in verbis, zoo iemand meent iets te zijn daar hij niets is die bedriegd zig zelve in zijn gemoed.

Zie daar de opposita juxta se posita et sic co clarius elucescentia.

Iets of aliquid kan alzoo wel een res integra dan een gedeelte van dien betekenen. Het kan evenzo goed een as hereditarium als een obolus de asse indigiteeren.

Wanneer dan Schrassert zegt si parentes vel alu aliquid conferre promiserint, dan is het even zo veel alsof hij zeyde zij moeten prasteren hetgeen zij beloofd hebben, hetzij veel of weinig, groot of klein, eene geheele zaake of een gedeelte van dien, alles onbepaald, wat het ook zijn moge.

Dog waartoe zouden wij ons verder ophouden met de significatie van die uitdrukkinge of van dat wordeken iets.

Daar tog ons landrecht in den text hier toe betrekkelijk hetzelfde niet eens gebruikt.

Een ieder (zo spreekt de wet aldaar) zal tot voltrekkinge van zijn belofte en voldoeninge der medegave in huwelijks voorwaarden zijn gehouden.

De wet spreekt dus even onbepaald of indeterminats van een belofte en medegave, deselve moge dan groot of klein, aanzienlijk of gering, het geheel van eene zaake of een gedeelte van dien, al het hebben en houden of maar eene part sive quanta, sive quota van zijn vermogen zijn.

Genoeg dat het moet geprasteerd worden gelijk het beloofd of mede geven en in de huwelijks

voorwaarden bedongen is.

De goede Schrassert is evenwel niet de eenige aucteur welke door de partije zo zeer word misverstaan. Maar zij heeft ook de roekeloosheid om Wassenaar en zijne practycq te hulpe te roepen art 24 repl. Zij allegeerd daaruit eene zekere cautele bij hem opgegeven bestaande daarin.

Dat om naderhand geen dispuut te hebben over hetgeen door iemand na zijn overlijden ten huwelijk mogt zijn mede gegeven, het geraden zoude zijn dat men hem hetzelfde goed, geld of obligatien tegenwoordig effectivelijk deed geven, behoudens hem geveer daarvan zijne lijfftocht of vrugtgebruik gedurende zijn leven.

Dit is zekerlijk wel geraaden aan aanstaande conthoraleen welke doorgaans dit gemeen hebben met alle andere quod habore quam exspidare malint.

Maar men moet zig verwonderen om de consequentie welke partije uit dezen raad van Wassenaar komt te trekken art 25 repl.

Dit strekt ten bewijse zegt zij dat men aan zulke beloften zonder dadelijke prastatie geen verbindende kragt attribueert.

Welke eene oordeeloose gevolgtrekkinge. Indien dat zoo waare dan hadde de eerlijke Wassenaar beter gedaan om aan zijn jonge liefjen te raaden zig nimmer in het net te laten sleepen door diergelijke fraaje beloften als welke tog van geen verbindende kragt waaren.

Maar dit is er van de zaake en de rede van den goeden raad van Wassenaar in deeze.

Iemand aan ondertrouwen bij derselver huwelijks voorwaarden na zijn overlijden iets mede gevende of beloovende, doet zulks wel validelijk en die medegifte zou altoos uit zijne nalatenschap, zoo verre die toereikende is, moeten vallen.

Dog hoe gunstig en wel hij het ook meene met de jonge luy, zoo is het egter niet onmogelijk dat hij ongelukkig worde dat zijn boedel geabsorbeerd, zijne effecten door de crediteuren geexecuteerd worden. Indien dat eens gebeuren mogte ziet daar dan de jonggetrouwen teleurgesteld hunne hoop verijdelt zij in hunne verwagtinge bedrogen.

Zij waaren dan in hetzelfde geval als alle andere crediteuren welk bij het leven van hunnen debiteur geene voldoeninge nog zekerheid voor hunne schuldvorderingen waarvan de dies solutionis ipso momento mortis debitorie stond te komen ontfangen hebbende, lijden moesten dat de geprefereerde crediteuren het overschot na zig namen en hun lieten zuchten.

Dit nu konde worden voorgekomen door de opvolginge van den goeden raad van Wassenaar bij de partije geallegeerd.

Maar a propos nu den bekenden aucteur en advocaat Gerard van Wassenaar gesproken. Hoe is het mogelijk dat partije eene enkele passage uit Wassenaar durft allegeeren.

Welke tog haar in dien zelfden paragraaf welken zij bedoeld te weten pract notariael (niet judicieel gelijk bij repl. art 24 verkeerdelijk is aangehaald), cap 16 par 25 zoo vinnig in het aangezicht vliegen.

De vader zecht hij al hoewel bij huwelijks voorwaarde bedongen was dat de dogter welke hij uittrouwe in gelijke deelen met haaren broeder erfgenaam zoude weesen van hem, was daardoor niet verbonden na civile rechten maar het stond hem vrij bij testamente daar voor anders te disponeren per l 15 l de pact (eene wet die wel bekend is hoewel het beter was voor de partije dat zij die nimmer gekend had).

Maar wat zegt onse Wassenaar verder. Nietemin vervolgt hij nadien onse voorouders geen ding meer en hartlijker betragt en ter harten genomen hebben dan hunne beloften te houden en na te komen, zoo is bij hun die scrupuleuse subtiliteit van het Romeinsche recht verworpen. Zulks dat na onse costumen zulke voorwaarden verbinden en door berouw niet mogen verandert worden.

Nb ons landrecht daarmede volkomen instemmende heeft echter om de reverentien parentibus de bita, allezins door de kinders te doen respecteren; alleen deeze uitzonderinge uitdrukkelijk daarbij gevoegd dat de ouders deeze anders valide beloften en beding uit merkelijke redenen van ongehoorzaamheid ende kwaden leven der kinderen bij testament op laatste wille mogen contrarieren 2 d s f 13 art.

En dit is eene prarogative voor de ouders die aan collaterale vrienden of vreemden niet competeerd als welke hoe liberaal en mild zij ook in hunne medegave of belofte mogen geweest zijn, nogtans op zulk eene kinderlijke reverentie geene aanspraak kunnen maken.

Dit zegt Wassenaar van de ouders, maar ten aanzien van een iegelijk ander, voegt hij het hedendaags recht

daarbij.

Dat alle beloften van de collaterale vrienden van de contrahenten ofte ook anders, deselve niet bestaande in de huwelijks voorwaarden nopens de toekomende successie hunner goederen ten behoeve van deselve contrahenten gedaan, niet mogen worden gerevoceerd ofte eenigzins gecontrariceerd.

Deeze is nu de man welke door de partije (quod salve rideas) in haaren bangen nood te hulpe word geroepen. Zij grijpen te midden van den draaykolk waarin zij zig bevinden, eenen neerplossenden molensteen aan om haar aan de wal te brengen die haar nogtans natuurlijker wijze in den afgrond moet sleepen.

Voorts kunnen wij met veragtinge passeeren hetgeen partije van onsen geallegeerden prof. Voet spreekt art 26.

Dan wij kunnen ons niet dispensereren om iets aan te merken op hetgeen partije zecht art 30 repl ons te gelijkertijd renvoceerende tot art 26 van haare justificatie.

Zij zecht dat de eenige en uitsluitende wijze door middel van welke men over zijne hereditieit zoude kunnen disponeren, bestaan in het maken van een testament.

Deeze stelling nu indien men daar mede de pacta successoria meend uit te sluyten is reeds valsch.

Maar zecht zij alleen ten aanzien van bruidegom en bruid heeft het landregt een wrede manier om over zijne successie te kunnen disponeren en deeze was de huwelijks voorwaarde.

Het is wel zoo dat zij bij art 26 van justificatie die faculteit ook had toegekend aan de ouders van bruidegom en bruid, maar daarvan schijnt men berouw gehad te hebben; althans bij replicq word van de ouders ten dien opzichte niet gesproken. Jaa zelf aan hun die faculteit op eene ongehoorde wijze afgekeurd.

Bruidegom en bruid meend partije hebben alleen dit voorregt volgens ons landregt tit van huwelijksvoorwaarden en geen ander.

Maar waar staat zulks in dien titul geschreven.

Indien het een ander een tertius niet mag doen dan zou het ook een bruidegom en bruid niet mogen doen als van welke niet meer bepaaldelijk gesproken word in dien titul, dan van een tertius van een ieder.

Een ieder zecht de wet aldaar zal tot voltrekkinge van zijne belofte en tot voldoeninge gehouden zijn.

En onder deze generale dispositie behooren zo wel de conthorales als een tertius een iegelijk ander.

Ja zelf kan men zeggen dat er ten aanzien van conthorales nog eenige uitzonderinge, bepaaing of restrictie in dien titul gevonden word, te weten in het geval van een sponsus of sponsa, echte geboorte hebbende waarvan in art 6 gesproken word. Daar in tegendeel in dien ganschen titul van geene restrictie ten aanzien van een tertius word mentie gemaakt.

Het staat dus in het generaal niet alleen aan bruidegom en bruid in huwelijk voorwaarden maar aan een iegelijk ander welke tot die huwelijks voorwaarden concurreerd vrij, om over zijne successie en hereditieit daarin te disponeeren.

Gelijk ook even daarom bij de generale ordonnantie van den 50e penning anno 1706 art VI onder de modi bij welke een collaterale successie komt te devolveren, uitdrukkelijk geteld worden huwelijks voorwaarden als eene zake die bij niemand der ingesetenen van deeze provincie konde onbekend zijn.

Men moet het daarom ook als eene zeldzame ongegronde en bespottelijke idee van de partije aanzien, daar zij art 36 repl het woord medegave bij landregt p 2 tit 2 art 14 verstaan wil hebben van een bepaald gedeelte zijner goederen, hetzij van mobile, penningen of obligatien.

Want voor eerst spreekt de wet aldaar niet restrictive van een bepaald gedeelte welke woorden in het geheel aldaar niet te vinden zijn, maar in het generaal van medegave onbepaald. Welke medegave dus even zo wel in eene universitas bonorum kan bestaan als in een bepaald gedeelte vandien.

Maar ook ten tweden waarom durft de partije niet spreken van immobile goederen, daar zij alleen mentie maakt van een gedeelte van mobile penningen en obligatien.

Van immobile schroomt zij te reppen (althans in de copie van haar replyk welke aan ons is uitgereikt), daar nogtans indien er geene immobile goederen konden mede gegeven worden, deselve ook geen object konden zijn van den impost van collateraal, gelijk echter bij de ordonnantie uitdruklijk voorondersteld word.

Ja, leengoederen welke tog immobile goederen zijn, worden bij huwelijks voorwaarden ten huwelijk mede

gegeven met zoveel effect dat ze zelf gene collatie in den ouderlijken boedel onderhevig zijn landregt p 2 tit 25 art 20.

Niet alleen maar leengoederen kunnen ook zonder der leenheeren consent of believen bij huwelijks voorwaarden worden mede gegeven landregt ibid art 22 junct art 3 in fine van den 8e tit in het 2e deel.

Zoo verre is het er vandaan alsof immobile goederen van medegaven zouden zijn uitgesloten, gelijk partij zijdelings schijnt te kennen te geven.

Maar zo onzinnig handelt partij, zij laat woorden weg en zij versint weer andere gelijk art 138 repl, alwaar zij weer van haar geliefkoosd iets spreekt en van een bepaald gedeelte van goederen; enkel om een brocardicum juris quod a particulari ad universale non sit concludendum te mogen allegeren, hetgeen nogtans door haar even onsinnig word aangebragt.

Trouwens de partije verlust zig doorgaans bij haare replycques in zulke verwilderde denkbeelden dat het nauwelijks de moeite waardig schijne haar daarin te rechte te brengen.

Zoo spreekt zij art 41 et nueltis seqq van een donatio mortis caussa.

Maar zoude partije wel in goeden ernst durven staande houden dat eene donatio mortis caussa volgens de Romeinsche rechten en in forma formali juris quintium in Overijssel opgericht in de Overijsselsche rechtbanken bestaanbaar zoude geoordeelt worden.

Indien partije dat wilde ondernemen zoude zij geen ander oogmerk daarbij kunnen hebben dan om zig nog meer te doen uitslageren.

Partije die art 54 repl met zo veel zwier van de oude Romeinsche stipulatio (Nb stipulatio actio legis in dictione dotis tumen cliam jure Romano admodum superslaa) gesproken had en van eene interrogatio en daarop naauwkeurig passende responsio bestaande in verbis oie prolatis utroque prasente door de Romeinen daarbij zo noodwendig vereischt wordende, gesproken had.

Verliest al de vrugt van deezen haaren oratorisoren arbeid (en op zulk een verlies schijnt zij het ook opzettelijk toegelegd te hebben), wanneer zij art 63 repl allegeerd Voet.

De woorden van dezen professor aldaar niet aangehaald zijn te merkwaardig dan dat ze in ougenali hier gene platze zouden verdienen.

Acceptatio inquit intervenisse vedetor abi consummatio matrimonie cujus instructie facta est donutio secuta fuit.

Daar zulks nu in allen gevalle zoude plaatze gehad hebben indien bruidegom en bruid ipso momento donationis als niet tegenwoordig waaren geweest, hoe veel te meer moet het stand grijpen, daar zij zowel als de overige contrahenten prasent zijnde, dat contract bij schriftelijke ondertekening hebben aangenomen.

Men moet derhalven het als een nieuw voorbeeld van wederom eene inepte applicatie van een juris brirardicum aanmerken welke partije maakt art 64 repl van het acioma exceptio firmat regulam.

Ja maar zecht partije art 69 het geval daar Voet van spreekt zou een actus ene donatio inter vivos zijn.

Dit zij soo maar een contract van huwelijks voorwaarde waarvan hier de reede is, is tog ook wel zeker geen contractus inter mortius, allesins tog is het gemanifesteerd placitum inter contrahentes, wie dan ook daartoe mogen hebben geconcurrereerd irrevocabile.

Het was niet slegt eene hope tot de nalatenschap welke Jannes Kolhoop hun gaf, gelijk partije droomt art 72.

Maar hij gaf, maakte en besprak zijne nalatenschap zelve.

Wat mijmert partije dan art 73 over het onderscheid de jure civili tusschen ene donatio mortis caussa en die inter vivos.

Wat raaskalt zij over een vijftal van getuigen waarvan het landregt bij haar art 76 repl aangehaald, geen enkel woord spreekt en daar nog maar handelt over een testamentum tempore pestis conditum.

Hoe inconsequent handelt partije dat zij zelve geavouereerd hebbende in de beoordeeling onses geschils, alleen onze landzedelijke wetten gevolgd te moeten worden met uitsluiting van het jus civil Romanum nu art 79, haar refuguim cita ajunt wil nemen tot het laatstgemelde al een jus subsidiarum gelijk zij het noemd art 93.

Gewislijk non tali auxilio non legibus istis tempus eget nec caussa, daar onse statutaire wetten alle hulpe van en toevlugt tot vreemde wetten en instellingen nutteloos en zelf ongeoorloofd maken.

Hoe ijlhoofdig spreekt partije art 94 repl van ongerigtelijke makingen, zig niet te binnen brengende dat huwelijks voorwaarden de kracht van gerigtelijke acten hebben en daarvoor worden aangezien, hetgeen haar zelf de benaaminge van dedingslieden daaraan en over staande had moeten leeren.

Hoe hardnekkig durft partije art 98 staande houden dat de fabula antenuptiales alleen bruidegom en bruid en geensins anderen daartoe concurrerende zouden verbinden waarvan wij egter het tegendeel zo duidelijk getoond hebben, gelijk ook de gansche teneur des titels in het landregt van huwelijks voorwaarden zoo ontegenzeggelijk voorschrijft.

Het is waar partije schijnd het vreemd te vinden art 101 dat er geen gevallen met het onderhavige gelijk staande worden geallegeerd waarbij in contradictio zulks naar onse sustenue waare gedecideert.

Dog dit is geen wonder. Tot nog toe heeft zo verre wij weten niemand (buiten de partije) den grond van onse sustenue in twijffel getrokken of daarvan een objectum contradictionis durven maken. En dan moeten de decisoire advysen ook wel zeer schaars en zeldzaam zijn.

Zelf het advys waaruit wij bij antwoord het aldaar gemelde allegatum gemaakt hebben rouleerd eigenlijk hoofdzakelijk over andere of wel fidei commissaire questien, maar de adviseurs manifesteren dog duidelijk hoe zij ons landregt en alle gerenommeerde commentateuren in dat point opvatten.

Maar laat ons dat raisonnement van partije eens terug kaatzen.

Een iegelijk practizyn, welke huwelijks voorwaarden vooral die ten plattenlande worden opgericht gewoon is onder het oog te krijgen, zal bevinden dat er dagelijks dezulke worden gemaakt waarbij vrienden, magen, of ook vreemden ten voordeele van de ondertrouwden over hunne successie of houdsters disponeren.

Wanneer nu na de dwaase idee en sustenue van de partij alle deze makingen nul en informeel waren, dan kon het niet missen of daarover moesten dagelijks processen zijn ontstaan en dagelijks decisvire advysen en sententien in de wereld zijn gekomen waarbij diergelijke maakingen voor nul en informeel verklaard wierden.

Maar ziet. Hiervan is niets gebeurd gelijk partije daarvan ook geen enkel prajudicatum, waarin die questie zelf maar incidenter of a latere mogte behandelt zijn, voor den dag heeft kunnen brengen. Is dat dan niet een veel sterker bewijs dat men soortgelijke makingen altijd voor formeel landzedelijk en dugtig hebbe aangezien.

Immers wij vleijen ons dat deeze onse retorsie van veel meer klem zal bevonden worden dan de menigvuldige retarsien door de parthije bij haar replycq passin tegen ons gemaakt. En waarbij hoe veel behaagen zij zelve daarin ook schijnt te scheppen, zij echter gene grote habilitateit inwind in arte retorquendi.

Althans wanneer men op hunnen democriet welken zij art 140 repl zo weemoedig doen schreyen gansch jammerlijk om te lesen, eenen vlugtigen blik werpt als dan risum teneatis amici (*blijf lachen vrienden*).

Dan hoe is het mogelijk dat partije ons daarbij art 129 hoe onbeschaamd verwijt, durft doen alsof wij het landrecht met allegatie van Duitsche rechtsgeleerden zochten te verdrayen.

Voet, Wassenaar, Wesel, Schrassert, onze Overijsselsche doctoren Nessink, Veen, Nestrink zijn tog geen Duitschers.

Coronidis loco zullen wij hier nog bijvoegen hoe wij gereed zijnde om dit ons duplyk afte vaardigen, toevallig op dit ogenblik geïnformeerd worden dat voor weinig dagen aan het gericht van Bathmen sententie is gepronuncieerd in zaaken van Jannes Agterhuis cum exore Hendrina Gerritsen aanleggers tegens Hendrine Gerritsen Agterkamp en Ale Gerritsen gedaagdens reff DD Sandbergs Ribbius.

Waarbij duidelijk verklaard word dat de testamenti factio geheel en al alleen is van eene successio pactitia, dat de successio pactitia jure hodierno allenthalven erkend is. Dat een pactum de futura successione (bij huwelijks voorwaarden door een tertius, gelijk daar het geval was, ten behoeven van bruidegom en bruid ingegaan), als een contractus bilateralis niet dan bij wederzijdsch consent kan worden geresundeert (welk wederzijdsch consent de resundendo of mutieus disensus in dat geval echter was komen te blijken).

Ziet daar dan wederom ter beschaminge van onse partije een nieuw prajudicatum, hoedanige anders in deze rechtsmaterie van voorverhaalde redenen zeer schaarsch moeten zijn, te voorschijn gebragt. Hetgeen zij indien zij wil en moeds genoeg daartoe heeft, bij het hierboven haar aangewesen gericht in zijne extensie kan zien en examineren.

Wij vermoeden dat partije nu eindelijk ad terminos non loque gebragt zullende zijn wel van verder schrijven zal renuncieeren, hoewel indien zij lust mogt hebben nog verder voort te hollen het ons weinig moeite zal kosten om haar geredelijk daarop te dienen.

Terwijl inmiddels dit ons duplycq met veel gerustheid zullen kunnen sluyten wanneer wij nog maar ten slotte een ernstig woord zullen gesproken hebben over de kosten hujus litiqii plus quam temerarii door de partije aangesponnen.

De generaale regel is gelijk men weet *victum victori esse condemnandum in expensis per l 79 pr de jud.* En van zulk eene generaale billijke rechtvaardige en met de openbaare zekerheid strookende regel, behoord men letterlijk niet af te wijken door eene averechtsche compensatie *expensarum*, hetzij geheel of ten dele, te deterneren tenzij men daar voor gegronde redenen mogt hebben welke dan ook wel dienden geallegeerd te worden.

Maar in dit geval durven wij een ieder provoceeren om maar zelf eene schijnbaare reden te geven waardoor deeze aanleggerschen van de *redetitio litis sumtuum* zouden kunnen verschoont worden. Wat tog zou hun daarvan kunnen verschonon.

Niet eene *cognatio et affinitas* althans tusschen den uitleider Marten Odink nu Kolhoop en de inleiderschen subsisteerd geene *cognatio* want ofschoon de vader van M. Odink wel was de volle neev van den overledenen Jannes Kolhoop gelijk de uitleiderschen zeggen daarvan volle nichten te zijn. Zo is er tog geene *cognatio* van deze lieden inter se omdat ze ieder van eene afzonderlijke zijde aan dien Jannes Kolhoop bestonden.

De vrouw van Marten Odink hiermede in lite zijnde was wel geweest eerst de vrouw van den jongen ook overledenen Kolhoop dan is van de zoon van en vollen neev van de inleiderschen en dus in *quinto gradu per affinitatem junita*.

Maar deze affiniteit heeft door den dood van hem een einde genomen, dog al wil men deselve ook nog als eene *affinis* beschouwen, dan is het tog allesins waar *quod qualibet temeritas sufficit ad condemnationem propinquo in expensas nec ulla ratio adest cur cognato affini que propinquum suum vanalits vexare impune debeat licere* leysen med ad pand spec 88 med 3.

Niet een of ander *responsum collegiorum juridecorum*, hetgeen hier in het geheel niet door partije heeft kunnen worden geproduceerd; daar integendeel alle Nederlandsche en andere rechtsgeleerden *uno ore* tegens haar hunne stem verheffen *conf leys d sp wud 1*.

Niet de *paupertas*, zij moge dan waar of voorgewend zijn, ene verschoninge van kosten om armoede is aller onbillijkst *ex citatque homunciones istos ad lites audacter movendas* leysen d l m 9 *conf Martinii in proc tit 36 par 1 nr 184 seqq.*

En inzonderheid niet het *appointement* van de heere gedeputeerden van den 5 maart 1792, geinhereerd den 25 nog daaraan volgende, waarbij aan de aanleggerschen twee advocaten (die nb zig zelve daartoe aanboden), zijn toegevoegd om haar te bedienen en gegunt om de *gerichts-jura* te mogen schuldig blijven tot uitdragt van zaaken; alles evenwel buiten last en kosten van de provincie.

Immers handelt partije ook daarin temerair dat zij art 133 repl daaruit meend te mogen besluiten dat welgemelde gedeputeerden de gronden welke zij voor haar *sustenu* allegeerden voor goed en gaaf erkend hadden.

Want de heeren gedeputeerden die geen *collegium finedicum* uitmaken waaren ook *salva reverentia* in allen gevalle onbevoegd om over de *mentes* van eene rechtszaake, die niet ter haarer *judicature* stond, te oordeelen.

Wilden hun Edele Mogende al de *faciliteit* gebruiken om aan deeze lieden op hun luid geschreeuw bediendens (die zij reeds hadden of zig daartoe aanboden dog waarvan gene in *causa tam plena periculi*, het uitschot van *gerichts-jura* begeerde te doen), toe te voegen ten einde zij niet zouden kunnen klagen, alsof hun hier het *pleyten* wierd difficiel gemaakt. Zo moet echter zulk eene gunsto en verleend *commodum* niet strekken in *damnum incommodum et prejudicium partis adverse*, alsof deeze laatste dan nimmer het proces zoude kunnen winnen met de kosten.

Ook weet men dat wanneer al aan een reus in criminele zaaken bediendens worden gegunt *pro deo*, des niet te min de reus indien hij schuldig word bevonden in de kosten en misen van de justitie word gedoemd.

Ja in *causis civilibus* is het klaar dat iemand die in de eerste instantie een proces zelf met de kosten en dat wel bij advies van rechtsgeleerden gewonnen heeft, evenwel in *prosteriori* instantie of bij appel met het verlies van het proces ook in de kosten word gecondemneerd *si tementas appareat*.

En welk eene temeriteit is het niet van de partij dat, daar zij met eene voorbeeldlooze grootspraak bij de heeren gedeputeerden zig gevantierd hadden, *capitaale* gebreeken in onse acte, gifte en makingen te zullen aantonen, zij daarvan echter in den ganschen loop der procedure niets geprasteerd hebbe.

Het is dan met deezen billijken en allesins rechtmatigen eisch van kosten welke onder generhand *prateat* zal kunnen ontdoken worden.

Dat wij onder protest *contra omnis supflui* onder *emploi* van alle salutare middelen en inducten rechtens aan ene verwerende partij specialijk in een geval als het onderhavige te stade komende en onder generale denegatie van alles hetgeen niet *speciatim* mogte zijn gedebatteerd, hetzelve alles als *impertinent* en *irrelevant* passerend *ex dictis dicendis nobiliter que supplendis omni meliori modo*.

Persisterende bij de *contra conclusie* in het eind van ons antwoord genomen met *iterativen* eisch van kosten, schaden en interessen.

P. Hubert dr.

Volgt rekeningen van salaris en verschot van dr. J.A. ter Horst, dr. J.W. Tichler, dr. P. Hubert, proc. J.B. Auffmorth.

foto 213 t/m 240 (niet getranscribeerd).

In zaaken van in- en uitleidinge voor het landgerichte van Kedingen al nog strijdig en ongedecieerd hangende tusschen Jenneken Wolters weduwe J. ter Horst, Gesina Wolters en Janna Wolters met hunne respectieve *momboiren* gelijk in *actis* geadsisteerd, zig qualificeerende als erfgenaamen of te zaamen mede erfgenaamen *ab intestato* van wijlen haaren volle neef Jannes Colhoop inleidersen ter eenre, en Marten Odink nu Colhoop *pro se* en als man en voogd van zijne huivrouw Jenneken Meyer, zig qualificeerende eenige en universeele successeuren in den boedel en nalaatenschap van wijlen Jannes Colhoop uitleider ter andere zijde.

Waar in de inleiderschen bij justificatie van inleidinge geexhibeerd den 8 January 1794 in substantie poseerden dat zij bekendelijk waaren kinderen van wijlen Hendrik Wolters en Fenne Semmekrot em dat deeze Hendrik Wolters was geweest een volle broeder van wijlen Maria Wolters die gehuwd was geweest met wijlen Harmen Colhoop en uit welke huwelijk was geprocreeerd een eenig kind Jannes Colhoop over welk nalaatenschap alhier verschil was.

Zodat de inleiderschen en wijlen Jannes Colhoop zouden geweest zijn volle broeders en zusters kinderen en dus volle nigten en neef elkanderen in den vierden graad van bloedverwantschap zouden hebben bestaan waarvan het bewijs reeds bij berigt aan hun Edele Mogende de Heeren Ordinaris Gedeputeerden op zeeker request van partij was geapliceerd en welk een en ander op requisitie van parthije als een gedeelte dezer procedure zoude gehouden worden, dog het nadere bewijs daarvan in cas van onvermoedelijke inficiatie inbedingende.

Ten gevolge dat Jannes Kolhoop welke zonder kinderen of descendentes na te laten zoude overleeden zijn als zullende zijn eenige zoon en deszelfs kind voor hem Jannes Kolhoop overleeden zijn, gelijk overbekend zijn zou en waarvan men in cas van inficiatie mede het bewijs kwam in te bedingen, geen andere of nadere erfgenaamen *ab intestato* nagelaaten had of kon nagelaaten hebben dan de inleiderschen, hetgeen mede *notoir* zijn zou en waarvan andersins bij ontkenning het bewijs wierd inbedongen en dewijl er dus geen nadere bloedverwanten van wijlen Jannes Kolhoop nagebleeven waaren of nagebleeven zijn konden dan de inleiderschen. Waaromtrent geen verschil, ook niet tusschen in- en uitleideren zijn zou en dezelve wijlen Jannes Kolhoop zonder testament was overleeden, het zeeker en ook na landregt van Overijssel p 2 tit 6 art 1 et seqq klaar zijn zou dat de inleiderschen, de naaste althans zeeker mede de naaste tot den boedel en nalaatenschap van haaren gemelden vollen neef Jannes Kolhoop waaren en zij daarom ook volkoomen bevoegd en beregtigd waaren geweest in het erfhuis van gemelde wijlen Jannes Kolhoop door uitleider en vrouw als *pratense* eenige en universeele successeuren in hetzelve bezeten wordende, inleidinge te doen waarteegen Marten Odink *pro se* et seqq op den 22 Juny 1791 had kunnen

goedvinden een frivole uitleidinge te doen en een nietig fundament, zo als uit die acte van uitleidinge zoude consteeren van naamentlijk pratense eenige en universeele successeuren te zullen zijn in den boedel en nalaatenschap van wijlen Jannes Kolhoop aan hem en zijn vrouw bij huwelijks voorwaarde in dat den 23 april 1789 tusschen uitleider en vrouw ingegaan, pratenselijk zullende zijn gemaakt, besproken en gegeven.

Dat daaruit duidelijk bleek dat de uitleider pro se et qq zijn gesustineerd regt in deesen niet deriveerde uit nog bouwden op gesustineerde naaste verwantschap met denzelven overleedenen Jannes Kolhoop nogte ook op en door denzelven gemaakt en nagelaaten testament, zodat uitleider pro se et qq alhier niet voorkwam als erfgenaamen ab intestato, nogte ook ex testamento maar als pratense eenige en universeele successeuren in den boedel en nalaatenschap van wijlen Jannes Kolhoop uit kragte van zeker instrument, zijnde een zogenaamde huwelijks voorwaarde den 23 april 1789 tusschen uitleider en vrouw ingegaan. Zodat het verschil of uitleider pro se et qq tot de boedel en nalaatenschap van wijlen Jannes Kolhoop beregtigd was of niet; daarvan zoude afhangen of namentlijk deselve Jannes Kolhoop bij diezelve zogenaamde huwelijks voorwaarde tusschen Marten Odink en zijn toenmaelige bruid nu vrouw ingegaan over zijne geheele boedel en nalaatenschap invoegen hij daarbij gedaan had, validelijk gedisponeerd had dan niet, waarvan de affirmative door de uitleider pro se et qq en de negative door inleiderschen zoude gesustineerd worden.

Dat het dus noodig zijn zou dat zij zig tot die pratense huwelijks voorwaarde bepaalden van welke een authenticque copie van een authenticque copie daarbij gevoegd wierd sub litt A, waaruit zoude geblijken dat deselve op den 23 april 1789 opgerigt was ter gelegenheid dat Jenneken Meyers, welke te vooren met de eenige zoon van Jannes Kolhoop getrouwd geweest was, weederom trouwde met Marten Odink.

Dat daarin gezegd wierd art 3 Jannes ten Kolhoop maakt en geeft na doode van hem zijne geheele nalaatenschap, zo mobile als immobile goederen, obligatien en crediten, niets uitgezonderd aan zijnen neef Marten Odink en zijn schoondogter Jenneken Meyers of de langstleevende van dien, te weeten aan bruidegom en bruid bij vooroverlijden van beide aan haare wettige kinderen.

Dat hieromtrent nu zoals gezegd de vraag viel of dezelve Jannes Kolhoop alzo en in diervoegen validelijk over zijne geheele nalaatenschap gedisponeerd hebbe dan niet; waarvan inleiderschen de negative om verscheiden volgende redenen en argumenten vermeenden met volkoomen zekerheid te kunnen en te moogen soutineeren.

Dat onse wel gereguleerde landregt van Overijssel p 2 tit 5 art 1 statueerde, een ieder mag van zijne goederen disponeeren en dezelve geeven bij testamente of codicil den geenen die het hem belieft mits dat, terwijl bij vervolg van die titul de requisiten en solemniteiten welke tot het oprigten van testamenten en codicillen vereyscht wierden, bepaald en opgegeeven wierden.

En wijl het statuut zig alleen tot testamenten en codicillen met uitsluiting van alle andere wijsen bepaalde dat het dus vanzelve sprak dat alle die andere wijsen welke zig iemand mogte willen fingeeren bij hetzelfde geimprobeerd en afgekeurd wierden.

Allegeerende de inleidersen hierbij de woorden van Fachineus contro fur l 5 cap 34 in fine en ll cap 84 in init, stavende die doctrine door de l 15 cod de pact en l 5 cod de pact convent. Dat wijders de klare en duidelijke wet van de keizeren Diocletianus een Maximinianus geboektstaaft in lege 4 cod de inutil stip alle twijffel zou weg neemen.

Dat daarmede zig in zeer significate bewoordinge conformeerde de regtsgeleerde Gail obs pract l 2 obs 126 nr 1 en l 2 obs 125 nr 2.

Dat die leer ook overeenkomstig was de hedendaagsche regten en gewoonten en niet alleen in het generaal als zeker geavoueed, maar ook conform de landregten bevonden zou worden.

Dat schoon bij uitzondering van booven gemelde generaale regt in huwelijks voorwaarden bruidegom en bruid over hunne geheele nalaatenschap konden disponeeren en ook derzelve ouders daarbij als bij een maagscheidinge in futurum met hunne kinderen over hunne geheele nalaatenschap in deeze provincie beschikkinge en verdeeling mogten maaken, de zodaanige beschikkingen en verdeelingen als maagscheidingen in futurum zouden worden geconsidereerd en als zodaanigen bestaan nogtans zeer zeker een tertius die geheel andere erfgenaamen ab intestato dan de bruidegom en bruid (gelijk alhier) had over zijne geheele nalaatenschap, niet validelijk kon of vermogt te disponeeren bij huwelijks

voorwaarden van zodanige bruidegom en bruid dat men dan niet alleen de cauteles en solemniteiten welke de wetgeevers in en omtrent het maaken van testamenten zeer wijselijk ingevoerd en bepaald hadden inutil onnoodig en als niets te agten zoude maaken maar men ook nergens bij onse landwetten zulks ten aanzien van zodaanige tertius alzo gedisponeerd vinden zou, dus dat men zeeker moest stellen dat diesaangaande in onse landwetten bij het gemeene regt verbleeven was.

Dat dit temeer daaruit kennelijk was omdat het landregt willende voorkoomen dat niemand zig met renversaalen contrair de huwelijks voorwaarde zoude behelpen, wel uitdrukkelijk p 2 tit 2 art 14 zeide dat ieder der vrienden en maagen tot voltrekkinge van zijne belofte en voldoeninge der meedegaave in huwelijks voorwaarden bedongen gehouden zij; ten gevolge dat de beloften en engagementen welke de de vrienden of maagen ten aanzien der huwelijks giften aan de jonge lieden te doen op zig naamen, gestand moesten gedaan worden en deese notoir waaren medegaaven van zekere bepaalde goederen direct of jaarlijks aan de jonge lieden te doen en geensins beschikkingen of dispositien over iemands geheele nalaatenschap na doode zullende exteeren.

Dat voorts geen articul in het landregt zou kunnen worden aangetoond waarbij geavoueed wierd dat een derde,, geen naaste in den bloede van bruidegom of bruid, bij huwelijks voorwaarde van zodaanige bruidegom of bruid over zijne geheele nalaatenschap na zijn dood ten voordeele van die bruidegom en bruid of hunne kinderen kon en mogt disponeeren en dit niet kunnende gedaan worden men veilig stelde dat men in deese provincie ten dien opzichte verbleeven was bij de leere van het gemeene regt.

Dat zodaanige derde of zodaanig iemand over alle zijne goederen of wel over zijne geheele nalaatenschap na zijn dood willende disponeeren, zulks bij testamente met adhibitie van de bij landregte bepaalde requisitien en solemniteiten moest in het werk stellen en geensins zulks kon of vermogt te doen bij en huwelijks voorwaarde tusschen andere lieden bruidegom en bruid ingegaan worden; de hetwelk ten klaarsten zou zijn af te neemen uit ons landregt p 2 tit 5 art 4, alwaar nadat te vooren gestatueerd was wat iemand in deese provincie over zijn goederen willende disponeeren moest observeeren als een faveur en uitzondering omtrent de mobile goederen gestatueerd wierd van mobile of beweeglijke en gereede goederen, als ook van personeele schulden of obligatien, mag men voor twee geloofwaardige getuigen en manspersoonen hetzelfde gerichte onderhoorig bij testament disponeeren ofte giftinge doen mits dat zulks schriftelijk geschiede en van de getuigen met haare eigene handen ondertekend zal worden; dat dus onse statuten alleen die uitzondering omtrent een gedeelte der meubilaire goederen maakende zeer zeker zouden willen dat ten opzichte van dispositien over een geheele nalaatenschap als in deesen verbleeven zal worden bij de dispositien der voorige articulen bepalende de requisitien en solemniteiten in testamenten geadhibeerd moetende worden.

Dat derhalven wijlen Jannes Kolhoop aan uitleider en vrouw bij de pratense huwelijks voorwaarden tusschen deese beide opgericht zijn geheele nalaatenschap na dood van hem niet validelijk kon geeven en maken; dat het aan parthije niet zoude kunnen helpen voor te wenden dat na het gevoelen van eenige regtsgeleerden een donatio mortis caussa, schoon niet gerichtelijk en bij forme van testament gedaan, valide zoude zijn en dat dus de subjecte pratense gifte van Jannes Kolhoop als zodaanig beschouwd bij deselve huwelijks voorwaarden validelijk zoude gegeeven zijn.

Dat wijders nog naar het oordeel van die regtsgeleerden zelve, zodaanige gifte of donatio mortis caussa van een geheele nalaatenschap als de onderhaavige niet konden bestaan terwijl dezelve een donatio mortis caussa met een legatum gelijk stelden, Voet ad dig de mortis caussa donat par 4.

En het overvloedig bekend was dat geen legatum van een geheele nalaatenschap bij mogelijkheid kon bestaan aangezien een erfgenaam van de legaten de quarta falcidia toekwam l 5 cod ad leg falcid et Voet II.

Dat dus de pratense subjecte donatie van den geheelen nalaatenschap zelfs naar het oordeel van die regtsgeleerden invalide was en dat al stelde men dat een gifte ter oorzaake des doods konde geschieden van een geheele nalaatenschap en dat wel bij een ongerichtelijk instrument waarvoor een huwelijks voorwaarde niet qualitis maar ten opzichte van zodaanige gifte notoir moest worden worden; dan nog die pratense gifte als zodaanig ongerichtelijk zijnde zelfs volgens het gevoelen dier regtsgeleerden welke het meeste voor een donatio mortis caussa pleiten, zouden moeten geschied geweest zijn:

1. in presentie en ten overstaan van ten minsten vijf getuigen en

2. dezelve door de donatarie expresselijk zoude moeten geaccepteerd zijn, gelijk zulks opsigtelijk de presentie van ten minsten vijf getuigen geleerd wierd door Heinneccius in recit in elem jur civ secundum ord instit lib 2 tit 7 par 460 en 461.

3. Voet de mortis causa donatum.

4. en van de acceptatie der donatarie bij dezelve Heinneccius II par 458 en Zoesius de mort caus donat nr 34 en 39.

Dat daar bekendelijk in het onderhaavige geval of bij de onderhaavige pratense huwelijks voorwaarden slegts vier getuigen aanweesig geweest waaren; dus al konde dat instrument al eens bestaan als een huwelijks voorwaarde hetwelk men geensins toestond omdat niet gebleek dat bij deselve geadhibeerd waaren bijderzijds huwelijks vrienden of dedingsluiden, ofte wel het meerendeel en over de halfte van deselve vrienden, zo als nogthans het landregt part 2 tit 2 art v tot de validiteit van huwelijks voorwaarden expresselijk requireerde, hetzelve nogthans onvoldoende tot bewijs van en de requisiten tot een donatio mortis caussa zoude zijn, zowel omdat bij dezelve maar vier getuigen geadhibeerd waaren als ook omdat van de expresse acceptatie der donatarie niet zoude geblijken, welks bestaanbaarheid zodaanig wierd gevorderd dat bij daartoe aangehaalde regtsgeleerden geen prasumtive acceptatie voldoende gehouden wierd, maar zij wilden in teegendeel dat zowel van de expresse acceptatie aan de zijde der donatarii als van de donatie aan de zijde van den donarius of donator moest consteeren.

Zodat zelfs bij die regtsgeleerden niets gold het voorwendsel van parthije dat zij principaale contractanten en daarom acceptanten zouden zijn, alzo dog niet alleen niemand kon stellen zulks verder te kunnen aangaan dan ten aansien van haar te voltrekken huwelijk en de conditien door haar en haare ouders gemaakt en geensins ten aanzien van de onderhaavige pratense donatie mortis caussa zijdelings in deeze huwelijks voorwaarden geinsereerd, maar ook daaromtrent als gezegd zelfs die doctoren, die het meest voor een donatio mortis caussa pleiten vorderen, dat zowel van de expresse acceptatie aan de zijde der donatari als van de donatie aan de zijde van de donaris of donator moest consteeren.

Dat het derhalven klaar en zeker zijn zou dat de pratense successie van uitleider en vrouw in de nalaatenschap van wijlen Jannes Kolhoop alleen rustende op en gederiveerd wordende uit de pratense huwelijks voorwaarden tusschen uitleider en vrouw opgerigt nul en nietig en informeel was en dat het ook na regten een uitgemaakte waarheid was quod si actus in forma deficias nullo modo sustinetur et quod is qui facit actum qui non habet formam requisitam prassumilur scire cum esse nullius momente l 8 d in princ de acceptil Gail l v obs 124 nr 4 et Mantic de conjecturis ultim volunt lib 12 tit 17 nr 14.

Achtenden inleiderschen hier meede haare voorgemelde gedaane inleidinge van den 13 mey 1791 genoegzaam gejustificeerd te hebben en na wel en wettig gedaane citatie en relaas onder de gewoone clausulen concludeerende.

Dat bij definitive sententie van dit weledele gerichte zal worden verstaan dat door inleiderschen op den 13 mey 1791 eene goede inleidinge in het erfhuis van gezeiden haar wijlen volle neef Jannes Kolhoop gedaan is en daarteegens aan zijde van Marten Odink pro se et qq op den 22 juny 1791 een kwaade uitleiding ondernoomen is en dat voorts dien ten gevolge Marten Odink pro se et qq zal worden gecondemneerd, niet alleen om de nalaatenschap van wijlen Jannes Kolhoop aan inleiderschen voornoemt te moeten uitreiken en te laten volgen, maar ook om aan inleiderschen te moeten vergoeden en uitkeeren alle schaaden, vrugten en intressen zedert die tijd daarvan genooten of hebbende kunnen genooten worden, als meede met condemnatie van denzelven pro se et qq in alle de kosten deeser proceduure.

Waar teegen de uitleider bij antwoord geexhibeerd den 14 sept. 1796 hoofdzaakelijk regereerde dat om van antwoord op de pratense justificatie van inleidinge van parthije te dienen onder employ van alle gediensstige middelen, indulten en beneficien rechtens en onder de gewoone protestatie vooraf had aan te merken, dat parthije geen groot ongelijk had wanneer zij in substantie zeide dat het verschil afhing van de vraage of Jannes Kolhoop over zijne boedel en successie validelijk had gedisponeerd of niet. Dat deeze vraage terstond was te beantwoorden dat partije immers erkende dat hij gedisponeerd had en wel pacto gedisponeerd had; dat er niets billijker en met de gezonde reeden overeenkomstiger was dan dat een pactum heylig agtervolgd wierd en men niet vraagen kon of een pactum valide zij. En dat indien de gezusters Wolters aan haar eigen gezond verstand overgelaaten, daarop zouden hebben moeten antwoorden dat zij dan de dugtigheid van de overeenkomst van een formeel accoord van de plechtige

voorwaarde onder faveur van welke zulk eene heylige verbintenis als is die van een onverbreekbaar huwelijk was ingegaan, volmondig en openhartig zouden hebben erkend.

Maar dat die lieden door haare raadgeevers onderrigt waaren en dat men hun aan het verstand had zoeken te brengen uit het jus quiritium en dat men ten haare faveure uit het codex justinianeus had zoeken te betoogen dat keyzeren van Roome en van haaren Constantinopolitaanschen zeetel daarvoor gezorgd hadden, dat ingezeetenen van de landschap van Overijssel (welke die magtige despoten tog niet eens bij naame kenden), geen pactum, geen verdrag over een aanstaande hereditieit over een verwagt wordende erfenisse immer meer mogten ingaan.

En dat die gedinstige raadgeevers daartoe wetten bijbragten die zij meenden dat stellig genoeg waaren, maar dat het gelukkig was dat ze een land en volk hetgeen beetere en zuiverder zeeden had dan de Romeinen en nieuwere Grieken, niet raakten dat parthije zig niet had moeten misleiden met deese bizarre wetten en dat zij zulks gemakkelijk had kunnen verhoeden indien zij maar de moeite genoomen had om op den rand van die wetten maar te zien wat de vermaarde en onsterflijke hooggeachte kantekenaar Dion Gothofredus daarop had aangeteekend in zijne nooten, die volgens het getuigenis van den geleerde professor te Parijs Ferziere, voor altoos zouden aangezien worden als een meesterstuk van klaarheid, netheid en van diepe geleerdheid. Dat hij nam ad d 1 5 C de pactis sub litt C, aantekende quod contrarium extat in l ult C de inutil stipul quod idem quoque negat Leonis constit 19 en dit niet alleen maar ook quod idem negat praxis en daartoe als een getuige die omni exeptione major was, bijbragt den beroemden Franschen regtsgeleerden en practisyn Paponius, dat dezelve speciaal remarqueerde op de woorden pactum dotali instrumento comprehensum de futura successione nullam obligationem contrare sub signo Kruis loc non servatur ut paulo ante diximus, dat op de l 5 C de pactis conventis hij hun renvoyeerde sub litt 9 ad ea qui scrip sit ad l 15 C de pactis en op de l 4 C de inutil stipul hij hun sub litt B wees, ad ea qua dixit ad l 19 C de pactis en dat daar gezegd word litt P, dat ofschoon volgens die wet eene conventio de mutua successione alleenlijk is toegelaaten aan de milites, het egter waar is dat teste Hotomanno haec lex ad paganos extenditur communi omnium gentium usu en hierdoor men dan meende dat de sterke steun uit parthijes handen was ontrukkt.

Dat wijders de Romeinsche zedenmeesters en regtsgeleerden op zo veel plaatsen erkenden nihil tam congruum esse fidei humana quam pacta conventa ervare en dat ze juist de pacta successoria van alle verbindende kragt scheenen te willen ontbloot hebben dat de pratense reeden welke de Romeinen daarvan gaaven alsof die pacta successoria zouden strijden contra bonos mores, niet dan een louter praetext was en alleenlijk was uitgedagt om die wonderlijke dispositie pacti successorii prohibitiva te coloreeren en dat als het waar was dat die pacta teegen de goede zeeden streeden, hoe men die dan kon erkennen die tusschen milites geslooten waaren van welke milites de Romeinen zelfs getuigden nulla fides piltas qui viris qui castra sequunt, maar dat de waare reeden deeze was a prud Romanos scilicet diritiarum cupidissimos in pejus ruentibus priscis moribus nemo dives vitam sine periculo agebat cujus hares essent notus illince nim mortem captabat insidias illum quam primum malo veneno vel aliis diris modis interimere studebat ut haberet hereditatem quam exspectare nimis tentum negotium videbatur et hoc erat votum captanda mortis l 11 C de transact Heinn. jur germ l 2 tit 6 par 145 in scholio.

Dat het dus geen wonder was dat bij zulk volk de pacta successoria als zeer gevaarlijk en tristissimi eventus moesten worden aangezien en daarom bij een gedwongen noodzaakelijkheid verboden moesten worden dat de legum latores dan niet hadden moeten zeggen quod pacta successoria bonis moribus sint contraria, maar dat zij indien zij openhartig en naar waarheid hadden willen spreken de oorzaak van hun verbod in deezer voegen hadden moeten uitdrukken malis depravantis perversis deperditis moribus vestris nimium inserriremus si pacta vestra successoria sustinere et rata esse vellemus.

Dat het bij de Duitschen, bij de Germanen, geheel anders was onder welchen Facitus ook de ingezeetenen onder landen zoude verstaan nihil horum erat quod metuerent Germani zeide Henn. de l de quibus facitus cap 20 quanto plus propin quorum quo major adfinium numerus tanto gratiosior senectus nee ulla orbitatis pretia.

En daarom de pacta successoria bij alle natien van Duitschen afkomst en dus ook in onze landen van ouds af en tot op den huidigen dag gerespecteerd zouden zijn, zie Heinn. juc Germ l 2 tit 6 par 171 de Belgio testarentur sande zij Paeus van Leuwen, de Gallis Chassan, de sabarudis Faber, de Hispanis Dion

Gothoffredus all porzo, Leyser ad pandd spec 43 nr 5, Groeneweegen de leg abr ad l 15 C de pactis, verders Voet ad ff tit de pactis nr 16 en ad tit de pactis dotal nr 7 Caeteri doctori.

Dat daar men met een welke van rechtsgeleerde getuigen beweezen had dat die Romeinsche wetten de pacta successoria verbiedende genoegzaam door alle Eurpeaansche volkeren verworpen wierden, het nauwelijks noodig was dat men nog afzonderlijk van Overijssel sprak, dog men behoefde den titul van ons landregt waarvan het opschrift luid van huwelijksse voorwaarden maar in te zien en men zou bevinden dat de validiteit van de pacta successoria aldaar ten duideljksten gestaafd wierd dat Abram Wesel ad nov const ultras art 7 nr 25 en 26 gezegd hebbende quod nov Leonis 19 qua tales pactiones juris vinculo sunt adstrictae populari Gentium usu comprobata est quo pacto hereditatum receptitia jura inraluerunt, na zo veele andere allegaten uitdrukkelijk ook noemde het landregt van Overijssel p 2 tit 2 van huwelijksse voorwaarden.

Dat bij ons zeekerlijk ook golden pacta successoria nuda maar indien dezelve influenceerden in huwelijksse voorwaarden ze dan waaren pacta judicialia omdat huwelijksse voorwaarden de kragt van judicieele acten hebben landregt d l a, al was het ook dat een tertius, een cognatus of ook een extraneus daarbij als paciscent voorkwam, want men niet alleen huwelijksse voorwaarden oprigtete tusschen conthorale maar ook tusschen weederzijdsche vrienden en maagen gelijk het landregt leerde ibid art 14, hetgeen de Latijnsche costumieren uitdrukten met de woorden propinqui xamici.

Dat de verbindende kragt daarvan zo sterk was dat niet alleen vader of moeder of nabestaande maar zelfs een ieder ander die ad concilianda sponsalia iets beloofd of tot een meede gaave zig verpligt had tot voltrekkinge van zijne belofte en voldoeninge der meede gave welke als een beding wierd aangemerkt, gehouden was landregt ibid art 14 in fine.

Dat eyndelijk men er een Overijsselsche resjudicata bijvoegde welke men meende geweest te zijn voor het landgerichte van Enschede den 3 october 1761 in zaake tusschen burgmr. Andries ten Duischate als man en voogd over zijne huisvrouw Maria Aleida Raterinck inleideren ter eenre, en Gerrit Breman cum uxore uitleideren ter andere zijde.

Alwaar de referenten zijnde wijlen den doctoren R. Veer en A.B. Vesterink duideljk verklaard en verstaan zouden hebben hoe de wille van onse wetgeeveren bij landregt geweest was dat huwelijksse voorwaarden in forma opgericht, even zo veel kragt zullen hebben alsof zij voor den richter bekend of uitgegaan waaren.

En dat gelijk de eigen woorden deezer referenten luidden niet slegts ten respecte van de ondertrouwden of de toekomstende man en vrouw maar Nb ook ten aanzien van alle andere die insgelijks voorondersteld zouden worden dat meede bij huwelijksse voorwaarden over hunne goederen kunnen disponeeren.

Dat men dan om de tegen parthije terug te werpen en a limine judicii te repelleeren niet meer noodig had dan de formeele pacta sponsalia pactiones dotalis bij de parthije bekend en bij haar onaangevogten gebleeven.

Dat het dan ook maar dat instrument was hetgeen per copiam authenticam hier neevens gevoegd wierd sub A.

Doende de uitleider pro se et qq ex dictis dicendis nobiliter que supplendis onder protest van niets nadeeligs, hetgeen niet speciatim mogte zijn aangevoerd, te willen hebben gestendigt zulks alles permera generalia juris et jacti als impertinent en irrelevant passeerende omni meliori modo contra concludeeren. Dat bij eindvonnis van deezen gerichte zal worden verstaan dat de inleideren en aanseggerschen in haaren eysch en conclusie invoegen en maaten dezelve door haar is genoomen, niet zijn ontvangelijken dat derhalven de uitleideren en gedaagden daarvan kost en schaadeloos zullen worden geabsolveert met condemnatie van de inleiderschen en aanleggerschen in alle de kosten, schade en intressen hierbij reeds geleeden of nog te leiden.

Hier over gezien en met vereyschte aandagt geexamineert.

Acta prothocollaria beginnende den 13 may 1791 en eindigende den 16 may 1798 sub nr 1.

Patet cum documentis geexhibeert den 6 juny 1792 sub nr 2.

Berigt voor inleiderschen cum documentis A tot F geexhibeert den 12 december 1792 sub nr 3.

Justificatie van inleideren geexhibeert den 8 jann. 1794 sub nr 4.

Document C geexhibeert door inleiderschen den 10 december 1794 sub nr 5.

Antwoord voor de uitleider cum documentis A geexhibeert den 14 sept. 1796 sub nr 6.

Replycq voor inleiderschen geexhibeert den 15 maart 1797 sub nr 7.

Dupliccq voor den uitleider geexhibeert den 3 january 1798 sub nr 8.

Rekeningen van de bediendens der inleiderschen sub nr 9.

Rekeningen van de bediendens der uitleider zijnde gereserveerd en vervolgens aan den gerichte overgegeeven sub nr 10.

Alles conform den gerichtelijken inventaris van de gemelde stukken opgericht en door de richter Wilhelm Jalink benefens wederzijds bediendens geteekend te Rijssen den 19 september 1798.

Voorts gelet waarop in deesen tot stuur van onzijdige justitie te letten stond of ter materie dienende was. En vooral in opmerking genoomen hoe dat hier tusschen parthijen geenerley verschil plaats had de facto, neen maar dat parthijen ten dien opzichte hier in de genoegzaam overeenkwamen, naamentlijk dat wijlen Jannes Colhoop over de successie in wiens erfenis hier geageert wierd, is geweest een eenig kind van wijlen Hendrik Wolters en Maria Wolters en deezen Maria Wolters is geweest de zuster van Hendrik Wolters de welke in zijn huwelijk met Fenne Semmekrot verwekt heeft, de gezusteren Jenneke Wolters, Gesina Wolters en Janna Wolters inleiderschen in deezen.

Wordende deeze afstamming en verwantschap van zijde der inleiderschen teffens bevestigd voor een ten processe onweedersprookene kondschap van twee getuigen met naamen Gerrit Groot Rouwler en Jan Plattenkamp getrokken in dato den 28 febr. 1792 te vooren bij berigt aan de ordinaris gedeputeerden van de staaten der provincie van Overijssel geapliceerd en alhier gereexhibeerd.

Vervolgens meede buiten contest was dat de voorschreven Jannes Colhoop in leeven is getrouwt geweest en op het Colhoop in het Elsenerbroek gewoont heeft.

Dat dezelve een eenig kind gehad heeft en wel een zoon genaamt Gerrit ten Colhoop.

Dat deeze Gerrit ten Colhoop is getrouwt geweest met Jenneke Meyers en die ehelieden met de vader Jannes ten Colhoop op het Colhoop in het Elsenerbroek gewoont hebben.

Dat uit dit huwelijk van Gerrit ten Colhoop en Jenneken Meyers meede een eenig kind geprocreeerd geweest is.

Dog deezen Gerrit ten Colhoop en zijn kind beide voor de respective vader en grootvader opgamelde Jannes ten Colhoop overleeden zijn.

Dat voorts na doode van dezelve Gerrit ten Colhoop en van het kind zijne nagelaaten weduwe Jenneken Meyer hertrouwt is met Marten Odink de uitleider in deezen.

Blijkens in sonderheid uit eene nadere kondschap van de voormelde beide getuigen van den 29 october 1794 door de inleiderschen op den 10 december deszelven jaars in judicio geexhibeert.

Derhalven alhier ook geen contest of bedenking viel of de inleidersche als naastbestaande bloedverwanten van den overleeden Jannes Colhoop zig alhier vertoonende, waaren op zig zelve na de orde van successie ab intestato ten landregte p 1 tit 6 gestatueerd, althans booven den uitleider en zijne ehvrouw berechtigd te houden tot den boedel en nalaatenschap van haar volle neef wijlen Jannes Colhoop voornoemd, hoewel volgens het geposeerde van de uitleider ten dupl art 16 zijn vrouw de schoondochter was van deeze Jannes Colhoop en hij zelve de zoon van zijn volle neef dewelke ook zijn naaste bloedvriend en dus zijn meede erfgenaam ab intestato zoude geweest zijn, indien zoals de uitleider er terstond ter aangehaalde plaats bijvoegd, de oude Jannes Colhoop intestatus of zonder dispositie gemaakt te hebben, was overleeden.

Dog hierin nu de grond en oorsprong van het eigenlijk verschil tusschen parthijen in deezen bleek geleege te zijn.

Nademaal al meede bij parthijen ten wederzijden wel genoegzaam in confesso was dat de voornoemde Jannes Colhoop bij acte van huwelijks voorwaarden op den 23 april 1789 opgericht bij en ter gelegenheid dat zijn schoondochter Jenneken Meyers, welke te vooren met zijn eenige zoon getrouwd geweest was, hertrouwde met de uitleider in deezen Marten Odink, speciaal art 3 heeft laten insereeren. Jannes ten Colhoop maakt en geeft na doode van hem zijne geheele nalaatenschap, zo mobile en immobile goederen, obligatien en crediten, niets uitgezonderd, aan zijn neef Marten Odink en zijn schoondochter Jenneken Meyers of de langstleevende van dien, te weeten aan bruidegom en bruid bij vooroverlijden van beide, aan haare wettige kinderen, gelijk zulks woordelijk in wederzijds overgelegde copyen authentycq van dit instrument gevonden wierd.

En hierbij ook door geen van beide partijen werd in twijfel getrokken of de jure in het algemeen potior sit causa testatideoque ordinarium esse ante de judicus testantium deinde de successione ab intestato loqui uti inquit ulp in l 1 si tab test nullo.

Maar nochtans door de inleiders werd gecontesteerd dat de voorschreven Jannes Colhoop bij de opgemelde huwelijks voorwaarden tusschen Marten Odink en zijne toenmalige bruid nu vrouwe ingegaan over zijne geheele nalaatschap invoegen hij daarbij gedaan heeft, validelijk zoude gedisponeert hebben.

Zodat aan zijne opgemelde dispositie bij huwelijks voorwaarden gedaan na regten de kragt en effect van uiterste wil zou toekoomen.

Ten gevolge dat na wederzijds aveu van partijen de decisie der gansche zaak in deezen hiervan moest afhangen, te weeten de beslissing der hoofdvraage of uitleider pro se et qq tot de boedel en nalaatschap van wijlen Jannes Colhoop berechtigd zij dan niet.

Waarvan de affirmative door de uitleider pro se et qq en de negative door de inleiderschen als voorzeide gesoutineerd wierd, willende de laatstgemelde diesweegens haar peptraetende regt van successie ab intestato doen gelden als bij defect van valabele dispositie van den overleedene Jannes Colhoop.

Weshalven het opgemelde stuk met dit inzicht betrachtende, vond men egter geen de minste haesitatie om gereedelijk aan den uitleider pro se et qq in zijne beweerde affirmative der opgemelde vraage toe te stemmen.

Geconsiderd dat de uitleider pro se et qq hiervoor eerst een op zig zelve onweetersprooken en na het uiterlijk aanzien aan geener hande vitium visibele laborerende acte van huwelijks voorwaarden voor zig heeft waarbij de voormelde Jannes Colhoop zo expres en distinct als voorzeide zijne geheele nalaatschap na zijn dood heeft gemaakt en gegeven aan hem en zijn huisvrouw en bij vooroverlijden aan zijne kinderen.

Dat gevolgelyk deeze makinge en dispositie van wijlen Jannes Colhoop over zijne nalaatschap thans, nadat hij daarop deezer wereld overleeden is, zeekerlyk zo veel mogelijk na regten behoort gesustenteerd te worden, nihil nim est quod magis hominibus debetur quam ut supremae voluntatis post quam jam aliud velle non possunt liber sit stylus et licitum quod iterum non redit arbitrium sec l 1 cod de sacr eccl.

Te meer vermits ook de voorzeide gifte en makinge bij de opgemelde acte inkomt per modum pacti, zodat dat apparentelyk met uitzigt onder anderen meede daartoe het gecontracteerde huwelyk van de toenmalige bruidegom en bruid schijnt ingegaan en voltrokken te zijn en derhalven hier omtrent teffens te observeeren is quod grave foret fidei fallere, daarom van de uitleider in deezen terstond ten antwoord onses eragtens niet ten onrechte wierd aangevoerd dat er niets billijker en met de gezonde reeden overeenkomstiger is, als dat een pactum heilig geobserveerd worde; bijzonder en vooral zulk een pactum als hier dus blijkt aanwezig te zijn begrepen zijnde in huwelijks voorwaarden.

Waar aan inzonderheid ten landregt 2 d tit 2 art 1 zo groote kragt en firmiteit gegeven word dat ze benefens maagscheidingen en moetsoenen gelijk gesteld worden als zij voor den richter bekend en uitgegaan waaren en opzigtelyk welker inhoud onder andere getuigd prof. Voet ad t ff de pact dot nostris moribus omnia serranda sunt pacta dotalia quae neque rationi naturali et honestati neque bonis moribus contraria sunt neque statuto vel consuetudine improbata, gelijk dien overeenkomstig ook expres en in het generaal gecaveerd bevonden word ten landregt d c art 14, dat een ieder tot voltrekking van zijne belofte ende voldoening der meedegaave in huwelijks voorwaarden zal zijn gehouden.

Des hier en teegen men derhalven de validiteit der opgemelde makinge van wijlen Jannes Colhoop bij opgedagte huwelijks voorwaarden gedaan, geensins vermogt in twijfel te trekken, laat staan dezelve te laten infringeeren door eenige gezogte raisonnementen en bedenkingen gehaald uit het Roomsche regt in deeze materie directelyk strijdig zijnde met de principes zowel als met de alom bekende uitspraaken onser heedendaagschen regten en gewoontens waarna in teegenstelling van het bekende maxime van het Roomsche regt quod pacto hereditas dari nequeat de pacta successoria in het algemeen overal gerespecteerd worden, bijzonder bij de volkeren die van Duitsche afkomst zijn van dewelke inzonderheid Heinecc. jur Germ lib 2 tit 6 par 171 door den uitleider ten antwoord bijgebracht, getuigd uti inter illustres ita inter privatos quoque non modo generatim hujus modi pacta successoria acquisitiva valent ae irrevocabilia habentur si per modum contractus ineantur verum etiam in specie rata sunt pacta dotalia super

hereditate conjugis pramorientis quin ejus modi pacta dotalia quae juris Romani principiis plane repugnant ubique paene in Europa valere ab aliis observatum est, gelijk men dit trouwens door zeer veel regtsdoctoren unaniem bevestigd vind bij Groenen den II abv ad c 15 cod de pactis door de uitleider meede ten antwoord geallegeerd en hetgeen bijzonder na den oorsprong der regten en gewoontens van dit voormaalg gewest, zowel als na de hier vigeerende landregten en statuten onses eragtens aller klaarst en convincant gedemonstreerd word; dat ook in deeze provincie voorzeeker regtens is door de doctoren K. Veen en A. Vestrinck in derzelve advys decisoir van den 27 July 1761 in zaake van in- en uitleidinge voor het gesurrogeerde landgerichte van Enschede tusschen de oudburg. Andreas ten Doeschate als man en voogd van zijn huisvrouw Maria Aleyda Raterink ten eenre teegen Gerrit Breeman tot Ulsen en vrouw C. Gosselink ter andere zijde gedrukt in het Overijssels advys 1e D cons 16.

Zulks men na de gronden aldaar gelegd en aangewezen gemeent heeft met deeze heeren advyseuren zonder eenige scrupul of haesitatie als een zekere en bekende waarheid te moogen en moeten vaststellen, niet alleen dat men heedendaagsch alhier in dit gewest pacto successorio inzonderheid bij huwelijks voorwaarden van zijne goederen kan disponeeren vermoogens landregt 2 d tit 2 art 1 in collatie met de 12e en 13e articul van dezelve titul en uitwijzens nader het placcaat van den 14 april 1704 agter het landregt nr 39, daarbij nog expresselijk zijnde gestatueert dat alle fidei commissen, substitutien, verbiedingen van allienatien, lijftuchten en andere diergelijke belastingen van onroerende goederen, tienden, erfpachten, gehypothequeerde renten en diergelijke, waarover bij fidei commis eenigsins gedisponeerd heeft kunnen worden geene uitgezonderd, gesteld in eenige testamenten Nb huwelijks voorwaarden, maagscheidingen, moetzoenen en andere instrumenten en geschriften van wat natuur dezelve ook moogen zijn, zullen moeten worden geprothocolleerd en voorts meede bij de ordonnantie op het middel van de 50e penning en collatorale successien art 17 zijnde geordonneerd, dat van alle onroerende goederen welke iemand bij collaterale successie Nb hetzij ab intestato ofte uit kragte van huwelijksche voorwaarden, maagscheidingen, testamenten ofte eenige andere uiterste wille van een broeder of zuster aankoomen ende vervallen, het voorzeide middel zal betaald worden.

Maar het ook hierbij allesins evident en ontwijfelbaar is voorgekoomen dat de opgemelde faculteit om bij huwelijks voorwaarden over zijne goederen te disponeeren niet slechts bepaaldelijk aan de bruidegom en bruid toekomt, dog dezelve faculteit ook aan andere competeerd die natuurlijk en overklaarblijkelijk verondersteld worden, meede bij zulke huwelijks voorwaarden over haare goederen te kunnen disponeeren, gelijk de voorgemelde heeren adviseuren onses bedunkens insgelijks teregt opgemerkt hebben, daar de kragt en inhoud der huwelijks voorwaarden de ondertrouwden niet blootelijk specteerd maar ook de vrienden en maagen, mitsgaders alle de geene dewelke daartoe concurreeren en er werkelijk in deel neemen, arg het landregt 2 d tit z art 12-14. Zoals daarom ook heedendaagsch algemeen geobserveerd word, quod pactis dotalibus de futura conjugum successione inter se ut et conjugum in bonatertii vel tertii in bona conjugum jure tractatur nee dubium quin multifariam hae conventiones interponi queant quippe vel consernunt conjugum apsorum successionem inter se vel respiciunt successionem tertii in bona conjugum vel tractant de successione in bona tertii in talia pacta consentientis dum forte sponsi sponsare parentes aut cognati aut etiam Nb extranei ad promovenda sonsalia promissionem pacto dotali in serent qua sonsum aut sponsam corum liberos ex eo matrimonis nascituros sibi ex assevel ex parte successores cavent, na het ten deezen aanmerkelijk getuigenis van prof. Voet ad t ff de pact nr 16 et ad t ff de pact dot nr 57, door de uitleider hiertoe geallegeerd.

Hetwelke trouwens uit de algemeene oorsprong van dit heedendaagsche regt van dispositie bij huwelijksche voorwaarden natuurlijk perse scheen voort te vloeyen als bekendelijk daarin geleegen zijnde, quod pacta successoria Romanis non parum suspecta apud Germanos omni periculo tristioris eventus carere videbantur sire quis de tertii sive de alterius paciscentis hereditate vel adquirenda dividenda que vel conservanda vel omittenda repudian dave paciceretur omnibus enim his conventionibus nihil omnino turpitudinis bonis que moribus un esse existimabant, na de aanwijzing van Heinecc. I jur Germ lib 2 tit 6 par 146.

Immers vaststaande dat uit zulke oorsprong het voorschreven regt ontstaan is, zo moest althans met toezigt op het teegenwoordige geval vooreerst daaruit volgen dat de inleideren te vergeefs en verkeerdelijk hier zijn gekoomen bij te brengen de gansch teegenstrijdige maxime van het Roomsche regt, quod hereditas

pacto dari nequeat en voorts zij alhier zig ten onregte hebben getracht te fundeeren op eenige wetten van hetzelfde regt op dit maxime berustende, beneffens het gevoelen van eenige regtsgeleerden daarop speciaal gevestigd als bijzonder van Gail in obs pr lib 2 obs 125 en 126, om dien ten gevolge in het cas subject aan de quaestieuse dispositie in de onderhaavige huwelijks voorwaarden alle regtelijke kragt en valeur te doen ontzeggen.

Want men voorzeeker van oordeel is met dr. Nessink in zijne voorreden voor de aantekeningen over het landregt dat in gevallen wanneer klaarlijk blijkt dat onze regten en gewoonten steunen op een andere reeden en fundament als van het Roomsche burgerlijk regt, men als dan zijn toevlugt niet behoort te neemen tot dit Roomsche regt om het regte verstand van onse statutaire wetten te erlangen, laat staan wanneer men bevindt dat deeze statutaire wetten en gewoontens geheel en al van het Roomsche regt afwijken en aan geheel andere oorsprong en diverse principes zijn toe te schrijven. Dewijl in zulke gevallen de toevlugt tot het Roomsche regt uit de aart der zaake in het geheel geen plaats kan hebben. Naar ook in de tweede plaats was men dus wel verre van met de inleideren te moogen opineeren dat het voor een uitzondering van het gemeene regt zou te houden zijn dat, zoals de inleideren intusschen bij hunne justificatie art 26 zelve hebben geavoueed, in huwelijks voorwaarden na landregte bruidegom en bruid over hunne geheele nalaatenschap kunnen disponeeren daar men zulks in teegendeel voor een notoir gevolg en uitwerksel van onse aloude vaderlandsche regten heeft moeten aanzien, waarna men van oude tijden af in deeze landen bij huwelijks voorwaarden algemeen van zijne goederen heeft moogen disponeeren, zelfs alvorens die zelvde vrijheid en faculteit in laater daagen aan testamenten gegeven is, die als een nieuw regt continuerende na de forma ten landregt p 2 tit 5 voorgeschreven uitgegaan en beleeden zijn, conf Overijssel advys b 1 d cons 16 pag m 284.

En diesweegens de inleideren alhier ook na onse gedagten voorts ganschelijk afdwaalden met hunne wijdere sustenue dat ouders daarbij, meede wel als bij een maagscheidinge in futurum, met hunne kinderen over hunne geheele nalaatenschap in deeze provincie beschikkinge en verdeeling zouden moogen maaken, dog zodaanige beschikkingen en verdeelingen dan als maagscheidingen in futurum zouden worden geconsidereerd en als zodaanige bestaan en nochtans zeer zeeker een tertius die geheel andere erfgenaamen ab intestato had als de bruidegom en bruid, gelijk alhier plaats had over zijne geheele nalaatenschap, niet validelijk zou kunnen of vermoogen te disponeeren bij huwelijks voorwaarden van zodaanige bruidegom en bruid.

Terwijl ook daarbij niets afdeed de summatie welke de inleideren te gelijk aan hunne parthije gedaan hebben om eenige articul landregtens aan te toonen waarbij geavoueed werd dat een derde geen naaste in den bloede van bruidegom of bruid zijnde bij huwelijks voorwaarden van zodaane bruidegom of bruid over zijne geheele nalaatenschap na zijn dood ten voordeele van die bruidegom en bruid of hunne kinderen zou kunnen en moogen disponeeren.

Want men voor een algemeene en maxime van ons aloud vaderlandsch regt en daaruit geproflueerd heedendaagsch landregt bijzonder met opzigt tot huwelijks voorwaarden vaststellende, quod pacto hereditas sive successio universalis dari et acquiri possit, straks daarna het landregt 2 d tit 2 handelende over de materie van huwelijks voorwaarden maar met eenige aandagt en oplettenheid behoeft in te zien, vooral II art 12 en 14, om gereedelijk te worden overtuigd dat de sin en meening van het landregt niet anders meede brengt als dat zowel bij huwelijks voorwaarden ook over eene geheele nalaatenschap kan worden gedisponeerd als zulks bij testament mag gedaan worden gelijk dit meede expres en met zonderling toezigt op de gemelde articulen landregtens getuigd en zelfs buiten bedenken stelt Nessink in zijne aantekeningen op het landregt 1 d tit 4 art 8 van de uitleider hiertoe ten duplycq geallegerd. Vervolgens het zig wel haast van zelve wijst dat dit regt niet is gerestringeerd of bepaald bij de toekomstige conthorale of haare wederzijdsche ouders maar hetzelfde ook gelaaten is aan alle en iegelijk die na den aart der zaake tot zulke huwelijks voorwaarden vermag te concurreeren, zodat het diesweegens moet verstaan worden aan iedereen vrij gelaaten te zijn om daarbij althans ten respecte van de ondertrouwde, mitsgaders derzelve kinderen en nakoomelingen en zo wijders over zijne goederen te beschikken.

Immers het waare ook zo dat men de generaale uitspraak van het landregt d l art 14, dat niemand hem zal behelpen met renversaalen contrarie de huwelijks voorwaarden maar eevenwel een ieder tot voltrekkinge

van zijne belofte en voldoeninge der meedegaave in huwelijks voorwaarden bedongen zal gehouden zijn na de restrictive interpretatie welke de inleideren daar aan hebben willen doen geeven, zou moogen en moeten limiteeren tot meedegaaven van zekere bepaalde goederen direct of jaarlijks aan de jonge lieden te doen en geensins daaronder zouden te verstaan zijn beschikkingen of dispositien over iemands geheele nalaatenschap.

Niet te min word door de voorzeide generaale benoeming van niemand en een ieder bij dit gestatueerde ten landregte genoegzaam erkend de uitgebreidheid der kracht en werking van huwelijks voorwaarden wel en wettig opgericht zijnde, zowel met opzigt van een ieder indistinctelijk daartoe concurrerende als ten aanzien van de ondertrouwe of derzelve wederzijdsche ouders.

Maar ook blijkt dezelfde uitgebreidheid van werking en kracht van huwelijks voorwaarden daar en boven meede omtrent het maaken van dispositie niet min evident geagnosceert te zijn bij het gestatueerde in de 12 articul daar te vooren, wordende aldaar in het algemeen en onbepaaldelijk van wie de aangebrachte goederen koomen mogten en daaromtrent Nb verbod van alienatie zou moogen geschieden gesancieerd dat wanneer bij huwelijks voorwaarden is verafschudet ende overeengekoomen dat man ofte vrouw zonder wettige lijfsgeboorte stervende, de aangebrachte goederen weeder zullen vallen in den boesem daar die uitgekoomen zijn zonder speciaal of expres verbod van dezelve niet te moogen alieneeren. Haar luiden daarvoor niet verboden zijn zal van zodaanige goederen te disponeeren alzo dat men nochtans niemand in de legitime portie zal.

Trouwens het een aloud algemeen vaderlands regt zijnde dat men bij huwelijks voorwaarden over zijne goederen zowel vermag te disponeeren als daartoe naderhand aan een ieder de vrijheid en faculteit geegeven, is ten landregte om zulks te doen bij testament ofte codicil zo als hiervooren opgemerkt is, zo volgt hier uit van zelve dat voorzeeker geene zo aanmerkelijke limitatie of restrictie van dit gemeene regt ten landregte van dit gewest aanneemelijk is buiten eene duidelijke en ontwijfelbaare bepaling der wet dewelke zig egter nergens opdeed.

Kunnende daartoe meede geensins voldoen het argument van de inleideren getrokken uit de speciaale verordening noopens de testamentmaking ten landregte de expresse magt van dispositie daarbij aan een ieder geegeven en de pertinent geprascrbeerde formaliteiten om daarbij in agt genoomen te worden bij poene van nulliteit, als zullende daarom een iegelijk over zijne geheele nalaatenschap of universeele successie validelijk willende disponeeren, absoluut gehouden zijn dit te doen bij testament na de geprascrbeerde forme op te richten.

Want men aan den uitleider gereedelijk moet toestemmen dat die verordening noopens testamenten en codicillen dienende om de testamentmaking op een vaste en gereegelde voet te brengen, wel verbinde geene die bij testament ofte codicil begeert over zijne goederen te disponeeren, dog geensins wegneemet dat ook iemand bij een andere acte als testament of codicil bijzonder bij huwelijks voorwaarden als vanouds validelijk over zijne goederen en nalaatenschap zou moogen disponeeren, te minder als men hierbij requardeerd hoe dat bij hetzelfde landregte d 2 tit 2 art 1 aan huwelijks voorwaarden wel en wettig geceletreerd gelijk maagscheidingen en moetsoenen eeven zo veel kracht geegeven is als of zij voor den richter bekent en uitgegaan waaren. En voorts in betrachtig genoomen wordende de gansche eenvoudige vereyschten eener nuncupative testamentaire of codicillaire dispositie ten landregt 2 d tit 5 art 5, het met de analogie der wetgeving ten landregte veel meer overeenkomt dat bij huwelijks voorwaarden, zowel als bij testament of codicil, door een ieder over zijne goederen kan gedisponeerd worden.

Weshalven men geen de minste grond bespeurende om de quaestieuse gifte en maakinge van de oude Jannes Colhoop bij opgedagte huwelijks voorwaarden voor onwettig en invalide te verklaaren, dan ook geen bedenking vond om aan de uitleider pro se et nomine uxoris, zijn beweerd regt van successie uit dien hoofde toe te kennen.

Met het regt vond men eindelijk in cas subject na blijkende toedragt der omstandigheeden ook allesins de billijkheid gepaard om de quaestieuse dispositie in de boovengemelde huwelijks voorwaarden vervat ten behoeven van de uitleider en ehvrouw gestand te doen en effect te laten sorteeren daar men vrij pausibel agte na de opgaave van den uitleider ten duplycq art 11, dat de oude Jannes Colhoop gaarne gezien heeft dat zijne schoondochter na het overlijden van zijn zoon en kleinzoon een tweede huwelijk aanging tot zijn genoegen en dus inzonderheid met een jongman die aan hem zeer na bestond, ten einde met de

nalaatenschap van zijn enige overleeden zoon ook zijne eigene nalaatenschap in zijn familiebloed en geslagt te behouden, dat hij om deeze reeden ad concilianda haec sponsalia et promovendum hoc sibi optatis fimum matrimonium bij de huwelijks voorwaarden zijne geheele nalaatenschap heeft besproken aan deeze jonge lieden.

En gevolglijk daar en teegen de grootste iniquiteit en volstrekste onregtmatigheid voorkwam te resideeren in de teegenwoordige actie van de inleiderschen strekkende om dit plechtig versprek waare, het mogelijk te niet te doen en dus de wil van de overleedene en zijne plechtige belofte zowel als de gefundeerde verwachting van den uitleider en vrouw, daar zij onder anderen meede haar huwelijk op voltrokken hebben te sustreeren.

En men derhalven bij het ontzeggen van de teegenwoordige eysch van de inleideren ook geensins heeft moogen haesiteeren om dezelve meede te condemneeren in alle de kosten deezer vexatoire proceduure sec 179 ff de jud.

Onaangezien de affiniteit of verwantschap van parthijen in deezen, vermits men ten deezen opzigte moest instemmen met Schomaker cons p 1 cons 24 nr 39 dat een enkele reeden van bloedverwantschap zelfs geene voldoende grond van compensatie van kosten uitleeverd add Leiser in med ad ff sp 88 med 3.

Om welke en andere reedenen en regten meer het landgerichte voornoemt met toegetrokken advys van de ondergeteekende regtsgepromoveerde in naam en vanweegen het Bataafsche volk regt doende verstaat.

Dat de inleiderschen en aanzeggenschen onder assistentie als in actis in haaren eysch en conclusie invoegen en maaten alhier genoomen, niet zijn ontvanglijk en gevolglijk de uitleider en gedaagde pro se en naamens zijn huisvrouw daarvan behoort te worden geabsolveerd zoals dezelve daarvan geabsolveerd word bij deezen met condemnatie van de inleideren en aanleggerschen in alle de kosten deezer proceduure, mitsdaders in de volle sportulen en advyspenningen.

Taxeerende diesweegens de reekening van de advocaat P. Hubert op eene summa van eenhonderd vier en tagtig guldens en 2 stuiver, mits den termijn van pronunciatie deezer sententie respicieerende, anders twintig guldens en 5 stuiver minder.

De reekening van proc. J.B. Auffmorth op een summa van twee honderd een en dertig guldens en 14 stuiver.

De reekening van proc. J.H. Jordaan op een honderd twee en vijftig guldens en 4 stuiver mits ook de termijn van pronunciatie waarneemende, anders tien guldens minder, behalven nog voor een copie deezer sententie na bladgetal en mits des gevorderd ten aanzien deezer getaxeerde en geadjudiceerde kosten respectieve verklaaringen gedaan worden agtervolgens het nader reglement van 1719 art 14.

Aldus geadviseert bij mij ondergeschreeven in Zwolle den 16 juny 1802.

W.S. van der Gronden dr.

Actum Rijssen den 14 july 1802.

Rigter Wolter Jalink Assessoren oudburgmr. H. Dijkers en Jan Janssen

Nadat aan zijden van Marten Odink nu Kolhoop de volle sportul en advysgelden ter somma van f 76-13 waaren erlegd en de inleidersen Jenneken Wolters wed J. ter Horst, Geziena Wolters en Janna Wolters onder behoorlijke adsistentie daartoe aangeeischt, wel namens haar door haar bediende advocaat ter Horst gecompareerd dog geene erlegging gedaan zijnde, is voorenstaande sententie in contumarem van dezelve ingevolge landregt d 1 tit 10 art 10 gepronuncieerd en uitgeleezen.

In fidem. Wolter Jalink Rigter

Hierop erscheenen Marten Odink nu Kolhoop voor zig en als boedelhouder van zijn wijlen vrouws nalatenschap (*zijn vrouw Jenneken Meyers was ca 1801 overleden*) met zijn bediende proc. J.H. Jordaan, in deezen geadsisteerd, bedankende deezen gerigte voor goede en onpartijdige administratie van justitie en zal de bij gemelde sententie aan comparant geadjudiceerde copie zodra mogelijk verwagten.